NEUVOSTOLIITTO

N:o 1 (264)
v. 1979

TÄSSÄ NUMEROSSA:

POHJOLA. HYÖDYNTÄMINEN.

■

TALONPOIKAISAMMATIT.

■

KAHDENTOISTA OPPILAAN KOULU.

ETSINTÄ JATKUU

Neuvostoliiton talouden kehityksessä esittävät tärkeää osaa Pohjola ja Siperia. Sinne on keskittynyt pääosa Neuvostoliiton maaöljy-, kaasu-, kivihiili-, vesi- ja muita kivennäis- ja raaka-ainevaroista, on muodostettu suurimpiin kuuluva Keski-Obin öljyalue, joka tulee v. 1980 tuottamaan 315 miljoonaa tonnia maaöljyä. Koko öljyntuotannon lisäys on viisivuotiskautena (1976—1980) käytännöllisesti katsoen saatu sieltä.

Samanaikaisesti Pohjolassa muodostetaan toista öljy- ja kaasutuotannon aluetta. Vuonna 1980 yksistään Tjumen tulee tuottamaan 155 miljardia kuutiometriä kaasua vuodessa eli yli kolmanneksen maan koko kaasuntuotannosta.

Seudun öljy- ja kaasuvaroja ei ole vielä selvitetty kokonaan. Tutkimusporausten tiheys Länsi-Siperian alueella on nykyään 40 kertaa pienempi kuin esim. Tatariassa. Komin ASNT:n ja Tjumenin alueen pohjoisosat, missä ennusteiden mukaan on kaasu- ja öljyesiintymiä, ovat vielä heikosti tutkittuja.

Uusien esiintymien etsinnän mittavuus ja näköalat eivät innoita yksinomaan geologeja, rakentajia ja öljykaivojen poraajia, vaan myös taiteilijoita. Tämän piirroksen on tehnyt taiteilija R. Klotškov Komin ASNT:ssä Petšoran öljy- ja kaasuetsinnän retkikunnan porauslaitteen luona.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 1 (264) 1979

KERRAN KUUKAUDESSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

Lehden on perustanut M. Gorki v. 1930. Ennen v. 1950 ilmestyi nimellä "SSSR na stroike" (Neuvostoliitto rakentaa)

julkaistaan venäjän, suomen, kiinan, korean, hindin, bengalin, urdun, arabian, vietnamin, mongolian, unkarin, serbokroaatin, romanian, englannin, ranskan, saksan, italian, espanjan, japanin ja portugalin kielellä

Tapahtumia ja ongelmia

Neuvostoliitto—Latinalainen Amerikka. Myönteisiä muutoksia

Neuvostoliitto suhtautuu ymmärtämyksellä Latinalaisen Amerikan kansojen ponnistuksiin kansallisen talouselämänsä kehittämiseksi ja luonnonrikkauksiensa suojaamiseksi ulkomaisen pääoman harjoittamalta ryöstöltä. Nämä ponnistukset sulautuvat kaikkien kehitysmaiden yleiseen taisteluun ulkomaisten monopolien ylivallan estämiseksi ja kansainvälisten taloudellisten suhteiden uusimiseksi oikeudenmukaisella demokraattisella perustalla. "Me tuemme noiden maiden pyrkimystä poliittisen itsenäisyyden ja taloudellisen riippumattomuuden lujittamiseen ja tervehdimme niiden merkityksen voimistumista kansainvälisessä elämässä", on L. I. Brežnev tähdentänyt.

Taloussuhteiden kehitys Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden sekä toisaalta Latinalaisen Amerikan kesken on liittynyt kiinteästi 70-luvun vaihteessa kansainvälisellä näyttämöllä ja välittömästi Latinalaisessa Amerikassa tapahtuneisiin myönteisiin muutoksiin. Suuntaus kansainvälisten suhteiden koko järjestelmän uusimiseen rauhanomaisen rinnakkainolon periaatteiden pohjalla on omiaan poistamaan eräiden Latinalaisen Amerikan maiden ulkopolitiikassa ilmeneviä kylmän sodan jäänteitä sekä edistämään itsenäisen linjan noudattamista kanssakäymisessä kaikkien maiden kanssa yhteiskuntajärjestelmistä riippumatta.

Neuvostoliiton ja Latinalaisen Amerikan maiden kokonaistavaranvaihto v. 1977 (ilman Kuubaa) oli 690 milj. ruplaa eli 9 kertaa suurempi kuin v. 1970. Kaupankäynnin tavararakenne on muuttunut olennaisesti ja käsittää nykyään jo satoja nimikkeitä. Merkittäväksi piirteeksi kaupassamme on muodostunut neuvostoliittolaisten koneiden ja teollisuuslaitteiden viennin huomattava lisääntyminen. Vuosina 1975—1977 niitä toimitettiin 118 milj. ruplan arvosta, kun edellisenä 3-vuotiskautena vastaava summa oli 54 milj. ruplaa. Ne käsittävät lastuavia metallintyöstökoneita, takomoja puristin-, voimatalous- ja vuoriteollisuuskalustoa ja muita teollisuuslaitteita, lentokoneita, henkilö- ja kuorma-autoja, johdinautoja, traktoreita jne. Myymme lannoitteita, rikkiä, kemikaaleja, lääkkeitä, kelloja ja kameroita. Latinalaisesta Amerikasta taas Neuvostoliitto ostaa sellaisia niiden viennin kannalta tärkeitä tavaroita kuin kahvia, kaakaopapuja, banaaneja, viljaa, villaa, kasvisöljyä, ei-rautametalleja sekä valmiita tuotteita ja puolivalmisteita. Näitä tuotteita ja puolivalmisteita ostamme osittain neuvostoliittolaisten teollisuuslaitteiden myynnistä saamillamme tuloilla. Tällä perustalla olemme viime vuosina tuoneet nahkajalkineita, nahkaa, viiniä, lääkeaineita ja muita tavaroita.

Kauppatuttaviemme piiri laajenee. Kun 10 vuotta sitten Neuvostoliitto kävi kauppaa vain 8 Latinalaisen Amerikan maan kanssa (Kuubaa lukuunottamatta) niin nykyään tuo luku on 23. Aktiivisimpia kauppakumppaneitamme ovat Brasilia, Argentiina, Peru, Meksiko, Kolumbia ja Bolivia. Neuvostoliiton kauppaedustustojen määrä lisääntyy. Niitä on nykyään melkein kaikissa maanosan maissa.

Neuvostoliiton ja Latinalaisen Amerikan maiden taloudellisessa yhteistyössä on jo hankittu melkoinen hyödyllinen kokemus ja se on tuottanut myönteisiä tuloksia. Neuvostoliitolla on nykyään tuon alueen kaikkien suurten maiden kanssa (Venezuelaa lukuunottamatta) sopimukset kaupankäynnissä noudatettavista yleisperiaatteista, jotka edellyttävät vastavuoroista suosituimmuutta. Viime vuosina on solmittu tällaiset sopimukset Meksikon, Guayanan ja Jamaikan kanssa. Suhteet eräiden Latinalaisen Amerikan maiden kanssa eivät enää rajoitu pelkkään kaupankäyntiin — olemme niiden kanssa solmineet sopimuksia kaupallis-taloudellisesta ja tieteellis-teknisestä yhteistyöstä. Neuvostoliitolla on tällaiset sopimukset Argentiinan ja Kolumbian kanssa. Meksikon presidentin äskeisen vierailun aikana Moskovassa allekirjoitettiin tieteellis-teknisen yhteistyön ohjelma ja sovittiin toimenpiteistä, jotka mahdollistavat lähiaikana kauppavaihdon lisäämisen vastaavalle tasolle. Neuvostoliiton ja Venezuelan taloudellinen kanssakäyminen kehittyy.

Neuvostoliiton ja Latinalaisen Amerikan maiden välisissä suhteissa käytetään yhä laajemmin kaupallis-taloudellisen ja tieteellis-teknisen kanssakäymisen kehitystä edistäviä yhteisiä sekakomissioita. Ne käsittelevät sopimusten täyttämisen kulkua, etsivät kanssakäymisen tehokkaan kehittämisen keinoja, valmistelevat suosituksia ja ehdotuksia.

Kaupan kasvua lisää myös sellainen edistyksellinen yhteistyömuoto kuin Neuvostoliiton osallistuminen suurten talouskohteiden rakentamiseen Latinalaisessa Amerikassa. Ensimmäinen tämänsuuntainen askel otettiin 1970, jolloin Neuvostoliiton ja Brasilian kesken tehtiin sopimus neuvostoliittolaisten koneiden toimittamisesta Capivaran voimalaa varten. Tällä hetkellä Neuvostoliitto osallistuu suurten voimaloiden rakentamiseen Brasiliassa ja Argentiinassa, sekä tinamalmirikastamon rakentamiseen Boliviassa. V. 1977 allekirjoitettiin Kolumbian kanssa yleissopimus Urran vesivoimalaitoksen suunnittelemisesta, sen koneiden toimittamisesta ja asentamisesta.

Yhteistyömuotojen joukosta voidaan mainita myös neuvostoliittolaisten koneiden toimittaminen osina ja niiden kokoaminen paikallisissa tuotantolaitoksissa. Vuonna 1974 meksikolaisen valtionjärjestön Sidenan kanssa solmittiin 10-vuotinen sopimus neuvostoliittolaisten traktorinosien toimittamisesta Meksikoon kokoamista varten; ja näin on sinne toimitettu liki 4000 traktoria. Yhteistoiminta latinalais-amerikkalaisten maiden kansallisen teollisuuden kanssa kehittyy niinikään. V. 1977 V/O Energomachexport solmi brasilialaisen Bardella-yhtiön kanssa sopimuksen yhteisestä osallistumisesta konetoimituksiin Porto Rimaveran voimalaa varten.

Neuvostoliiton apu Latinalaisen Amerikan maille kansallisten työntekijävoimien kouluttamisessa, tuotantolaitosten suunnittelussa, luonnonrikkauksien hyödyntämisessä sekä eri talousalojen kehittämisessä muodostuu yhä laajemmaksi.

Neuvostoliiton ja Kuuban suhteet perustuvat sosialististen valtioiden yhteistyön periaatteisiin, ne nojaavat ystävyyteen ja toverilliseen keskinäisapuun. Neuvostoliitto tyydyttää melkein kokonaan Kuuban tarpeet öljyn ja öljyjalosteiden, metallien, useiden koneiden ja teollisuuslaitteiden, elintarvikkeiden ja kulutushyödykkeiden osalta. Kuubalaisen sokerin, nikkelin, koboltin, citrushedelmien ja muiden tavaroiden toimitukset Neuvostoliittoon esittävät puolestaan tärkeää osaa maamme talouselämässä. Neuvostoliiton ja Kuuban kaupallis-taloudellisen yhteistyön nykyvaiheen tärkeänä erikoispiirteenä on sen suuntaviivojen laatiminen pitkiksi ajanjaksoiksi seka taloussuunnitelmien koordinoiminen.

Neuvostoliitto tarkastelee optimistisesti sen ja Latinalaisen Amerikan kaupallis-taloudellisten suhteiden näköaloja. Tämä ei merkitse tietenkään, etteikö meillä ole silti mitään ongelmia. Yksi niistä on kauppataseen tila: se muotoutu jatkuvasti huomattavasti ylijäämäiseksi latinalais-amerikkalaisten maiden hyväksi, mikä tietyssä määrin hidastaa kaupan kehitystä. Kaivataan molemminpuolisia ponnistuksia sen saamiseksi tasapainoisemmaksi. Tavaranimistö on toistaiseksi verraten rajoitettu, ja toimitettavien tavaroiden piiri ei vielä vastaa mahdollisuuksia.

Saavutetut tulokset mahdollistavat kanssakäymisen voimaperäisemmän kehittämisen. Maittemme välisillä yhteyksillä on laaja poliittinen perusta, vankka sopimuksellisoikeudellinen pohja ja huomattavat aineelliset mahdollisuudet. Niitä ei ole vielä kuitenkaan käytetty täydessä määrin hyväksi. Esimerkiksi Neuvostoliiton ja Meksikon välisen kaupan määrä ei ole huomattava. Molemmat valmistavat monia vientitavaroita ja niillä on teknisiä kehittelyjä, jotka kiinnostavat vastapuolta. Niinpä Meksikon valtion öljy-yhtymän PEMEXIN johtaja Diaz Serrano totesi, että Neuvostoliitto on suuri öljyntuottajamaa ja sillä on pitkälle kehittynyt teknologia. Meksiko on luonnollisesti kiinnostunut neuvostoliittolaisten poraajien kokemuksesta ja tehokkaista neuvostoliittolaisista porauslaitteista.

Elämä osoittaa, että on aktiivisemmin ja tarmokkaammin etsittävä keinoja ja menetelmiä maittemme välisen taloudellisen ja tieteellis-teknisen yhteistyön laajentamiseksi, että on käytettävä järkiperäisemmin hyväksi tarjolla olevia mahdollisuuksia.

Yhteistyön näköalat riippuvat huomattavalta osalta puheena olevan alueen maissa vallitsevasta poliittisesta ilmapiiristä. Siellä tajutaan yhä selvemmin kuinka turmiollista on kaupan yksipuolinen nojaaminen länsimaisiin monopoleihin. Valinnanvaran puuttuminen johtaa voimakkaimman saneluvaltaan. Sen vuoksi useissa tuolla alueella olevissa maissa voimistuu pyrkimys aikaansaada ja laajentaa yhteistyötä sosialististen maiden kanssa. Hiljattain Panaman hallitus ilmoitti aikovansa kehittää taloudellisia yhteyksiä sosialististen maiden kanssa molemminpuolisen edun pohjalla. Panaman aloite on vielä yksi osoitus Latinalaisessa Amerikassa tapahtuvista muutoksista. Monien latinalais-amerikkalaisten maiden kansalais- ja liikemiespiirit, jotka kannattavat yhteisymmärrystä, ystävyyttä ja yhteistyötä Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden kanssa, uskovat tämän olevan välttämätöntä kansallisen talouden kehittämiseksi sekä poliittisen ja taloudellisen riippumattomuuden lujittamiseksi.

Neuvostoliiton asennoituminen kehitysmaiden, mm. Latinalaisen Amerikan maiden kanssa harjoitettavaa yhteistyötä koskeviin kysymyksiin on selvä. Neuvostoliitto ei aseta minkäänlaisia poliittisia ehtoja eikä tavoittele itselleen yksipuolisia etuja. Neuvostoliitto ja muut sosialistiset maat rakentavat suhteensa kehitysmaihin syvästi demokrattiselle perustalle, ne noudattavat tunnollisesti täydellisen tasa-arvoisuuden ja molemminpuolisen hyödyn periaatteita. Näiden periaatteiden tinkimätön noudattaminen on hankkinut niille ansaitusti luotettavien kumppanien maineen.

A. MANŽULO, SNTL:n varaulkomaankauppaministeri.

© "Neuvostoliitto" 1979

YSTÄVYYS JA SOLIDAARISUUS

1. Neuvostoliiton ja Vietnamin johtajien neuvottelut. 2. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ja Vietnamin Sosialistisen Tasavallan välisen sopimuksen ystävyydestä ja yhteistyöstä allekirjoittivat: SNTL:n puolesta NKP:n KK:n pääsihteeri, SNTL:n Korkeimman neuvoston puheenjohtaja L. I. Brežnev ja NKP:n

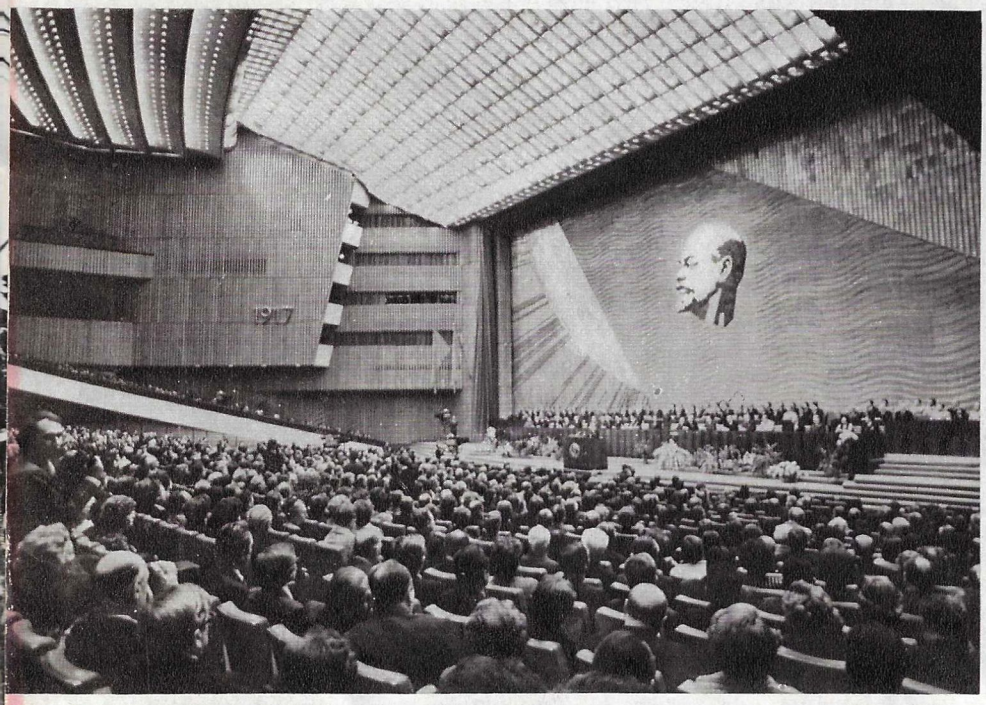

SUUREN LOKAKUUN 61. VUOSIPÄIVÄ.

Lokakuun sosialistisen vallankumouksen vuosipäivää vietettiin laajalti ja juhlavasti. Kremlin kongressipalatsissa pidettiin juhlakokous, jossa olivat läsnä puolueen ja hallituksen johtohenkilöt. Juhlapuheen aiheesta "Lokakuun suurten aatteiden luova voima" piti A. N. Kosygin. Moskovan Punaisella torilla pidettiin kaupungin varuskunnan paraati ja työtätekeväin edustajien mielenosoituskulkue. Juhlatilaisuudet liittotasavaltojen pääkaupungeissa sekä muissa kaupungeissa ja kylissä osoittivat jälleen neuvostokansan kannattavan yksimielisesti kommunistista puoluetta ja olevan valmis jatkamaan vallankumouksen asiaa.

Valok. V. Kivrin ja J. Korolev.

140 VUOROKAUTTA KIERTORADALLA.

V. 1978 kesäkuun 15. päivän päättyessä avaruuteen lähti Sojuz-29, jota ohjasivat V. Kovalenok ja A. Ivantšenkov. Suoritettuaan täydellisesti tehtävänsä avaruuslentäjät palasivat marraskuun 2. päivänä Maahan. Lähdöstä paluuseen oli kulunut 3340 tuntia. Se oli 140 vuorokauden pituinen kosminen työvuoro, ennennäkemätön sekä kestoajaltaan että tieteellisten tulosten runsaudelta.

Lennon ohjelma oli vaikea ja monipuolinen. Siihen kuuluivat tärkeinä osina yhteinen työskentely kahden kansainvälisen avaruusmiehistön kanssa (P. Klimuk, SNTL ja M. Hermaszewski, Puola; V. Bykovski, SNTL ja S. Jähn, DDR). Miehistö vastaanotti myös kolme Progress-kuljetusalusta, jotka toimittivat avaruusradalle polttoainetta, kojeita sekä postia.

Kosmisen ainetutkimuksen alalla suoritettiin yli 50 koetta. Tutkittiin 7 erilaista teknologista prosessia, joiden avulla valmistettiin noin 50 ainetta ja näiden muunnosta. Niiden tuottaminen maanpäällisissä oloissa aiheuttaa huomattavia vaikeuksia ja on jopa mahdotontakin.

Kosmonautit ottivat tuhansia kuvia maanpinnasta ja valtameristä luonnonvarojen ja ympäristön tutkimista silmälläpitäen. Valokuvattiin Neuvostoliiton alue sekä osa Puolan ja DDR:n aluetta. Otetut valokuvat ovat tärkeitä sosialististen maiden kansantaloudelle.

Kokeiden joukossa oli myös pitkäaikainen "avaruuskävely", aluksen uudelleentelakointi sekä laaja lääketieteellis-biologinen tutkimusohjelma. Ne ovat kaikki erityisen merkityksellisiä nykyväiheessa, kun ratkaistaan ihmisen avaruudessa oleskelun pidentämisen ongelmaa. V. V. Kovalenokin ja A.S. Ivantšenkovin lento on antanut huomattavan lisän tämän ongelman ratkaisuun.

Leonid Brežnev ojensi V.V. Kovalenokille ja A. S. Ivantšenkoville Kremlissä maan korkeat ansiomerkit.

KK:n poliittisen toimikunnan jäsen, SNTL:n Ministerineuvoston puheenjohtaja A. N. Kosygin; VST:n puolesta VKP:n KK:n pääsihteeri Le Duan ja VKP:n KK:n poliittisen toimikunnan jäsen, VST:n pääministeri Pham Van Dong.

Yhteistyö lujittuu

Proletaarisen internationalismin kysymykset — työväen kansainvälisyysaatteen kysymykset — ovat aina olleet ideologisen taistelun keskeisiä kysymyksiä. Toimien yhteneväisyys on mahtava ase työväenluokan käsissä, sen voittojen tae.

Proletariaatin internationalismi on syntynyt kansainvälisen työväenluokan muodostumisen myötä, sen etujen, tehtävien ja päämäärien yhteisyyden ilmauksena, ja se kuvastaa työväenliikkeen objektiivista lainalaisuutta. Kansainvälisiä perinteitä vahvistaen neuvostomaan ammattiliitot ovat olemassaolonsa ensi päivistä muodostaneet mahtavan voiman taistelussa rauhan puolesta työtätekevien pääomanvastaisen yhteisrintaman ja yhteiskunnallisen edistyksen puolesta.

Olemme äskettäin viettäneet neuvostoliittolais-suomalaisen ammattiliittokomission perustamisen 20-vuotispäivää. Tiedetään hyvin, että Venäjän ja Suomen proletariaatin perinteelliset ystävyyssuhteet ovat syntyneet jo tsaarinvaltaa vastaan käydyn yhteisen taistelun aikana. Nämä yhteydet ovat lujittuneet ja kehittyneet edelleen v. 1948 YYA-sopimuksen lujalla perustalla. Aika on historian käänteistä huolimatta osoittanut, että ammattiliittojen aseman ja tehtävien eroavuudet kapitalismissa ja sosialismissa sekä aatteelliset näkemyserot eivät ole esteenä yhteisille esiintymisille rauhan puolesta, kollektiivisille solidaarisuustoimille ja yhteyksien luomiselle ammatillisen elämän eri aloilla. Todettakoon, että työläisvaltuuskuntien vaihto ja saman alan yritysten ammattiliittojärjestöjen yhteydet ovat saamassa yhä suuremman ominaispainon. Ammattiyhdistysväen laajat joukot, työläiset, toimihenkilöt ja teknisten alojen työntekijät ottavat aktiivisesti osaa toimintaamme, luovat keskinäisiä yhteyksiä. Neuvostoliittolais-suomalaista yhteistyötä toteutettaessa on kehitetty monia sellaisia aloitteita, jotka ovat nyt vakinaisessa käytännössä suhteissamme muidenkin maiden ammattiliittokeskuksiin.

Kuluneiden 20 vuoden aikana neuvostoliittolais-suomalainen ammattiliittokomissio on tehnyt paljon hyödyllistä. Kuten komission viimeisimmän, 22. istunnon antamassa julkilausumassa todettiin, se edistää maittemme ammatillisten järjestöjen välisten yhteyksien kiinteyttä, säännöllisyyttä ja määrätietoisuutta sekä niiden yhteistyön syvenemistä kansainvälisissä kysymyksissä.

Jokin aika sitten Helsingissä pidettyyn 22.istuntoon osallistuivat suomalaisten puolelta jo kolmen ammattiliittokeskuksen — SAK:n, Toimihenkilö- ja virkamiesjärjestöjen keskusliiton (TVK) ja Suomen teknisten toimihenkilöjärjestöjen keskusliiton (STTK) edustajat. Tämä todistaa sekä komission arvovallan kasvua että sen toiminta-alan laajenemista. Nykyään sen piiriin kuuluu Suomessa 1,3 milj. ammatillisesti järjestäytynyttä työläistä, virkamiestä ja teknistä toimihenkilöä.

VZSPS:n (Neuvostoliiton ammattiliittojen keskusjärjestö), SAK:n, TVK:n ja STTK:n välisillä suhteilla on suuri merkitys paitsi kahdenkeskisen kanssakäymisemme lujittumiselle myös kansainvälisen yhteistyön vahvistamiselle ammatillisen liikkeen alalla.

Ammatilliset järjestömme ovat ottaneet aktiivisesti osaa kahden eurooppalaisen ammattiliittokonferenssin valmisteluun. Niiden onnistuminen sekä kolmannen Euroopan maiden ammattiyhdistyskonferenssin valmistelu todistaa että yhteisesti seuraamamme linja on oikea. Tämä linja tähtää työväenliikkeen kaikkien joukko-osastojen toimintayhtenäisyyden lujittamiseen taistelussa rauhan, demokratian ja yhteiskunnallisen edistyksen puolesta. Tulemme toteuttamaan sitä edelleen johdonmukaisesti, sillä se vastaa työtätekevien etuja kaikissa maissa riippumatta niiden yhteiskunnallis-poliittisesta järjestelmästä.

Tällä hetkellä on erityisen tärkeää yhdistää ammattiliittojen voimat rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi, asekilvan hillitsemiseksi ja uusien joukkotuhoaseiden, mm. neutroniaseen kehittämisen ja käytön estämiseksi. Tässä yhteydessä ammattiliittojen 11. maailmankongressin esittämä ajatus kansainvälisen ammattiliittokonferenssin pitämisestä, aiheena aseriisunnan yhteiskunnallis-taloudelliset seuraukset, vaikuttaa erittäin tärkeältä. Tällaisen forumin järjestäminen olisi mielestämme vakuuttava osoitus miljoonien työtätekevien päättäväisyydestä vastustaa militaristisen ja taantumuksellisten piirien pyrkimyksiä aloittaa uusi entistä vaarallisempi kilpavarustelukierros, se osoittaisi mielettömiksi väitteet, että asekilpailu ja talouselämän militarisointi edistävät työllisyyttä ja muiden yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisua. Neuvostoliiton ja Suomen ammattiliitot ovat ilmaisseet päättäväisyytensä edistää kaikin puolin näiden ongelmien käsittelyä ja tutkimista, mikä tuotiin vielä kerran selvästi julki komission istunnossa.

Neuvostoliiton ja Suomen ammatillisten järjestöjen yhteistyö on oleellinen osa maidemme välisiä ystävällisiä ja hyviä naapuruussuhteita. Siitä on tullut kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen kiinteyden ja yhtenäisyyden lujittamisen tärkeä tekijä. Sen kehitysnäköalat ovat selkeät ja täsmälliset. Ne sanelee Neuvostoliiton ja Suomen työväenluokan ja kaikkien työtätekevien pyrkimys ja tahto lujittaa ystävyyttämme ja hyviä naapurisuhteitamme.

Nuori neuvostoliittolainen näyttelijätär Jelena Koreneva joka sai Torminan elokuvajuhlilla (Italia) palkinnon parhaasta naisosan esityksestä. Ks. s. 56.
Valok. V. Ruikovitš.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 1 (264) 1979

Sisältö:

Tapahtumia ja ongelmia	1
Kronikkaa, kommentteja, haastatteluja	2
Yhdentymisen syventäminen	5
Muisto	6
Monikielisyys ja yhtenäisyys	12
Television opetusohjelmat	13
Vähän kaikkea	14
Kahdentoista oppilaan koulu	16
Postimerkkeilijöille	18
Tulenmetsästystä	19
Puu ja puunleikkaaja	20
Löytöjä ja keksintöjä	21
Uutuuksia	21
Uglitš	22
Vladimir Nazymovin kymmenen sinistä nauhaa	24
Talonpoikaisammatit	26
Retki venäjän kieleen	33
Kansantaide	34
Motocross	36
Lentävät potilaat	37
Naisille	38
Korkea lämpötila lääkärin apulaisena	40
Lääkäri neuvoo	41
Laboratorioissa, klinikoissa, apteekeissa	41
Pikku Pesukarhu	42
Pohjola: hyödyntämistä käytännössä	44
Vanhan linnoituksen paikalla	49
Gruusian rytmejä	50
Sekalaista	52
Vastaamme lukijoillemme	52
Šakkia	53
Silmäys maailman kaikkeuteen	54
Suomenkielisiä kirjoja	55
Urheilu	56

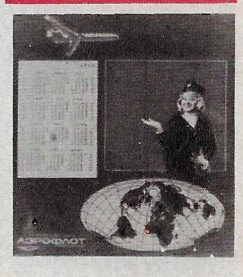

Lyhin ja mukavin tie Euroopasta Itä- ja Kaakkois-Aasiaan sekä Lähi- ja Keski-Idän maihin käy Neuvostoliiton kautta.

SNTL:n Ministerineuvoston puheenjohtaja A. N. Kosygin vastaanotti Jordanian Hašimijahin kuningaskunnan perintöprinssin Hasan ibn Talalin tämän ollessa Neuvostoliitossa SNTL:n Korkeimman neuvoston puhemiehistön vieraana. Keskustelun aikana vaihdettiin mielipiteitä Neuvostoliiton ja Jordanian välisiä suhteita koskevista kysymyksistä sekä ajankohtaisista kansainvälisistä ongelmista. Tällöin kiinnitettiin erityistä huomiota Lähi-Idän tilanteeseen.

Keskustelleessaan Palestiinan vapautusjärjestön toimeenpanevan komitean puheenjohtajan J. Arafatin kanssa A. N. Kosygin vahvisti, että NKP:n ja Neuvostovaltion muuttumattomana periaatteellisena linjana on kaikkia osapuolia käsittävän oikeudenmukaisen rauhanselvittelyn aikaansaaminen Lähi-Idässä. Neuvostoliitto tulee vastakin olemaan Palestiinan kansan puolella tämän käydessä urheasti ja horjumatta taistelua laillisten kansallisten oikeuksiensa turvaamiseksi, mm. sen taistellessa oikeudestaan luoda itsenäinen valtio.

Neuvostoliiton ja Bulgarian kansojen lujittuvaa veljeyttä ja sosialistista taloudellista yhdentymistä olennoi maailman merkittävin junalauttalinja, joka yhdistää kaksi Mustan meren satamaa, Iljitševskin (Neuvostoliitto) ja Varnan (Bulgaria). Kuljetuksista tulevat huolehtimaan neuvostoliittolaiset merilautta-alukset "Šipkan sankarit" ja "Plevnan sankarit" sekä bulgarialaiset alukset "Odessan sankarit" ja "Sevastopolin sankarit". Kukin näistä aluksista voi kuljettaa kerralla 108 lastattua rautatievaunua. Vain vuorokausi, joka menee matkaan yhteen suuntaan sekä junalastin ottamiseen ja purkamiseen merkitsee huomattavaa nopeutumista aikaisemmin käytettyihin perinteisiin kuljetusmuotoihin verrattuna.

Leonid Brežnev on junalauttalinjan rakennustöiden päättymisen johdosta lähettänyt tervehdyssanoman neuvostoliittolaisille ja bulgarialaisille rakentajille, merimiehille, satamatyöläisille, rautatieläisille ja kaikille rakennustöihin osallistuneille. Varnassa ja Iljitševskissä pidettiin tapahtuman johdosta juhlatilaisuudet. Varnassa pidetyssä tilaisuudessa puhuivat BKP:n KK:n ensimmäinen sihteeri, BKP:n Valtioneuvoston puheenjohtaja T. Živkov ja NKP:n poliittisen toimikunnan jäsen, NKP:n KK:n sihteeri A. P. Kirilenko. Iljitševskissä pidetyssä kokouksessa puhuivat NKP:n KK:n poliittisen toimikunnan jäsen, Ukrainan kommunistisen puolueen KK:n ensimmäinen sihteeri V. V. Štšerbitski ja BKP:n KK:n poliittisen toimikunnan jäsen, puolueen KK:n sihteeri O. Doinov.

Valokuvat on otetty Varnassa ja Iljitševskissä pidetyissä kokoustilaisuuksissa.

Valok. J. Korolev ja TASS.

SNTL:n Ministerineuvoston varapuheenjohtaja, Valtion tieteellis-teknisen komitean puheenjohtaja A. Kirillin ja DDR:n ministerineuvoston varapuheenjohtaja, tieteen ja tekniikan alan ministeri H. Weiz ovat vahvistaneet pöytäkirjan yhteisesti valmistetun Himinform-automaattijärjestelmän hyväksymisestä teolliseen käyttöön.

Moskovassa on pidetty VZSPS:n puheenjotajan A. I. Šibajevin ja Puolan ammattiyhdistysten liiton keskusneuvoston valtuuskunnan — jota johti keskusneuvoston puheenjohtaja W. Kruczek — tapaamistilaisuus. Osapuolet vaihtoivat tietoja Neuvostoliiton ja Puolan ammattiliittojen toiminnasta.

YHDENTYMISEN SYVENTÄMINEN

Vuonna 1979 tulee kuluneeksi 30 vuotta Taloudellisen Keskinäisavun Neuvoston (SEV) perustamisesta. SEV, johon alkuvuosina kuului vain Euroopan sosialistisia maita, on muodostunut laajuudeltaan maanosien väliseksi järjestöksi. Siihen ovat liittyneet Mongolian Kansantasavalta, Kuuban Tasavalta ja Vietnamin Sosialistinen Tasavalta. Vaikka SEV-maiden väkiluku ei ylitä kymmenesosaa maapallon väestöstä, SEV-maat tuottavat nykyään kolmanneksen maailman teollisuustuotteista. On toteutumassa V. I. Leninin ennakkonäkemys, että toisin kuin kapitalismi, joka vieroittaa kansakuntia, sosialismi luo uusia, korkeampia ihmisten yhteiselämän muotoja, jolloin mitä hyvänsä kansallisuutta olevien työkansanjoukkojen oikeutetut tarpeet ja edistykselliset pyrkimykset tullaan ensi kerran tyydyttämään kansainvälisessä yhtenäisyydessä.

Valtavaa osaa taloudellisen ja tieteellis-teknisen yhteistoiminnan kehittämisessä laadullisesti uudessa vaiheessa esittää toimien koordinoiminen Taloudellisen Keskinäisavun Neuvoston puitteissa. SEV, kuten Leonid Brežnev korosti, on tarjonnut maailmalle "ainutlaatuista kokemusta suuren maaryhmän tasa-arvoisesta yhteistyöstä, näiden maiden kansallisten ja kansainvälisten etujen sopusuhtaisesta yhdistämisestä ja sosialistisen internationalismin periaatteiden toteuttamisesta käytännössä".

Tässä mielessä on ollut erikoisen kuvaavaa sosialistisen taloudellisen yhdentymisen kokonaisohjelman laatiminen ja sen menestyksellinen toteuttaminen, ohjelman, joka on sosialistisen yhteisön merkittävä saavutus ja historiallinen askel veljesmaiden kaikinpuolisen lähentymisen prosessissa. Elämä osoittaa, että kokonaisohjelman toteuttaminen edistää kunkin maan voimavarojen mobilisoimista ja auttaa sen taloudellisen kehityksen soveltamista yhteisön muiden jäsenten tarpeisiin ja mahdollisuuksiin. Esimerkkinä tästä voidaan mainita "Sojuz" ("Liitto") -kaasuputkiston rakentaminen. Sen saavutettua nimelliskapasiteettinsa Bulgariaan, Unkariin, DDR:ään, Puolaan ja Tšekkoslovakiaan tullaan toimittamaan kuhunkin 2,8 miljardia kuutiometriä kaasua ja Romaniaan 1,5 miljardia kuutiometriä vuosittain. Kaasutoimitukset vastaavat kunkin maan rakennustöihin sijoittamien varojen määrää.

SEV-maat ovat kansainvälisen sosialistisen työnjaon pohjalla yksistään viime 10 vuoden aikana kolminkertaistaneet keskinäisen tavaranvaihtonsa, joka v. 1977 oli 91 miljardia ruplaa. Yhteisesti rakennettavien kohteiden kokonaiskustannusarviohinta on noin 9 miljardia ruplaa. Esimerkkinä tieteellis-teknisen yhteistyön tehokkuudesta on kansainvälisten avaruusmiehistöjen lentoja käsittävän Interkosmos-ohjelman toteuttaminen.

Vuosi 1978 toi mukanaan paljon hyödyllistä SEV-maiden taloudelliseen yhteistyöhön. Leonid Brežnevin ja veljespuolueiden ja -valtioiden johtohenkilöiden tapaamiset Krimillä ovat olleet tärkeitä NKP:n ja neuvostovaltion ja muiden sosialistiseen yhteisöön kuuluvien maiden kommunistisen puolueiden ja kansojen ystävyyden ja kaikinpuolisen yhteistyön kehitykselle. Sen toteuttaminen, mistä näiden tapaamisten aikana on sovittu, luo suotuisat edellytykset uusille toimenpiteille sosialistisen taloudellisen yhdentymisen alalla.

Krimin tapaamiset ovat antaneet voimakkaan sysäyksen sosialistisen yhdentymisen strategian toteuttamiselle tulevana kymmenvuotiskautena. Tämän strategian konkreettiset linjat hyväksyttiin yksimielisesti SEV:n 32. kokouksessa kesäkuussa 1978. Kyseessä ovat alakohtaiset pitkän ajanjakson yhteistyöohjelmat. Käytännöllisenä tehtävänä on SEV-maiden kahden tulevan viisivuotiskauden muodostaminen voimaperäisen tuotannollisen erikoistumisen ja yhteistoiminnan ajaksi. Tähän tähtäävät kansallisten suunnitteluelinten, veljesvaltioiden vastaavien ministeriöiden ja keskusvirastojen sekä SEV:n eri elinten ponnistukset. SEV:n 32. kokouksessa hyväksyttiin kolme suunniteltuista viidestä alakohtaisesta ohjelmasta: energian, polttoja raaka-aineen; maatalouden ja elintarviketeollisuuden sekä koneenrakennuksen alalla.

Ensisijaiset yhteistyön suuntaukset tulevaksi kymmenvuotiskaudeksi energian, poltto- ja raaka-aineen tuotannon alalla on määritelty. Näihin kuuluvat ydinvoimatalouden kehittäminen, kivennäispolttoaineen ja luonnon kaasun tuotannon laajentaminen ja niiden käytön parantaminen uusimman tekniikan perustalla, rauta- ja eirautametallurgian, kemiallisen, paperi- ja selluloosateollisuuden sekä mikrobiologisen teollisuuden tehon lisääminen. Korostettakoon erityisesti, että tärkeimmäksi mainituista suuntauksista muodostuu ydinvoimatalous.

SEV:n puitteissa energiakulutuksen rakenne muuttuu suunnitelmallisesti ennalta laaditun ohjelman mukaan, kaikkien siihen osallistuvien maiden kansojen hyvinvoinnin kohottamisen eduksi. Syvenevä tasa-arvoinen yhteistyö antaa SEV:n jäsenille luotettavan suojan energiakriisiä vastaan.

Lähimmässä tulevaisuudessa polttoaine- ja energiatase SEV:maissa muuttuu olennaisesti: maaöljyn kulutuksen osuus vähenee, kun taas ydinvoiman käytön osuus lisääntyy. Tämä ilmentää tietyssä määrin voimatalouden yleismaailmallisen kehityksen suuntausta.

Elintarvikeongelmaa ratkaistaan nykyään SEV-maissa nopeammin kuin maailman muissa osissa. Kun maatalouden bruttotuotanto asukasta kohden lisääntyi vuosina 1960—1977 maailmassa keskimäärin 7 %, ja kehittyneissä kapitalistisissa maissa 19 %, niin SEV-maissa lisäys oli 31 %.

Mobilisoimalla taloudellisen ja tieteellis-teknisen yhteistyön mahdollisuudet maanviljelyn ja karjanhoidon kehittämiseen veljesmaissa voidaan täydellisemmin tyydyttää väestön elintarviketarpeet ja teollisuuden maatalousperäisen raaka-aineen tarpeet. SEV:n viime kokouksessa laadittiin konkreettiset suositukset elintarvikeviennin taloudellisesta kannustamisesta sosialistisen yhteisön sisällä. SEV-maat viitoittivat myös toimenpiteet nykyaikaisen maatalouden kehittämiseksi Kuubassa ja Mongoliassa sekä tämän alan elvyttämiseksi ja kehittämiseksi Vietnamissa.

Yhä tärkeämmäksi SEV-maiden yhdentymisen alaksi muodostuu koneenrakennus. Tuleva kymmenvuotiskausi on oleva erikoinen sikäli, että useimpien taloudellisten ongelmien ratkaisemisen painopiste lankeaa koneenrakennuksen osalle. Ydinvoimatalouden kehittäminen, kiinteän polttoaineen tuotannon lisääminen, maaöljyn jalostaminen yhä pitemmälle, karjatalouden tuottoisuuden kohottaminen ja monet muut ajankohtaiset talouselämän ongelmat vaativat vastaavien konejärjestelmien suunnittelemista ja niiden sarjatuotannon järjestämistä.

Tuotannollisen erikoistumisen ja yhteistoiminnan syventäminen koneenrakennusaloilla on muodostunut kiireelliseksi tehtäväksi. Summittaisten laskelmien mukaan suurin osa SEV-maiden kesken koordinoiduista perussijoituksista vuosina 1981—1990 lankeaa näiden alojen osalle.

Jotta tuleva kymmenvuotisjakso muodostuisi SEV-maiden voimaperäisen tuotannollisen yhteistoiminnan kaudeksi, joudutaan tietysti tekemään melkoinen työ. Alakohtaiset pitkän ajanjakson ohjelmat luovat tälle hyvän perustan. Niissä on hahmoteltu ongelmien ratkaisun ääriviivat ja ne auttavat talouspolitiikan oikeaa muotoilemista. Yhteisin ponnistuksin on määriteltävä niiden toteuttamiseksi tarvittavat materiaali- ja rahavarat.

SEV-maiden yhdentymisohjelman konkretisoiminen tapahtuu useaan toisiinsa yhteydessä olevaan suuntaan. Viitoitetaan paitsi monenkeskisen myös kahdenkeskisen pitkäaikaisen yhteistyön strategia. Aikaisemmissa Krimin tapaamisissa määriteltiin, ja 1978 vahvistettiin tarve laatia kahdenkeskiset tuotannollisen erikoistumisen ja yhteistoiminnan ohjelmat vuosiksi 1981—1990. Tällaisia ohjelmia jo laaditaan. Näin ensinnäkin selvitetään paremmin, missä määrin kukin SEV:n jäsenmaa on kiinnostunut monenkeskisistä toimenpiteistä ja toisaalta tämä työ auttaa yleisten näköalojen kahdenkeskisten yhteyksien syventämisen määrittelemistä.

Veljesmaiden yhteisen suunnittelutoiminnan uudet muodot vastaavat täydellisesti saavutettua tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden kehitystasoa. Tämä taso vaatii ohjelmallis-alakohtaista asennoitumista yhteistyöhön sekä yhteistoiminnan kokonaisvaltaisen sopimusperustan voimistamista.

SEV-maiden yhteistyöllä on uudet laajat näköalat. Elämä ottaa esille uusia kysymyksiä, jotka on käsiteltävä ja ratkaistava. Vuonna 1979 pidetään Moskovassa SEV:n 33. kokous. Siellä tehdään yhteenveto Neuvoston toiminnasta 30 vuoden ajalta. Jäsenmaat aikovat hyväksyä siellä uudet pitkän ajanjakson alakohtaiset yhteistyöohjelmat kulutustavaroiden tuotannon ja liikenteen alalla. Yhteistyön uudet mittasuhteet voimistavat huomattavasti SEV:n osanottajamaiden talouden keskinäistä täydentämistä ja antavat kaikille osapuolille tuntuvaa hyötyä. Neuvostoliiton kansantalous saa kansainvälisen sosialistisen työnjaon täydentämisen avulla lisätuotantovälineitä ja kulutushyödykkeitä. Raaka- ja polttoaineen sekä koneiden toimitukset Neuvostoliitosta puolestaan edistävät huomattavasti veljesmaiden taloudellisen rakennustyön menestystä tulevana kymmenvuotiskautena.

SEV-maiden ponnistusten koordinoiminen ja niiden talouden yhdentyminen suojaa huomattavassa määrin sosialistista taloutta kapitalistisen maailman pulailmiöiden kielteiseltä vaikutukselta. Useiden porvarillisten asiantuntijoiden arvion mukaan kapitalistisen maailman kehityksen näköalat tulevana kymmenvuotiskautena näyttävätkin varsin synkiltä. Samalla SEV:n jäsenmaiden vakaa taloudellinen edistys ja niiden keskinäissuhteiden vakaus tarjoaa houkuttelevan esimerkin yhteistyöstä. Sosialistiseen yhteisöön kuuluvien maiden yhteiset toimet ovat mitä tärkein rauhaa ja sosiaalista edistystä voimistava tekijä.

O. TŠUKANOV, taloustieteen lisensiaatti, dosentti.

HISTORIASSA EI OLE OLLUT TOISTA NIIN HIRVITTÄVÄÄ, VERISTÄ JA HÄVITTÄVÄÄ SOTAA, KUIN NATSIHYÖKKÄÄJIEN ALULLEPANEMA TOINEN MAAILMANSOTA. NEUVOSTOKANSALLE SE OLI SUURI ISÄNMAALLINEN SOTA. SE KÄVI SITÄ SOSIALISTISEN ISÄNMAANSA VAPAUDEN JA RIIPPUMATTOMUUDEN NIMESSÄ, EUROOPAN JA KOKO MAAILMAN FASISTISESTA ORJUUTUKSESTA VAPAUTTAMISEN NIMESSÄ.

TÄSSÄ SODASSA 20 MILJOONAA NEUVOSTOLIITON KANSALAISTA MENETTI HENKENSÄ. KANSAMME EI TULE KOSKAAN UNOHTAMAAN SITÄ! SODAN TULEVAT MUISTAMAAN NE, JOTKA ELIVÄT SODAN KAUHUT ALUSTA LOPPUUN KUTEN MINA, SAMOIN KUIN NE UUDET SUKUPOLVET, JOTKA OVAT ASTUNEET ELÄMÄÄN VASTA SODANJÄLKEISINÄ VUOSINA. TÄMÄN SODAN MUISTO ON MEILLE KEHOTUS VALPPAUTEEN KAIKKIEN HYÖKKÄYSHALUISTEN VOIMIEN UUSIEN PYRKIMYSTEN SUHTEEN JA, MIKÄ TÄRKEINTÄ, KEHOTUS VÄSYMÄTTÖMÄÄN JA JOHDONMUKAISEEN TAISTELUUN KESTÄVÄN RAUHAN, ASEVARUSTELUKILVAN LOPETTAMISEN JA VALTIOIDEN VÄLISEN RAUHANOMAISEN YHTEISTYÖN PUOLESTA.

TOIVOMME, ETTEIVÄT MAAPALLON NUORET ASUKKAAT JOUTUISI KOKEMAAN SITÄ, MINKÄ MEIDÄN SUKUPOLVEMME KOKI SOTAVUOSINA.

L. I. BREZNEVIN
lausunto tv-elokuvan
"Tuntematon
sota" katsojille.

MUISTO

Kaksikymmentä vv. 1941—1945 Suurta Isänmaallista sotaa käsittelevää elokuvaa, joita USA:ssa nimitetään "TUNTEMATON SOTA".

Niin, kolmannes vuosisataa on kulunut Toisen maailmansodan viimeisten laukausten kajahtamisesta. Voitonpäivän juhlallisuuksien jälkeen syntyneillä kasvavat ja varttuvat jo heidän lapsensa — toinen sodanjälkeinen sukupolvi. Vanhoista haalistuneista vuosien 1941, 1942 ja 1943 valokuvista meitä katsovat sotilaspuseroihin pukeutuneet miehet ja naiset, jotka maksoivat verellään ja hengellään järjen ja oikeudenmukaisuuden voitosta.

USA:n televisioruuduissa esitetään moniosaista dokumenttielokuvaeeposta "Tuntematon sota", joka on valmistettu Dokumenttielokuvien keskusstudiossa amerikkalaisen "Air Time International" -yhtiön tilauksesta yhteistyössä kauppayhtiö "Sovinfilmin" kanssa.

Kirjeenvaihtajamme Sofia Startseva pyysi Dokumenttielokuvien keskusstudion johtajaa elokuvadramaturgi J. Kozyrevia kertomaan tästä työstä.

— Esitän heti kaksi kysymystä: miten syntyi ajatus elokuvan valmistamisesta ja miksi sillä on niin outo nimi — "Tuntematon sota"?

— Niin hämmästyttävältä kuin se kuulostaakin toinen maailmansota kaikkine ilmenemismuotoineen on monille länsimaissa, erityisesti nuorille amerikkalaisille, tuntematon. Amerikan kouluissa suoritetut sosiologiset kyselyt ovat osoittaneet, että eräät nuoret USA:n kansalaiset eivät edes tiedä, kenen puolella Neuvostoliitto taisteli tuossa sodassa. He eivät ole kuulleet mitään Leningradin piirityksestä, Stalingradin taistelusta, maamme kestämistä ankarista koettelemuksista ja menetyksistä, neuvostokansan vertaansa vailla olevasta uroteosta ja sen ratkaisevasta osuudesta fasismista saadussa voitossa.

Neuvostokansan käymän ja voittaman suuren taistelun historia oli uutta myös Fred Weinerille, "Air Time"-yhtiön varajohtajalle, joka saapui Moskovaan v. 1976 lopulla. Ja kuten hän myöhemmin vakuutti, se järkytti häntä.

Pian tämän jälkeen "Air Time" - yhtiö ehdotti neuvostoliittolaisille elokuvan tekijöille 20-osaisen dokumenttiohjelman "Tuntematon sota" valmistamista Yhdysvaltojen televisiossa esittämistä varten. Perusteluna oli se, kuten virallisessa kirjeessä mainittiin, että "Neuvostoliiton osuus sodassa on tuntematon amerikkalaiselle televisionkatsojalle" ja että "itärintamalla käydyt taistelut olivat historiallisia taisteluja, joissa murrettiin Hitlerin valtakunnan selkäranka".

— Mistä tämä ohjelma koostuu?

— Kaksikymmentä "Tuntemattoman sodan" filmiä kertovat suurten taistelujen historian (kukin filmi on tunnin mittainen). Erilliset filmit käsittelevät erikoisen tärkeitä tapahtumia ja ratkaisevia taisteluita. Ensimmäinen filmi on nimeltään "Kesäkuun 22. päivä v. 1941", toinen "Taistelu Moskovasta". Stalingradin taistelusta on tehty kaksi filmiä. "Maailman suurin hyökkäysvaunutaistelu" kertoo Kurskin taistelusta. Erillisiä kertomuksia ovat "Itään" (se kertoo niistä, jotka työskentelivät voiton hyväksi selustassa), "Partisaanit: partisaanisota", "Sota napaseudulla", "Taistelu Kaukasiasta", "Ukrainan vapautus", "Valko-Venäjän vapautus".... Filmi "Liittolaiset" kertoo hitlerinvastaisen liittoutuman maiden yhteisestä taistelusta fasismia vastaan, "Taistelu Berliinistä".

— Kertokaa tämän ohjelman tekijöistä. Tämä oli, kuten tiedetään, kuuluisan neuvostoliittolaisen dokumenttielokuvien tekijän Roman Karmenin viimeinen työ...

— Kyllä, Roman Karmen oli ohjelman taiteellinen ohjaaja, ensimmäisen ja viimeisen filmin tekijä, kuvaaja ja ohjaaja, erittäin lahjakas taiteilija ja peloton sotilas. Hänen luomistyönsä pääaiheena oli aina taistelu fasismia vastaan.

Karmen oli rintamakuvaajana, hän kuvasi sekä Moskovan lähistön taistelut että Berliinin valtauksen. Vaatimattomana ihmisenä hän ei puhunut paljon itsestään. Saimme vain aivan sattumalta tietää, että heinäkuussa 1941 hän oli kantanut selässään taistelutantereelta kuolettavasti haavoittuneen sotilaan kranaatinheitintulituksessa. Hänen elämäntarinansa on hämmästyttävän värikäs. Roman Karmen piti pyhänä velvollisuutenaan kertoa amerikkalaisille sodastamme. Aikaa oli vähän — työryhmä toimi hänen johdollaan puolitoista vuotta yötä päivää. Kuvaukset oli jo suoritettu ja filmin leikkaus tehty, jäljellä oli vain tekstin äänitys, kun Karmenin sydän väsyi. Hän kuoli kuten oli elänytkin, kuin sotilas vartiopaikallaan.

Yhdessä Roman Karmenin kanssa työskentelivät tunnetut dokumenttielokuvien ohjaajamme: I. Gelein, I. Grigorjev, I. Gutman, L. Danilov, V. Katanjan, S. Kiselev, L. Kristi, S. Pumpjanskaja, A. Rybakova, T. Semenov, N. Solovjeva, J. Firsova, Z. Fomina, elokuvadramaturgi K. Slavin...

Elokuvaeepoksen päätekijöinä olivat kuitenkin rintamakuvaajat. 22. kesäkuuta 1941 sodan ensimmäisenä päivänä Lihovin kadulla Moskovassa olevasta talosta, jossa studiomme sijaitsee, matkusti ihmisiä rintamalle elokuvakamerat mukanaan. Siitä tuli heidän aseensa, vaikka he usein joutuivatkin kameran sijasta ottamaan käteensä konepistoolin.

Heidän urotyönsä oli siinä, että he säilyttivät jälkipolville historian sellaisena kuin se oli, kärsimykset, kuoleman, hämmästyttävän urheuden ja sankaruuden. 250 kuvaajaamme työskenteli kaikilla rintamilla. Joka viides heistä jäi palaamatta.

Yksi 250:stä oli Roman Karmen, toinen oli ohjaaja I. Geleinin isä Igor Gelein; yksi niistä viidestäkymmenestä, jotka eivät palanneet, oli tämän sarjan kahden episodin ohjaajan Seda Pumpjanskin aviomies — rintamakuvaaja Boris Pumpjanski...

"Tuntematonta sotaa" tehdessään elokuvantekijämme katsoivat arkistoissa noin 3 miljoonaa sotavuosina kuvattua filmimetriä. Juuri tästä aineistosta on pääasiassa valmistettu "Tuntematon sota".

Amerikkalaisten puolelta osallistuivat työhön ohjaaja Isaac Kleinerman, säveltäjä, runoilija ja laulaja Rod McKuen, joka sävelsi erinomaisen musiikin ja laulun sarjan viimeiseen elokuvaan "Tuntemattoman sodan sotilas", sekä kirjailija John Lord. Tärkeä osuus on elokuvan esittelijällä — yhdellä suosituimmista näyttelijöistä, Burt Lancasterillä. Hän hyväksyi ilomielin ehdotuksen osallistua elokuvan tekoon. "Pidän velvollisuutenani," hän sanoi Roman Karmenille, "vanhan sukupolven edustajan velvollisuutena kertoa tänään totuus siitä, miten Neuvostoliitto taisteli fasismia vastaan." Jokainen episodi alkaa hänen esittelypuheenvuorollaan. Katsojat näkevät Burt Lancasterin Moskovan Punaisella torilla, Brestin linnoituksen muurien äärellä, poltetun Hatynin kylän muistomerkin luona...

Kysytte tietenkin, miten yhteistyömme amerikkalaisten kanssa sujui. Vastaan: se ei ollut helppoa eikä yksinkertaista, mutta se oli hedelmällistä. Suhtaudumme tietysti eri tavoin moniin maailmantapahtumiin, edustamme kahta erilaista suurvaltaa, erilaisia poliittisia järjestelmiä. Meitä ja amerikkalaisia yhdisti kuitenkin jalo päämäärä — kertoa totuus sodasta, jossa maamme olivat liittolaisia ja taistelivat yhdessä fasismia vastaan. Loppuunsaatettu työmme on esimerkki asiallisesta ja luovasta yhteistyöstä.

— Millaisen vastaanoton "Tuntematon sota" on saanut USA:ssa? Monen amerikkalaisen kaupungin televisionkatsojat ovat jo nähneet ohjelman. Miten sen ensi-ilta sujui?

— Näytimme Washingtonissa kaksi osaa: "Leningradin piiritys" ja "Tuntemattoman sodan sotilas". Ensimmäisen osan ensiesitys tapahtui USA:n kansallisen valtionarkiston rakennuksessa. Neuvostoliittolaista dokumenttielokuvaa näytettiin ensi kertaa tässä valtion virastotalossa. Elokuvan esitys kansallisessa valtionarkistossa on virallisesti sille annettu tunnustus ja suositus USA:n valtion elimille sen laajaksi esittämiseksi amerikkalaisissa oppikouluissa ja collegeissa.

Päätösosan "Tuntemattoman sodan sotilas" esitys pidettiin John Kennedyn taidekeskuksessa.

Kennedy-keskukseen kokoontuneiden vieraiden joukossa oli Averell Harriman, tunnettu amerikkalainen valtiomies, sodanaikainen Moskovan suurlähettiläs, oli myös tunnettu poliitikko James Fulbright, oli diplomaattikunnan edustajia, USA:n armeijan ja ulkoministeriön edustajia,

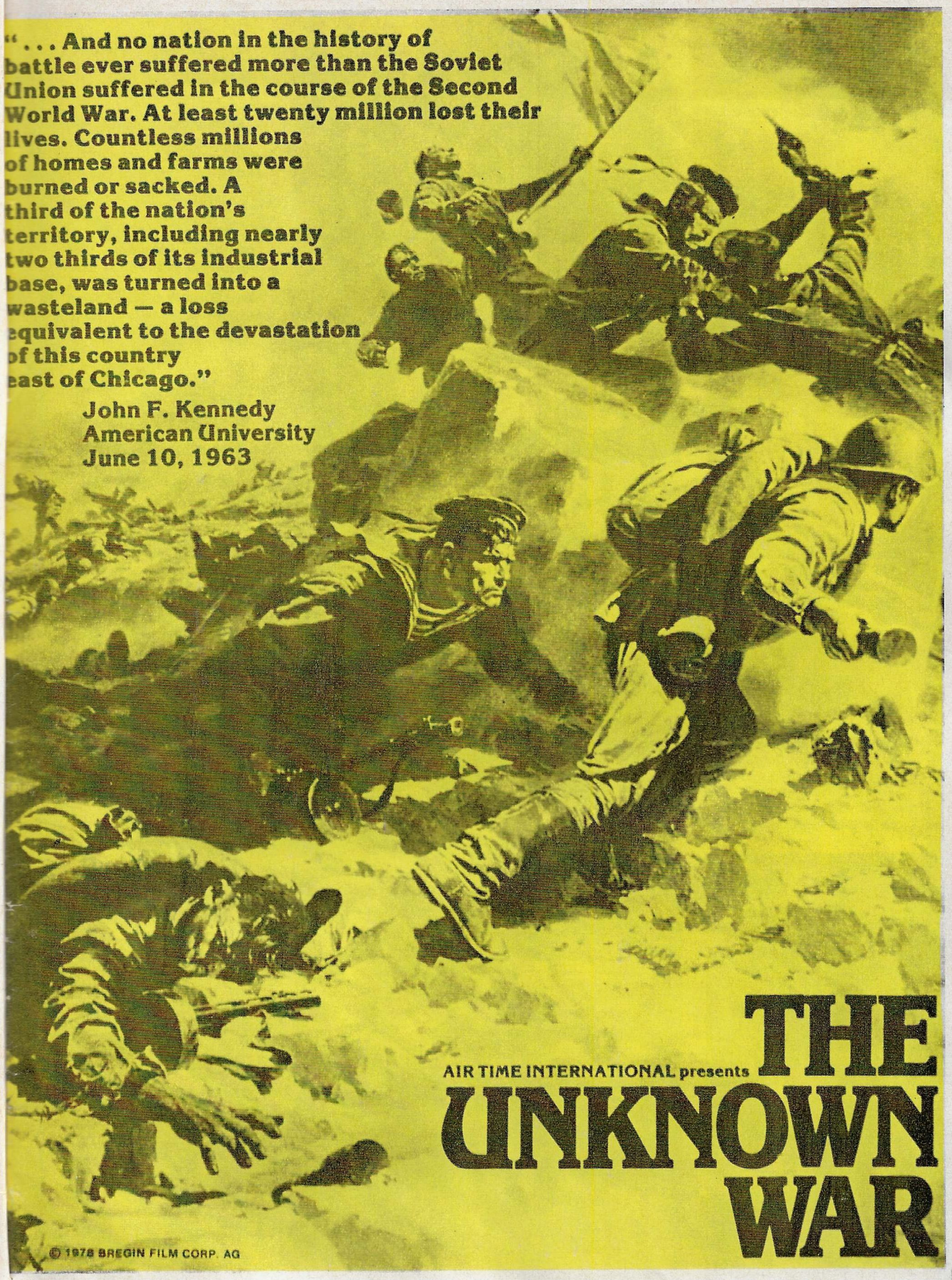

... Mikään maa sotien historian aikana ei ole kärsinyt yhtä suuresti kuin Neuvostoliitto toisen maailmansodan aikana. Ainakin 20 miljoonaa ihmistä menetti henkensä. Lukemattomat miljoonat rakennukset poltettiin tai ryöstettiin. Kolmannes maan alueesta, jolla sijaitsi noin kaksi kolmannesta kaikesta teollisuudesta, muutettiin autiomaaksi — menetys, joka vastaisi meidän maamme toisen puoliskon hävitystä — Chicagosta itään.

John KENNEDY.
Kesäkuun 10 pnä 1963.

*Nämä USA:n presidentin sanat on USA:ssa esitetyn filmin "Tuntematon sota" reklaamijulisteessa.

Kennedy-keskuksessa USA:n pääkaupungissa Washingtonissa esitettiin juhlallisesti 20-osaisen elokuvaeepoksen viimeinen osa "Tuntemattoman sodan sotilas".

Tunnettu amerikkalainen valtiomies Averell Harriman, "Air Time"-yhtiön varajohtaja Fred Weiner ja neuvostoliittolainen elokuvaohjaaja, kahden Stalingradia käsittelevän filmin tekijä Seda Pumpjanskaja.

kirjailijoita ja julkisuuden henkilöitä. New Yorkista saapui varta vasten 150 johtavien amerikkalaisten sanoma- ja aikakauslehtien toimittajaa. "Tuntemattoman sodan sotilasta" seurattiin mielenkiinnolla. Suurta huomiota herätti Leonid Brežnevin televisionkatsojille osoitettu lausunto.

Kaikki juhlatilaisuudessa esiintyneet mainitsivat neuvostoliittolaisten ja amerikkalaisten elokuvantekijöiden yhteistyön suuren merkityksen rauhalle ja kansainvälisen jännityksen liennytykselle. "Nähtyään tämän suurenmoisen elokuvan amerikkalaiset tajuavat, miksi neuvostoihmiset eivät halua sotaa ja miksi he arvostavat rauhaa niin suuresti", sanoi Averell Harriman.

Elokuvasarjan "Tuntematon sota" ovat jo ostaneet monet USA:n televisioasemat sekä kymmenet eri maat, mm. Saksan liittotasavalta, Kreikka, Itävalta, Ruotsi, Iran ja Ecuador...

Kaksi kuukautta ennen virallista ensi-iltaa erään New Yorkin esikaupungin koulun oppilaille näytettiin filmi "Leningradin piiritys" ja pyydettiin kirjoittamaan siitä aine. Tässä otteita heidän töistään:

"...Ensin sitä oli vaikea uskoa, eikä se ennen filmin esitystä juuri ketään liikuttanutkaan. Filmi kuitenkin muutti kaiken ja sai meidät valtoihinsa."

"...Se on järkyttävä elokuva... Sitä katsellessaan tuntee, mitä nämä ihmiset joutuivat kokemaan, miten suuri oli heidän urheutensa, määrätietoisuutensa ja elämänhalunsa... Tämä on paras koko vuonna meille esitetyistä elokuvista..."

Elokuvan "Tuntematon sota" taiteellinen ohjaaja Roman Karmen ja amerikkalainen näyttelijä Burt Lancaster.

22. kesäkuuta v. 1941 aamunkoitossa saksalaiset ilmavoimat pommittivat Valko-Venäjän, Ukrainan ja Baltian maiden kaupunkeja. Saksalaiset joukot ylittivät Neuvostoliiton länsirajan. Sillä tavoin sota alkoi maassamme.

Monet kuulivat sodanjulistuksen radiosta kadulla kulkiessaan. Sileäkasvoiset poikaset ja vanhat miehet halusivat kaikki päästä rintamalle. Kansa nousi puolustamaan maataan.

Kesäkuun 28 pnä joukkomme luovuttivat Minskin, heinäkuussa saksalaiset valtasivat Liettuan ja Latvian, elokuun lopulla Tallinnan.

L. I. Brežnev oli rintamalla ensimmäisestä viimeiseen sotapäivään saakka. Hän toimi 18. armeijan yhteydessä. Historiallinen maihinnousu Novorossiiskin lähellä olevalle Malaja zemlja ("Pieni maa") -niemelle. 225 päivää taukoamattomia taisteluja

Tehtaita evakuoitiin itään. Maan sotatarviketeollisuus keskittyi Uralille ja Siperiaan. "Kaikki rintamaa varten" oli selustan elämän ja työnteon tunnuksena.

"... Armeliaisuus, minkälaatuinen hyvänsä, on rikos Saksan kansaa kohtaan", sanottiin salaisessa Hitlerin joukkojen toimintaohjeessa.

Kovimmat taistelut käytiin tällä maaperällä. Stalingrad muuttui raunioiksi. 46 000 rakennuksesta 41 000 tuhottiin täydellisesti.

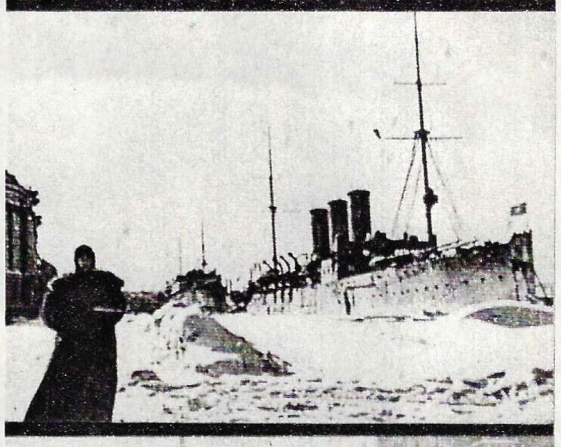

Leningrad, Lokakuun vallankumouksen kehto. Tähän kaupunkiin ei vihollinen ollut milloinkaan astunut. Miten fasistit halusivatkaan alistaa sen!

Murrettuaan vihollisen vastarinnan neuvostojoukot siirtyivät hyökkäykseen. 330 000 käsittävä vihollisen ryhmittymä joutui saarrokseen.

Leningradin piiritys kesti 900 vuorokautta. Joka kolmas sen asukkaista kuoli nälkään tai kaatui taistelussa. Silti leningradilaiset kestivät eivätkä antautuneet.

Voitimme ratkaisevan taistelun Volgan rannalla. Yli 90 000 vankia... Stalingradin retki päättyi Hitlerille murskaavaan tappioon.

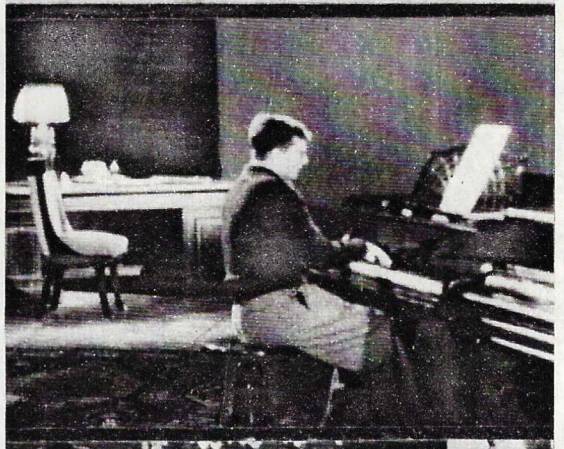

Leningradin voittamattomuuden vertauskuvaksi muodostui Dmitri Šostakovitšin 7. sinfonia, joka esitettiin ensi kerran piiritetyssä kaupungissa.

"Tänä vuonna Venäjällä kuolee nälkään 20—30 miljoonaa ihmistä", ilmoitti Göring v. 1942. "Eräiden kansojen väestömäärää hän on tarpeen vähentää".

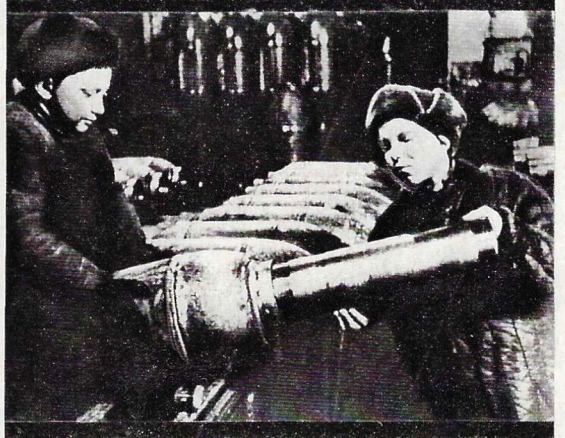

Sota ryösti heiltä lapsuuden. Keskenkasvuiset lapset asettuivat työkoneiden ääreen rintamalle lähteneiden isien ja vanhempien veljien sijaan.

Sotarikollinen Göring (kuvassa vasemmalla) sai Nürnbergin oikeudenkäynnissä kuolemantuomion.

Fasistit lähestyivät Stalingradia. Ihmiset pakenivat Volgan toiselle rannalle. He jättivät kaiken jälkeensä, ottivat mukaan vain kaikkein välttämättömimmän ja kallisarvoisimman.

Volgalla käydyn taistelun jälkeen hitleriläiset karkoitettiin sadoista kaupungeista. Kansa tervehti riemuisasti vapauttajia.

Neuvostoliittolainen sotamies oli Suuren Isänmaallisen sodan pääsankari.

Alla: Kurskin luona käyty maailman suurin panssaritaistelu heinäkuussa v. 1943. Siellä olivat vastakkain osapuolten sotatekniikka, teollisuuspotentiaali, sotataito ja taisteluhenki. Kurskin taistelun jälkeen Hitlerin armeijat olivat pakoitettuja kieltäytymään hyökkäysstrategiasta.

"Kolme suurta". J. Stalin, F. Roosevelt ja W. Churchill kohtasivat kahdesti: Teheranissa v. 1943 ja Jaltassa v. 1945. Kullakin johtajalla oli oma näkemyksensä historiasta, sodasta ja maailman tulevaisuudesta. Fasismia vastaan käyty taistelu kuitenkin yhdisti maidemme kansat. Ne olivat liittolaisia.

Kaksi päivää fasistisen Saksan Neuvostoliittoon tekemän hyökkäyksen jälkeen Valkoisessa Talossa annettiin virallinen ilmoitus: "Me annamme Venäjälle kaikkea tarvittavaa apua..."

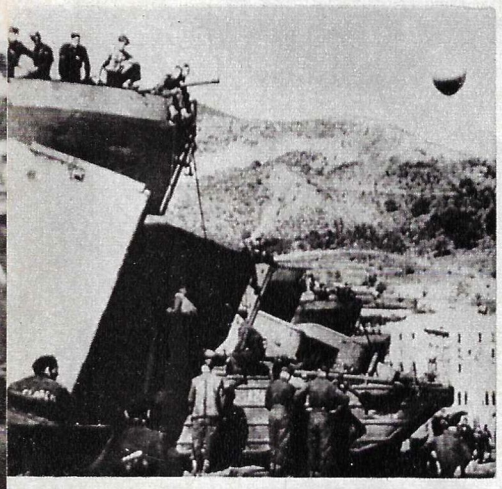

Amerikkalais-englantilaiset joukot suorittivat maihinnousun Pohjois-Afrikassa, Italiassa, Sisiliassa.

Toisen rintaman avaamista odotettiin kaksi vuotta. Vihdoin se päivä koitti. Kenraali Eisenhower johti liittoutuneiden sotajoukkoja. Liittoutuneiden armeijain sotilaiden historiallinen kohtaaminen tapahtui Elbellä.

Marsalkka Žukov ojentaa marsalkka Montgomerylle korkeimman neuvostoliittolaisen sotilaskunniamerkin — Voiton ritarimerkin. Voiton ritarimerkki luovutettiin myös kenraali Eisenhowerille.

"Länsi ja Itä kohtaavat", sanotaan amerikkalaisessa julisteessa. Neuvostoliittolaiset ja amerikkalaiset sotilaat syleilevät toisiaan. Monet eivät kyenneet pidättämään kyyneleitään...

Liittoutuneiden joukot etenivät Euroopassa. Kenraali de Gaulle vapautetussa Pariisissa.

Neuvostojoukot toivat vapauden fasistien miehittämään Norjaan. Onnelliset norjalaiset palaavat koteihinsa. Hyökkäys napapiirialueilla oli päättynyt menestyksellisesti.

Jugoslavialaiset partisaanit ja Puna-armeijan sotilaat saapuivat yhdessä Belgradiin.

Yli miljoona neuvostosotilasta menetti henkensä taisteluissa Itä-Euroopan vapauttamiseksi. Praha tervehtii vapauttajia.

Neljän pitkän sotavuoden jälkeen voittajat palaavat kotiin.

Toukokuun 9. päivä 1945 on jäänyt historiaan fasismista saadun voiton päivänä. Voitonparaati Moskovan Punaisella torilla. Maahan syöstyjä fasistien lippuja.

STALINGRAD. 19. MARRASKUUTA 1942 KAUPUNGIN PUOLUSTAJAT KUULIVAT KAUKAISEN TYKKITULEN ÄÄNEN: "KATJUŠAT" OLIVAT AVANNEET TULEN. HITLERIN JOUKKOJEN TAPPIO STALINGRADIN EDUSTALLA MERKITSI RATKAISEVAN KÄÄNTEEN ALKUA TOISEN MAAILMANSODAN KULUSSA.

BERLIINI. TÄLTÄ NÄYTTI FASISMIN TUKIKOHTA 30. HUHTIKUUTA V. 1945. PIAN VOITON LIPPU KOHOAA VALTIOPÄIVÄTALON YLLE.

Monikielisyys ja yhtenäisyys

MONIA LUKIJOITAMME, MUUN MUASSA SITARAM BALIGAA (INTIA) JA KARI PAUKKOSTA (SUOMI) KIINNOSTAA "NEUVOSTOKANSOJEN KIELELLINEN ELÄMÄ". HE PYYTÄVÄT KERTOMAAN, MITÄ KIELIÄ SNTL:n ALUEELLA PUHUTAAN, MITEN NE KEHITTYVÄT, MILLAISIA OIKEUKSIA ERI KANSALLISUUKSIEN KIELILLÄ ON JA MILLAISESSA VUOROVAIKUTUKSESSA NE OVAT VENÄJÄN KIELEEN NÄHDEN. FILOLOGISTEN TIETEIDEN TOHTORI PROFESSORI JUNUS DEŠERIJEV VASTAA NÄIHIN KYSYMYKSIIN.

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto on monikansainen ja monikielinen maa. Sen alueella asuu yli 100 kansaa ja kansallisuutta, jotka puhuvat liki 130 kieltä. SNTL:n kansojen kielet ovat typologialtaan, alkuperältään ja käyttötehtäviltään samoin kuin puhujamääriltään mitä moninaisimpia. Niinpä iberiläis-kaukasialaiset kielet poikkeavat rakenteeltaan suuresti itäslaavilaisista (venäjän, ukrainan ja valko-venäjän), iranilaisista (tadžikin, kurdin jne.) sekä turkkilaisista (uzbekin, kazahin, tataarin jne.) kielistä. Alkuperältään kuuluvat eri kielikuntiin indoeurooppalaiset (venäjän, ukrainan, armenian), turkkilaiset, iberiläis-kaukasialaiset, suomalais-ugrilaiset (eestin, udmurtin, marin) ja muut kielet. Yhteiskunnalliselta käytöltään laajimmat tehtävät on venäjän kielellä. Kirjakieltä omaamatonta hinalugia puhutaan vain yhdessä vuoristokylässä. Venäjän kieltä puhuu yli 180 milj. ihmistä, kun taas ginuhin kielen taitajia on vain 200 henkeä Dagestanissa.

Tsaarien Venäjällä suurin osa kansoista oli lukutaidottomia. Lukutaidottomuuden poistamiseen ei voitu käyttää kansallisia kieliä, koska valtaosalta niistä puuttui kirjakieli.

Erityisen suuri oli lukutaidottomuus pohjolan, Kauko-Idän, Keski-Aasian ja Pohjois-Kaukasian kansojen keskuudessa. Ensimmäisen yleisvenäläisen väestönlaskennan mukaan koko Venäjällä oli vuonna 1897 lukutaitoisia 21,1% ja Turkestanissa 1-2%. Kuvaavaa on, että lukutaito oli 10 vuodessa eli 1906 mennessä lisääntynyt Euroopan puoleisella Venäjällä keskim. vähän yli 4%, ja muiden kansojen keskuudessa vieläkin vähemmän. Tällaisella vauhdilla yleinen lukutaito (ainoastaan miespuolisen väestön keskuudessa) olisi saavutettu Euroopan puoleisella Venäjällä 120 vuoden kuluttua, Kaukasiassa ja Siperiassa 430 vuoden ja Keski-Aasiassa 4600 vuoden kuluttua.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous muutti perinpohjaisesti Venäjän kansojen yhteiskunnallista elämää ja sen kehitysvauhtia. Heti neuvostovallan ensi vuosina laadittiin valtava suunnitelma Venäjän aiemmin jälkeen jääneiden kansojen valistamiseksi. SNTL:ssa 20- ja 30-luvuilla laajasti toimeenpantu kielipoliittinen ohjelma liittyi uusien kirjaimistojen kehittämiseen kirjoitusta vailla oleville kielille, vanhentuneiden ja monimutkaisten kirjaimistojen uusimiseen, oikeinkirjoitussäännöstöjen luomiseen, terminologisten järjestelmien kehittämiseen sekä uusien ja vanhojen kirjakielien säännöstämiseen. Lyhyessä ajassa luotiin kirjakieli yli 50 kielelle. Tämä on paljon enemmän kuin mitä Euroopassa on koko sen historian aikana kehitetty. Neuvostovaltion runsaasti rahoittamaan kieliohjelmaan kuului myös tieteellisiä, tieteellis-hallinnollisia, hallinnollis-taloudellisia ja sivistyksellis-valistuksellisia toimenpiteitä.

Nykyisin Neuvostoliitossa on käytössä noin 70 kirjakieltä. Niillä julkaistaan merkittävää kirjallisuutta, sanoma- ja aikakauslehtiä, niillä opetetaan kouluissa. Suurempien kansojen kielillä annetaan korkeakouluopetusta, julkaistaan tieteellis-teknistä kirjallisuutta sekä lähetetään radio- ja televisio-ohjelmia.

Kansalliset kielet eivät ole Neuvostoliitossa olleet koskaan niin korkealla kehitystasolla kuin tällä hetkellä. Muutamia tosiasioita. Ennen vuotta 1924 kirgiisin kielistä kirjallisuutta ei ollut lainkaan. Ensi kerran yleiskirgiisiläinen kirjakieli luotiin vuonna 1924. Samana vuonna ensi kerran tuon kielen historiassa julkaistiin 13 oppikirjaa yhteiseltä painosmäärältään 28000 kpl. Myöhemmin kirgiisin kielisen opetus-, yhteiskunnallis-poliittisen, kauno- ja muun kirjallisuuden painokset ja määrät ovat jatkuvasti kasvaneet. Esim. Vuonna 1976 kirgisian kielellä julkaistiin 417 kirjaa ja kirjasta yhteensä 4400000 kappaleena.

Vuonna 1976 uzbekin, kazahin, tadžikin, kirgiisin ja turkmeenin kielillä, joilla sanoma- ja aikakauslehtien julkaiseminen ennen vallankumousta oli harvinaista, julkaistiin 108 tieteellistä, yhteiskunnallis-poliittista ja taiteellista aikakauslehteä ja muuta julkaisua yhteiseltä painosmäärältään yli 160 milj. kpl. sekä 436 sanomalehteä vuotuiselta painosmäärältään 1377 milj. kpl.

Ennen vallankumousta ukrainan kielen käyttö oli hyvin rajoitettua. Lukuvuonna 1914/15 ukrainan kieltä ei edes käytetty opetuskielenä keski- ja korkeakouluissa. Sitä vastoin esim. vuonna 1940 Ukrainan SNT:n korkeakouluissa opiskeli 196800 henkeä. Lukuvuonna 1975/76 tasavallan 142 korkeakoulussa opiskeli jo 831300 henkilöä niin ukrainan kuin venäjän kielelläkin.

Kuvaavaa on ollut ukrainan kielisen lehdistön kehitys.

Vuonna 1914 ukrainan kielellä ilmestyi ainoastaan yksi sanomalehti ja vuonna 1976 niitä ilmestyi jo 1392 vuotuiselta painosmäärältään 2924 milj. kpl.

Vastaavia kirjakielen käyttöalueen laajenemisesta kertovia esimerkkejä voisi osoittaa Kaukasian, Baltian ja muiden neuvostotasavaltojen elämästä. Esim. pelkästään vuonna 1970 ilmestyi Eestissä eestin kielellä 1341 kirjaa yhteismäärältään 9288000 kpl.

SNTL:n levinnein kieli on venäjä. Se täyttää kaikkikäsittäviä sosiaalisia tehtäviä: se on suurenmoisen kulttuurin luoneen Venäjän kansan kansalliskieli; se on kansallisuuksien välisen kanssakäymisen ja SNTL:n kansojen välisen kulttuurikanssakäynnin kieli; se on yksi maailmankielistä; se on kieli jolla on olemassa kaikkein rikkain ja monipuolisin kirjallisuus filosofian, tieteen, metodologian, kulttuurin, ideologian ja muiden tiedonalojen osalta; se on kieli, jolle käännetään kirjoja muilta kieliltä eniten maailmassa. Tämä osoittaa, kuinka suuri venäjän kielen osuus on tiedonvälityksessä.

Kansallisuuksien välisen kanssakäymisen kielenä venäjä lujittaa neuvostoyhteiskuntaa ja vahvistaa neuvostovaltion kansojen ystävyyttä ja yhteistyötä eri aloilla — taloudessa, tieteessä ja sivistyselämässä. Siitä huolimatta venäjä ei ole Neuvostoliiton ehdoton valtiollinen kieli. Neuvostoliiton perustuslaki ei määrää valtion virallista kieltä.

Neuvostoyhteiskunnan kielielämä on osa ihmiskunnan kielellistä elämää. Sitä ei voi kuvitellakaan ilman vieraiden kielten opiskelua ja osaamista. Neuvostoihmiset opettelevat kernaasti muiden kansojen kieliä, jotka ovat korvaamaton keino harjoittaa kulttuurivaihtoa kansojen kesken, lujittaa ystäyyssuhteita ja laajentaa kansainvälistä kanssakäymistä. Lukuvuonna 1975/76 SNTL:ssa toimi yli 164000 keskiasteen yleissivistävää koulua ja liki 860 korkeakoulua, joissa opiskeli yli 50 milj. henkeä. Kaikissa näissä kouluissa opiskellaan laajalti levinneitä maailmankieliä (englantia, ranskaa, saksaa, arabiaa, hindia, espanjaa jne.). Vieraita kieliä opiskellaan myös lyhyillä kursseilla tuotantolaitoksissa, tehtaissa ja virastoissa.

Neuvostovalta on olemassaolonsa ensi päivistä julistanut kansojen ja niiden kielien tasa-arvoa. SNTL:n perustuslain 36. pykälässä sanotaan: "Eri rotuihin ja kansallisuuksiin kuuluvat SNTL:n kansalaiset nauttivat yhtäläisiä oikeuksia.

Nämä oikeudet turvataan noudattamalla SNTL:n kaikkien kansakuntien ja kansallisten ryhmien kaikenpuolisen kehittämisen ja toisiinsa lähentämisen politiikkaa ... mahdollisuudella käyttää äidinkieltä ja SNTL:n muiden kansojen kieliä."

SNTL:n perustuslaki takaa kaikille kansoille oikeuden järjestää kasvatus ja koulutus äidinkielellä, luoda välttämättömät edellytykset käyttää vapaasti mitä tahansa kieltä joka paikassa alkaen kyläneuvostoista ja päätyen SNTL:n korkeimpaan neuvostoon.

SNTL:n kansojen yhdenvertainen kielellinen elämä on tulos leniniläisestä kansallisuuspolitiikasta ja eri kansoihin, kansallisuuksiin ja rotuihin kuuluvien neuvostoihmisten vapaasta veljesliitosta.

TELE-VISION OPETUS-OHJELMAT

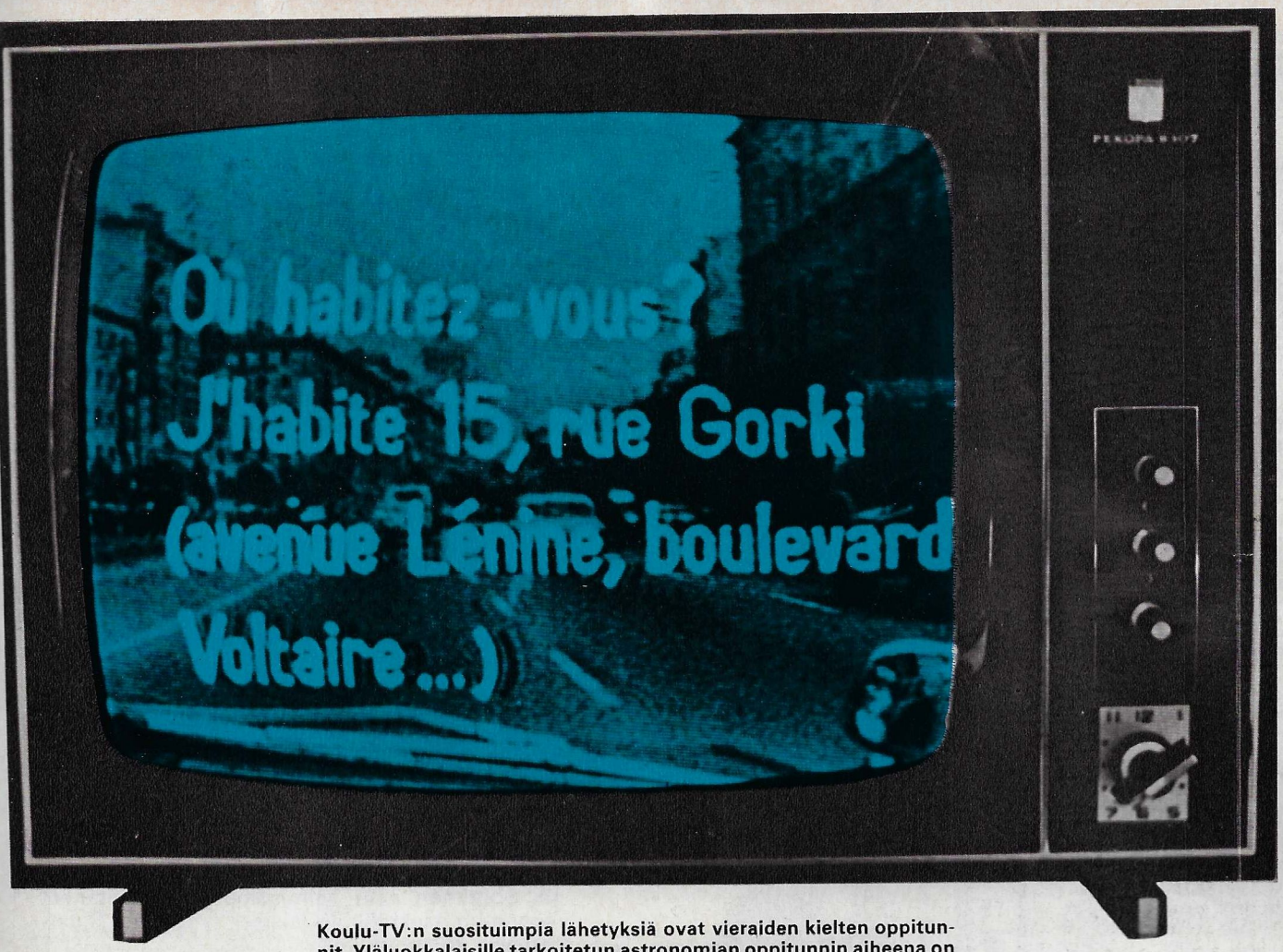

Koulu-TV:n suosituimpia lähetyksiä ovat vieraiden kielten oppitunnit. Yläluokkalaisille tarkoitetun astronomian oppitunnin aiheena on "Planeettojen liikkeiden lainalaisuus".

KOULUTELEVISIOLÄHETYKSET ALOITETTIIN NEUVOSTOLIITOSSA 13 VUOTTA SITTEN. KESKUSTELEVISION KOLMAS KANAVA LÄHETTÄÄ PÄIVITTÄIN OHJELMAA 13 TUNNIN AJAN. SEN PYSYVÄNÄ KATSOJAKUNTANA OVAT KOULULAISET, AMMATTIKOULUJEN OPPILAAT, KORKEAKOULUJEN ILTA- JA KIRJEKURSSIEN OPISKELIJAT, OPETTAJAT, LÄÄKÄRIT JA INSINÖÖRIT. TÄTÄ KANAVAA VOIDAAN SEURATA NEUVOSTOLIITON 5:ssä LIITTOTASAVALLASSA, 7:ssä AUTONOMISESSA TASAVALLASSA, VENÄJÄN FEDERAATION 34:ssä ALUEESSA JA SE KATTAA ALUEEN, JOLLA ASUU NOIN 60 milj. IHMISTÄ. KESKUSTELEVISION YLEISSIVISTÄVIEN JA KOULUOHJELMIEN TOIMITUKSEN SUUNNITTELU- JA LÄHETYSOSASTON PÄÄLLIKKÖ G. GREBEN KERTOO SEURAAVASSA NÄIDEN OHJELMIEN LAADINNASTA SEKÄ KOULUTELEVISION TEHTÄVISTÄ.

Jos tarkastellaan koulu-TV:n ohjelmia, kiintyy huomio ensimmäiseksi sellaisten lähetysten suureen määrään, joita oppilaat seuraavat välittömästi oppituntiensa aikana. Tähän ohjelmaan sisältyvät käytännöllisesti katsoen kaikki yleissivistävät aineet — historia, maantiede, kirjallisuus, biologia, matematiikka, fysiikka ja kemia. Yläluokkalaisille ja vasta koulunkäyntinsä alkaneille tarkoitettujen oppituntien sisältö, niiden lukumäärä ja aineiston käsittelytapa eroavat tietenkin suuresti toisistaan. Ensi luokkalaisille meillä on esim. vain yksi oppitunti — musiikki. Siinä kerrotaan yleistajuisesti musiikista ja sen eri lajeista. Koulun ja ammattikoulun päättäville lähetetään huomattavasti enemmän oppitunteja ja ne on tarkoitettu hyvin valmentautuneelle kuulijakunnalle. Sellaiset aiheet kuin "Dialektiikan lait. Ykseyden ja vastakohtaisuuksien taistelun laki" yhteiskuntaopin piirissä tai "Solujen tutkimisen menetelmät" yleisbiologiassa eivät ole ainoastaan koulukurssin kertausta. Näitä tunteja pitävät kokeneet opettajat ja parhaat asiantuntijat ja ne saavat nuoret kuulijat ajattelemaan ja pohtimaan tärkeitä tieteellisiä ongelmia.

Koulutelevisio kiinnittää paljon huomiota koulukurssin ulkopuolisiin lähetyksiin. Sellaisia ovat "Poliittisia keskusteluja nuorisolle" ja ohjelmasarjat "Taide on opettajasi", "Elokuvan opetukset," "Dramaturgia ja teatteri" sekä kirjallisuussarja, joka esittelee niiden suurten kirjailijain tuotantoa, joiden teokset kuuluvat venäläisen, neuvosto- ja maailmankirjallisuuden aarteistoon. TV-lehti "Luonto" kertoo luonnontieteiden eri haaroista, ja tähtitiedettä harrastavia lapsia varten julkaistaan säännöllisesti TV-lehteä nimeltä "Tähtien laskija". Ja suurta suosiota nauttivat tietenkin vieraiden kielten oppitunnit: englanti, saksa, ranska ja espanja.

Opettajia ja lääkäreitä ei ole myöskään unohdettu. Opetustelevision ohjelmissa ovat huomattavalla sijalla sellaiset ohjelmasarjat kuten "Kuvaruutu opettajalle" ja "Kuvaruutu lääkärille".

Aistivammaisiin katsojiin on myös kiinnitetty huomiota. Kuuroja varten lähetetään säännöllisesti tekstitettyjä elokuvia.

Television opetusohjelmat eivät liity vain keskikoulun opetusohjelmaan tai jatkokoulutusjärjestelmään. Päivittäin pidetään korkeamman matematiikan, fysiikan ja filosofian kursseja korkeakoulujen iltalinjan ja kirjekurssien oppilaille.

Keskustelevisio on jo seitsemän vuoden ajan järjestänyt TV-valmennuskursseja. Niiden tarkoituksena on auttaa työssäkäyvää nuorisoa systematisoimaan tietonsa ja täyttämään niissä olevat aukot sekä valmentautumaan korkeakoulujen pääsytutkintoihin. Näillä kursseilla voi opiskella kuka tahansa, riittää kun lähettää toimitukselle ilmoittautumisen ja suorittaa säännöllisesti kirjalliset kotitehtävät. Opiskelu TV-kursseilla on maksutonta.

TV-kurssien rehtorina toimii Moskovan insinöörifysiikan instituutin rehtori, professori V. Kolobaškin. Tämä instituutti sekä Moskovan valtionyliopiston sanomalehtiopin tiedekunta ovat TV-kurssien opetustukikohtana. Näiden korkeakoulujen opettajat laativat opetusmenetelmät, pitävät TV-oppitunnit, antavat neuvontaa ja ottavat vastaan tenttejä.

TV-kurssien katsojakunta laajenee jatkuvasti. Todistuksen niiden suorittamisesta on saanut jo yli 14 000 henkeä. 90% näistä on aloittanut korkeakouluopinnot. TV-kurssin käyneiden opiskelijain tiedot on havaittu syvällisemmiksi ja opiskelumenestys paremmaksi kuin muilla.

Tietenkin on aikaista sanoa, että kaikki ongelmat on ratkaistu. Vielä on paljon tehtävää sellaisten uusien keinojen löytämiseksi, joiden avulla TV:tä voitaisiin käyttää tehokkaammin opiskelussa aktiivisesti auttavana välineenä.

Katsojien lukuisat kirjeet todistavat kouluohjelmien herättämästä kiinnostuksesta. Toimitus saa niitä kuukausittain yli 25 000 kpl.

Jotta lukijat saisivat selvemmän käsityksen kolmannen opetuskanavan lähetyksistä, otamme esimerkiksi yhden tavallisen päivän lähetysohjelman.

8.10 — Šakkikoulu.
8.40 ja 9.40 — Musiikin lajit. 2. luokka.
9.00 ja 10.00 — Itämaisia miniatyyreja.
9.15 ja 11.15 — Ammattikoulujen oppilaille. III kurssi. Fysiikka ja tieteellis-tekninen kumous.
10.10, 17.30 ja 19.15 — "Puhukaa espanjaa".
10.40 ja 11.40 — Venäläinen kansanlaulu.
11.05 — "Kuvitettu kirja". Elokuva.
12.10 ja 18.00 — Kirjekurssiopiskelijoille. Korkeampaa matematiikkaa. II kurssi.
13.25 — Tieteellisen kommunismin synty ja sen kehityksen pääpiirteet.
14.10 — "Viattomat murhaajat". Tekstitetty taide-elokuva.
15.45 ja 19.45 — Lyseo, joka ei pääty.
16.45 — "Kiinnostava opiskelu. Teemme kotitehtäviä."
17.00 — Korkeakouluihin pyrkiville. Matematiikka.

ОБО ВСЕМ

Vienanmeri on jo kauan ollut kuulu merikaaliviljelmistään. Merikaalin korjuu on tähän asti tapahtunut alkeellisin menetelmin. Murmanskissa suunniteltu "Belomor"-kokeilualus, jonka miehistöön kuuluu kolme henkeä, pystyy tekemään noin 300 hengen työn. "Belomorin" leikkuulaite laskeutuu 10—12 metrin syvyyteen.

UN PEU DE TOUT

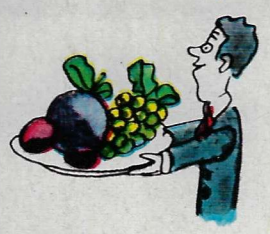

Armenian tiedeakatemian teknologisessa instituutissa on valmistettu kannettava seismoasema, joka havainnoi pienimmätkin merenpohjan heilahtelut. Koje rekisteröi jopa 6000 metrin syvyydessä tapahtuvat millimetrin tuhannesosien suuruiset maankuoren siirtymiset.

Useita kuukausia sitten poimitut hedelmät, jo puoli vuotta korjattuna olleet viinirypäleet ja kauan sitten leikatut kukat ovat kuin vastikään korjattuja. Kukkien raikkaus sekä hedelmien maku ja aromi on onnistuttu säilyttämään keinotekoisella kaasulla, jonka koostumuksen ovat valinneet Leningradin jäähdytysteollisuus-instituutin tutkijat.

У НЕКОЛИКО РЕДАКА

Kurganin (Uralintakainen alue) insinöörien valmistamassa aurassa on ohut terävä veitsi, jonka päässä on ontto neulamainen kärki. Tämän erikoislaatuisen ruiskun kautta maahan työnnetään suurella paineella ilmaa ja nestemäisiä lannoitteita. Täten maan rakenne paranee, ja syntyy suotuisampia edellytyksiä hyödyllisten bakteerien kasvulle. Uusi aura on puolta tuottoisampi kuin tavalliset.

ОБО ВСЕМ

Maan vanhin, Leningradin kirjasinvalutehdas on täyttänyt 125 vuotta. Tehdas valmistaa kirjasimet nykyään yli 5000:lle Neuvostoliiton kirjapainolle sekä monien muiden maiden kirjapainoille. Leningradissa valmistetuilla kirjasimilla voidaan painaa kirjoja ja lehtiä yli 100:lla maailman kansojen kielellä.

이모 저모

Suuri, kaunis metsälintu metso asustaa ja lisääntyy metsätiheiköissä. Rybinskin tekoaltaan rannalla sijaitsevan Darvinin luonnonsuojelualueen tiedemiehet kokeilevat metsojen kasvattamista aitauksissa. He ovat laatineet niiden hoito- ja ruokinta-menetelmät.

IOM IOMHAAC

Baikalin seutuvilla Siperiassa on muinoin elänyt strutseja. Tämän johtopäätöksen ovat tehneet arkeologit tutkiessaan Burjatian ASNT:ssa tekemiään löytöjä. Löytöjen joukossa oli kourallinen sirpaleita — 400 palasta. Niitä "koottiin" toista vuotta ja lopulta syntyi reliktistrutsin muna. Nuo linnut ovat ilmeisesti asustaneet Baikalintakaisella alueella muinaisina aikoina.

天南地北

Berbankin kaktuksessa ei ole piikkejä. Karja syö sitä mielellään. Ensi kerran niinä monina vuosina, joina tätä kaktusta on kasvatettu Alma-Atassa, siihen on ilmestynyt helmiäisenoranssinvärisiä kukkia. Tiedemiehet katsovat, että kukinta ja kasvin kantamat hedelmät tarjoavat uusia jalostusmahdollisuuksia. Nyt on ryhdytty kokeilemaan kaktusten risteyttämistä viljelykelpoisten pakkasenkestävien kanssa.

ОБО ВСЕМ

Tutkimusalus "Kallisto" on palannut purjehdukselta. Neuvostoliiton tiedeakatemian Kauko-Idän tieteellisen keskuksen biologien retkikunta tutki neljän kuukauden ajan Australian rannikolla sijaitsevia korallikuntoja. Nämä ainutlaatuiset luontaiset biomassan kokoutumat tulevat kenties olemaan mallina järjestettäessä keinotekoisia meriviljelmiä.

TIEDOTETAAN, ETTÄ...

...uudessa kaivosmiesten kaupungissa Nerjungrissa (Jakutian ASNT) on alkanut ensimmäisten kerrostalojen rakentaminen. Ottaen huomioon Siperian karun ilmaston arkkitehdit ovat lisänneet asuntojen lämpöeristystä. Rakennukset kohoavat metsää kasvavien kukkuloiden keskelle taigalle.

...azerbaidžanilaiset tiedemiehet ovat saaneet valmiiksi ensimmäisen vaiheen kokeessaan, jossa he ovat käyttäneet Kaspian meren vettä kasvien kasteluun kuivuuden kiusaamilla Apšeronin niemimaan rannikkovyöhykkeen punamulta-, hiekka- ja hietasavimailla. Manteli, viikuna ja viiniköynnökset eivät ole kestäneet koetta? Sitä vastoin eldar-mänty, granaattiomena, tamariski ja kilsepensas ovat menestyneet hyvin merivesikastelussa.

...geologit ovat löytaneet Magadanin seutuvilta (Kauko-ltä) erivivahteisten granaattikivien esiintymän. Kiven käsittelyä varten perustetussa tehtaassa on alkanut koneiden asennus.

...eräässä Kišinevin (Moldavian SNT) kauneimmassa rakennuksessa, joka on XIX vuosisadan rakennustaiteen muistomerkki, on avattu urkusali. Soittimen ovat valmistaneet ja asentaneet tunnetun tšekkoslovakialaisen yhtymän Riger-Klossin asiantuntijat.

...Dušanben (Tadžikistan) uuden lääketehtaan teknologisilta linjoilta on valmistunut ensimmäinen lääke-erä. Siellä tullaan tuottamaan yli 30 eri lääkeainetta.

...julkaisemalla Hegelin poliittisten teosten kokoelman kustannusliike "Nauka" on aloittanut uuden kirjasarjan "Filosofisen ajattelun luomuksia". Sarjassa tullaan julkaisemaan antiikin, keskiajan, renessanssin ja uusimman ajan filosofien teoksia.

...Levokumskin viininviljelytilalla Stavropolin aluepiirissä on valmistunut suuri kasvihuonekombinaatti. Siellä tullaan kasvattamaan viiniköynnösten taimia. Tällaisista taimista istutettu viljelmä kantaa hedelmän kaksi vuotta aikaisemmin kuin käytettäessä perinteellisiä viiniköynnösten lisäysmenetelmiä.

...Leninakanissa asuva A. Sanojan on luovuttanut Armenian historialliselle museolle ainutlaatuisen rahakokoelman. A. Sanojan on 60 vuodessa koonnut yli 500 eri maissa lyötyä rahaa. Vanhin niistä on lyöty 4. vuosisadalla ennen ajanlaskuamme Syrakusissa (Sisilia).

...Saranskin (Mordvan ASNT) ensimmäiseen lasten autokaupunkiin ovat pienokaiset tulleet opinnoille. Lapset voivat autokaupungissaan opetella liikennesääntöjen aakkoset osatakseen sitten olla varovaisempia kadulla.

...SNTL:n tiedeakatemian kasvitieteellisen instituutin retkikunta on löytänyt Arktiksen tundralta aikaisemmin tuntemattoman kukan. Se on nimetty Jamalin asteriksi. Jamalin niemimaan kasvistoa tutkivat leningradilaiset tiedemiehet jotka laativat tundran kasvistokarttaa.

...Kobrinissa (Brestin maakunta-alue) on alkanut kuulun venäläisen sotapäällikön A. V. Suvorovin kotikartanon entistäminen. Hän vietti siellä talven ja kevään 1797 ja vuoden 1800 alkupuoliskon.

...neuvostoliittolaiset insinöörit ovat saaneet valmiiksi Antarktikseen Molodjožnajan ilmatieteellisen keskuksen lähistölle rakennettavan lentoaseman rakennussuunnitelman.

Piirt. A. SUHOV.

Puoli miljoonaa hehtaaria entisiä suola- ja joutomaita on Kazahstanissa tuottanut runsaan vilja- ja heinäsadon. Nuo maat ovat muuttuneet hedelmällisiksi kazahilaisten tiedemiesten esittämän biokemiallisen käsittelymenetelmän soveltamisen tuloksena. Tasavallassa aiotaan palauttaa viljelyyn vielä 14 miljoonaa hehtaaria käyttämättömiä maita.

ОБО ВСЕМ

Vakiintuneen perinteen mukaan suurille timanteille annetaan nimi. Jakutiassa hiljattain löydetty 106 karaatin suuruinen timantti on nimetty venäläisen kirjailijan Leo Tolstoin kunniaksi, jonka syntymän 150-vuotispäivää on vietetty laajalti kaikkialla maailmassa. Jakutian timanttien kokoelmassa on useita kymmeniä nimellä varustettuja kiviä, mm. 232 karaatin suuruinen timantti "Jakutian tähti".

HERE AND THERE

Pohjois-Tienšanin vuoristossa (Kazahstan) on Bogatyr-jäätikön juurelta 3450 metrin korkeudesta löydetty iso järvi. Tutkimukset ovat osoittaneet, että lumen sulamisen tuloksena muodostuneeseen altaaseen on kertynyt yli 6 miljoonaa kuutiometriä vettä. On päätetty luoda luotettavasti toimiva järven pinnankorkeuden sääntelyjärjestelmä.

STREIFLICHTER

Kymmenen 600-vuotiasta tšinaripuuta käsittää lähes hehtaarin laajuisen alan Kuljabskin alueella (Tadžikistan). Ne on otettu suojelukseen luonnon harvinaisuuksina. Suurimman puun latva on läpimitaltaan 50 metriä ja sitä kannattaa kuusi yhteenkasvanutta runkoa. Kuluvan vuosisadan 20-luvulla tuon tšinarin koloon piilotettiin rosvoilta harvinaisia käsikirjoituksia.

ニュース・トピックス

Valkovenäläiset fyysikot ovat valmistaneet orgaanisia väriaineita käyttäen laseria, jonka säteilytaajuutta voidaan muuttaa kirjon ultravioletti- ja infrapuna-alueella. Uusi laite laajentaa kvanttigeneraattorien käyttöalaa. Leningradin tiedemiehet ovat käyttäneet sitä plasman lämpötilan ja atomipitoisuuden välittömään mittaukseen "Tokamak" - tyyppisessä laitteessa.

من كل بستان زهرة

Bakun lähistöllä on avattu autoliikenteelle kolmen kilometrin pituinen vedenpäällinen siltakatu. Siihen liittyviltä tasanteilta on alkanut uusien öljykaivojen poraus. Bakun saariston alueella on öljyporaussiltojen pituus 50 km ja koko Kaspialla taas niiden yhteispituus on yli 300 km.

EN POCAS LINEAS

Arkangelin maakunta-alueella on perustettu kaksi uutta rauhoitusaluetta "Laiski" ja "Korjažemski". Vienan meren seutuvilla linnuille, eläimille ja kaloille perustetun 24:n "turvallisen nurkkauksen" yhteinen pinta-ala on nyt puolitoista miljoonaa hehtaaria. Suojelutoimenpiteillä on onnistuttu palauttamaan ennalleen metsien ja rannikkovyöhykkeen asujamisto ja lisäämään sitä.

DE TOATE

Monet kalat vastaanottavat sähkömagneettiimpulsseja. Tämän ovat todenneet SNTL:n tiedeakatemian evoluutiomorfologian ja ekologian instituutin tiedemiehet. He ovat onnistuneet laatimaan "kalaradion" kaavion. Viime aikoihin asti on katsottu, että ääniaallot ovat ainoa vedessä huomattavaan etäisyyteen leviävä aaltosäteilylaji.

TIN TỨC MỌI MẶT

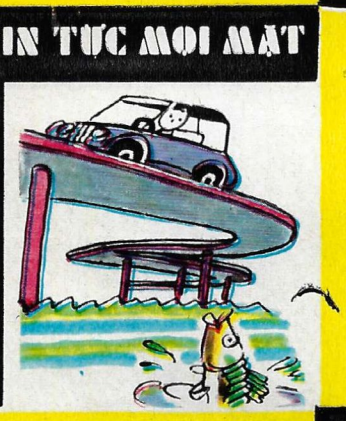

Veden puhdistamiseksi Tallinnan lahdissa eestiläiset eläintieteilijät ovat esittäneet sinisimpukoiden käyttämistä. Nämä simpukat voivat tiedemiesten käsityksen mukaan neutralisoida eräiden likaavien aineiden vaikutuksen. Tavallisesti sinisimpukat kiinnittyvät pohjakiviin. Jotta voitaisiin luoda niille totunnaiset elinolot poukamien liejumaiseen pohjaan on päätetty asentaa metalliverkot.

MISCELLANEA

Kirgiisiläisten ja kazahilaisten arkeologien muinaisesta Sarygin kaupungista Tšu-joen laaksossa löytämää hautakammiota koristavat miesten kuvat. Heillä on saappaat, tunikat ja vyöt, joista riippuvat puukot. Sieltä on löydetty myös kauniita sogdianalaisia seinämaalauksia. Kiinnostavaa on se, että samanlaiset koristeaiheet ovat säilyneet myös nykyaikaisissa käsityötaiteen esineissä.

ОБО ВСЕМ

Tavallisten hissien puutteena on niiden korkeusraja. Sähkökaapeli käy liian pitkäksi ja teräsköysi ei kestä painoa. Harkovin tiedemiesten suunnittelema hissi nousee helposti kilometrin korkeuteen erityistä rullakierreratata pitkin, ja saa käyttövoimansa erityisten vipukoskettimien avulla kuten johdinauto. Hissin kaltevuus voi olla mikä hyvänsä.

ОБО ВСЕМ

Yli 50 tieteellistä tutkimuslaitosta ja korkeakoulua on osallistunut Neuvostoliiton maaperäkartaston laatimiseen. Sitä laadittaessa on käytetty mm. kasvitieteellisiä, geologisia ja ilmastokarttoja sekä avaruuskuvauksia. Kartaston avulla voidaan tarkemmin määrittää maavarat, määritellä lannoitetarpeet ja suunnitella maanparannustyöt.

ЕРЮЁ-АРЮЁ

Menzbirin murmeli on havaittu ensi kerran Kuraminin harjanteella (Tadžikistan) 2400—3200 metrin korkeudessa. Eläin on merkitty Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton Punaiseen kirjaan. Tadžikistanissa asustavat nykyään myös harvinaiset varaani, reliktisiiseli, hiekkaefa, Buharan peura ja kierteissarvikauris.

जहां-तहां

Konjuhin kylässä Valko-Venäjällä asuva opettaja A. Gontšarik on suunnitellut mini-traktorin. Hän on itse valmistanut kaikki sen osat omin käsin paitsi moottoria, jonka hän on ottanut moottoripyörästä. Nyt hän tekee niittokonetta ja yhdenrivin vihanneskorjuukonetta. Uutuus on herättänyt insinöörien huomiota Minskin traktoritehtaalla, missä suunnitellaan pienoistraktorien tuotantoa.

VÄHÄN KAIKKEA

Armenialaisen kylän Hoznavarin asukkaat ovat viettäneet juhlallisesti maanmiehensä A. Sarkisjanin syntymän 120-vuotispäivää. Päivänsankari tuli juhlapöytään työpäivänsä jälkeen. Uskollisena karjanhoitajan ammatilleen A. Sarkisjan on jo yli sata vuotta noussut joka aamu varhain. Hänen huostassaan on nykyään pieni 60 lammasta käsittävä katras.

مختصر معلومات

Taululla
on yhtä aikaa
kolmen luokan
oppilaita:
tämä on mini-koulun
erikoisuus.

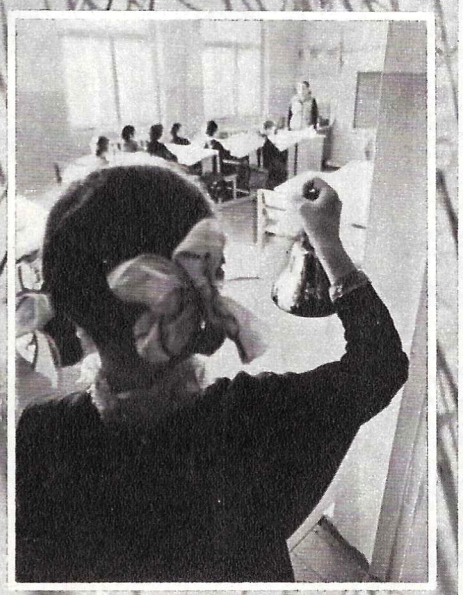

KAHDENTOISTA OPPILAAN KOULU

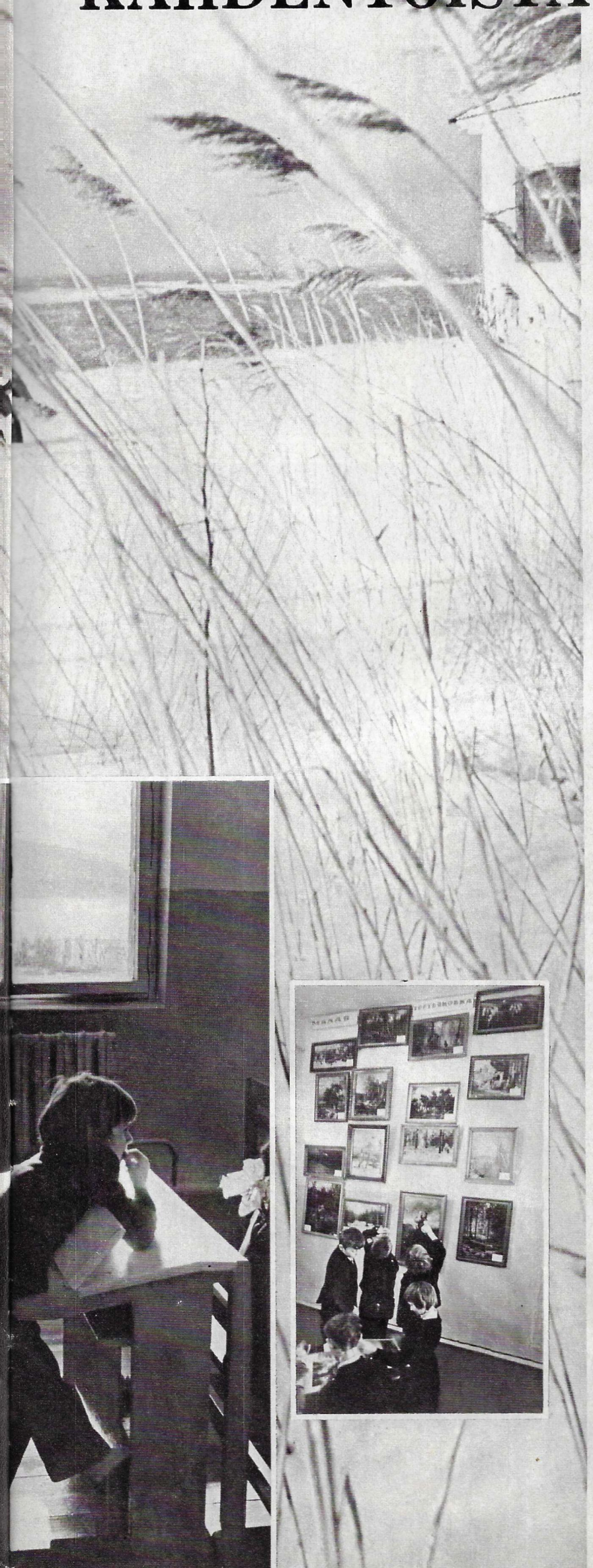

Neuvostoliitossa on kaikkien lasten käytävä koulua. Kaikkialla. Kaupungeissa ja kylissä tähän on hyvät mahdollisuudet. Entäpä ne, jotka asuvat syrjäseuduilla, niin sanoaksemme "maan äärissä", kaiken huipuksi pohjolan ankarissa olosuhteissa?

Siellä improvisoidaan milloin mitenkin, mutta aina löydetään keinot.

Simakovon kylässä Sahalinilla asuva tyttönen kirjoitti kouluaineessaan: "Lapset eivät pelkää talvea. He juoksevat ja hihkuvat, että tuuli puhaltaisi kovemmin ja pakkanen paukkuisi. Talvella on hauskaa!"

Totta totisesti tuuli puhalsikin. Se syöksyi ulvoen mereltä päin. Halutti huutaa sille: "Olehan hiljempaa!" Kovien puuskien aikana oli mahdotonta kulkea tätä kovaa kylmän virtausta vasten. Sinä päivänä olisin hyvin ymmärtänyt vanhempia, jotka varoivat päästämästä Sahalinin talviin tottunuttakin pientä tyttöstä ulos.

Nyt muutama sana Simakovon kylästä. Se on pieni ja sijaitsee niemellä, kapealla kaistaleella meren ja kukkulan jyrkän rinteen välissä. Siellä asuu nelisenkymmentä kouluikäistä lasta yhdessä aikuisten — kalastajien, geologien, valtiontilan työntekijäin ja eläkeläisten kanssa. Vanhemmat lapset käyvät suuremman naapurikylän koulua (4 km päässä), jonne heidät viedään päivittäin linja-autolla. Nuorempia varten Simakovossa on oma koulu.

Siistissä valkeassa rakennuksessa on ainoa luokkahuone ja sen lisäksi lepohuone, opettajainhuone, museohuone, aula, jossa on oikea talvipuutarha, sekä keittiö. Aamuisin lapset tulevat kouluun (ellei myrsky riehu liian hurjana). Siinä he istuvat pulpettien ääressä: yhdessä rivissä kolme ensiluokkalaista; toisessa seitsemän toisluokkalaista; kolmannessa kaksi yhdeksänvuotiasta veteraania, he ovat kolmannella luokalla. Yksi opettaja, Nina Pogranitskaja opettaa kaikkia.

Koulu, jossa hän työskentelee, kuuluu "epätäydellisiin". Niiden lukumäärä vähenee jatkuvasti, mikä onkin ymmärrettävää. Kyliin rakennetaan suuria ja hyvin varustettuja kouluja, sisäoppilaitoksia pikkukylien lapsille, kouluautoista on tullut tavallinen ilmiö. Ilmasto on kuitenkin seikka, joka eräillä alueilla puolustaa pienoiskouluja, ainakin alkeisluokilla. Esimerkkinä on Sahalinin ilmasto.

Vietimme muutamia päiviä Simakovon koulussa ja tajusimme, että epätavallista siinä on vain sen pienuus. Oppitunnin pitotapa on myös erikoinen: kolmen eri luokan ohjelman opettaminen yhtaikaa vaatii opettajalta erityistä taitoa. Nina Pogranitskaja hallitsee sen mestarillisesti.

Tutustuimme kouluelämän tavan omaisiin piirteisiin tuntien iloa, johon sekoittui myös haikeus; meillehän koulu liittyy pikemminkin käsitteeseen "lastenlapset". Oppituntien hiljaisuus ja meluisat välitunnit (kahdentoista lapsenääntä ei ole niinkään vähän). Satujen kuuntelu nauhurilta ja iloinen kuorolaulu. Sanelutehtävät ja rainakuvien katselu. Lapset improvisoivat itse satuja ja kirjoittivat aineita (mm. talvesta). Simakovon lapsille koulu on samalla kerho, museo ja kirjasto. Heillä on omat tapansa ja perinteensä, omat juhlansa. Kun vietetään "Talven läksiäisiä", järjestetään konsertin lisäksi kilpailu parhaasta lumiukosta ja piirustuskilpailu; kylän vanhin nainen Emilia Popovitš paistaa sinä päivänä koulussa ohukaisia lapsille ja heidän vanhemmilleen. Vierailumme aikana lapset jakoivat osia näytelmässä "Teremok" ja kiistelivät siitä, kuka esittää kettua, kolmasluokkalainen Alik taas kieltäytyi ehdottomasti olemasta metsästäjä. Kuten kaikkialla on tapana, Simakovon koulukin järjestää syksyisin ja keväisin patikkaretkiä ja opettaja kertoi meille, että lapsilla on kukkuloilla lempipaikkansa, jonka he ovat ristineet "Ystävyyden niityksi". Hän lisäsi: "Vanhemmat lapset — yhdeksänvuotiaat — ovat tottuneet auttamaan nuorempia, seitsenvuotiaita."

Koulun muisto seuraa meitä läpi koko elämän. Eikä ole tärkeätä, oliko se tilava, lasista ja betonista rakennettu sarjatuotantoarkkitehtuurin luomus vai vaatimaton valkea talo pienessä kylässä — se on meille yhtä rakas.

V. SIMAKOV.

Valok. V. REZNIKOV.

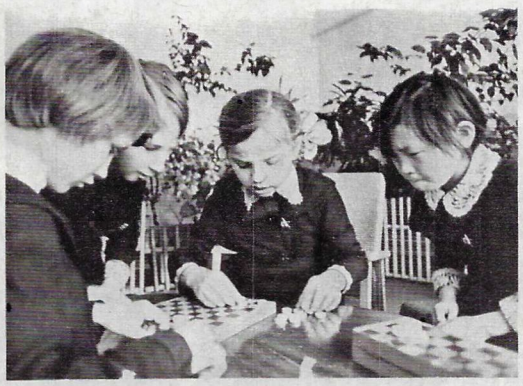

Urheilutunnit pidetään koulun kentällä, muutaman askeleen päässä merestä. Lapset koulun "taidegalleriassa".

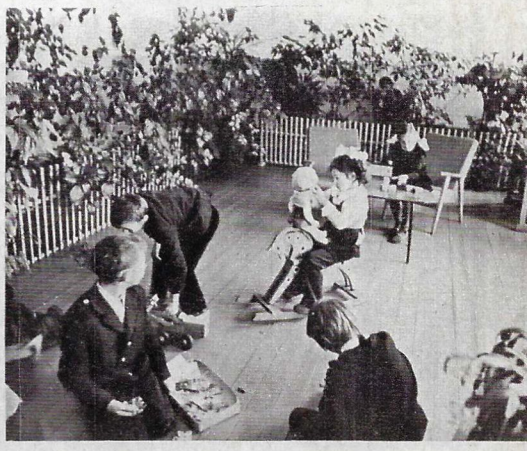

Nämä kuvat on otettu lepohuoneessa välitunnin aikana.

SUDOIMPORT

KANNATTAVA JOPA 30-PROSENTTISELLA KUORMITUKSELLA
TÄMÄ SEIKKA JA MUUT LAATUOMINAISUUDET, KUTEN
SUURI NOPEUS (60—65 km/t)
— LENTOKONEISIIN VERRATTAVA MUKAVUUSTASO
— TURVALLISUUS 5 BEAUFORTIN TUULESSA OVAT HANKKINEET NEUVOSTOLIITTOLAISILLE KANTOTASOALUKSILLE KANSAINVÄLISEN SUOSION.
VIENTIOHJELMAAMME KUULUU MERI- JA SISÄVESIMATKAILUUN TARKOITETTUJA ALUKSIA.

VIENTIYHTYMÄ — V/O SUDOIMPORT USSR,
103006, MOSKOVA, KALJAJEVSKAJA, 5.
PUH. 251-05-05,
TELEX: 7272, 7587

ВСЕСОЮЗНОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ СУДОИМПОРТ

V/O EXPORTLJON myy vientiin: puuvillaa, lampaan, kamelin ja vuohen villaa, erilaisia tekokuituja, pellavaa, pellavan rohtimia, hamppukuitua, pellavan ja hampun rohtimia, kenafia, kapron- ja hamppuköysiä, kalaverkkoihin käytettävää raaka-ainetta, luonnonsilkin, puuvillan, pellavan ja viskoosikuitujen jätteitä, puuvilla-, silla-, silkki-, pellava- ja villakankaita, puuvillalankoja, valmiita tuotteita (pöytäliinoja ja pyyhkeitä) ja muita tekstiilituotteita.

V/O EXPORTLJON tuo maahan: puuvillaa, puuvillalankaa, hienoa ja karkeaa lampaanvillaa, villalankaa, tekokuituja ja niistä tehtyä lankaa, juuttia ja juutista tehtyjä tuotteita, sisalhamppua, kookos- ja meksikolaista kuitua, raakasilkkiä, köysituotteita, erilaisia kangas- ja trikoolaatuja, tylliä, pitsikangasta, keinoturkista, teknistä verkaa ja verkkokangasta, valmiita tuotteita, sängyn peittoja, pyyhkeitä, nenäliinoja, peitteitä ja muita tekstiilituotteita.

Osoitteemme on:
Neuvostoliitto, 117393,
Moskova,
ulitsa Arhitektora Vlasova, 33.
Puhelimet: 128-07-86, 128-18-42,
Telexit: 7203, 7204, 7205.

ВСЕСОЮЗНОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ ЭКСПОРТЛЕН

exportljon

Postimerkkeilijöille

Italialaisen taiteilijan Paolo Veronesen syntymän 450-vuotispäivän kunniaksi on julkaistu muistomonilo "Diane" (Valtion Eremitaaši, Leningrad). Neuvostoliittolaisen taiteilijan K. Petrov-Vodkinin (1878—1939), syntymän satavuotisjuhlan kunniaksi on ilmestynyt muistomonilo ("Omakuva") sekä postimerkit "Punaisen hevosen uittaminen", "Vuosi 1918 Pietarissa", ja "Vaaleanpunainen asetelma".

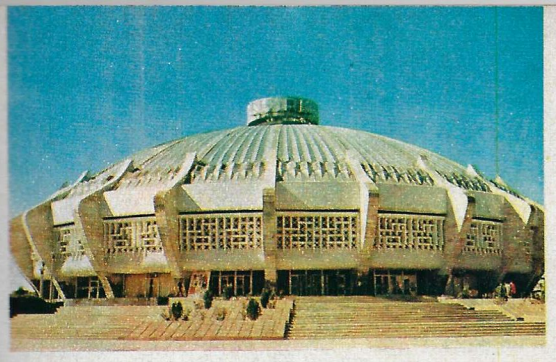

TAŠKENT

— 13 vuotta sitten tämä sana levisi kaukokirjoittinten välityksellä ympäri maailmaa. Keväisenä huhtikuun päivänä muuttuivat monet talot, korttelit ja kokonaiset kadut tässä Uzbekistanin pääkaupungissa kivi-, rauta- ja puukasoiksi. Mitä voimakkain maanjäristys tuhosi satoja rakennuksia. Onneksi suurin osa niistä oli vanhoja.

Tänä päivänä niiden paikalle on noussut uusia katuja, arkkitehtonisia kokonaisuuksia, aukioita. Suunnittelutyössään arkkitehdit pyrkivät sovittamaan yhteen nykyaikaisen rakentamisen muodot ja rakennusaineet ja uzbekkilaisten kansalliset perinteet. Parhaiten nämä perinteet tulevat esiin omaperäisissä koristekuvioissa: mutkikkaissa leikkauksissa, geometrisissa veistoksissa. Kuvissamme tätä tyyliä edustavat havainnollisesti Taškentia koristavat uudet rakennukset: Ystävyyden talo, V. I. Leninin museo, hotelli Uzbekistan ja sirkusrakennus.

O. Nikiforov.
Valok. V. Danilov.

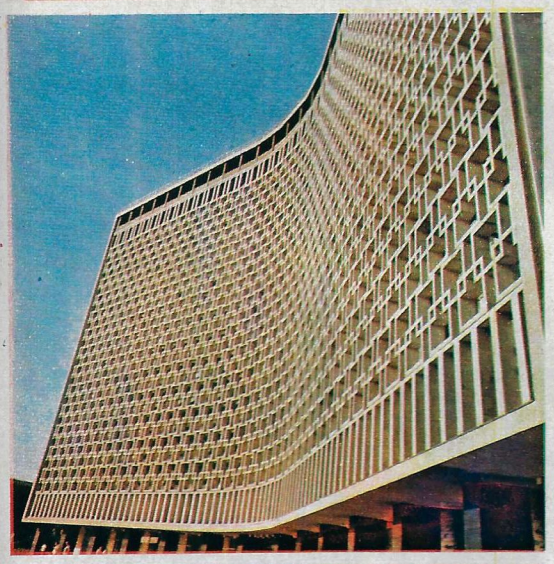

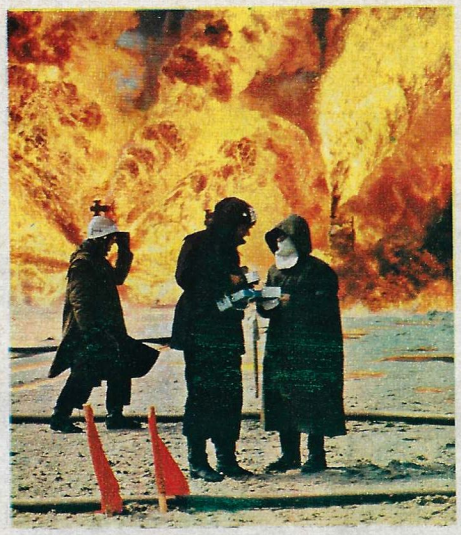

TULENMETSÄSTYSTÄ

Taistelu kesti viisi minuuttia. Viidenkymmenen metrin tulipatsaalta lyötiin jalat alta — se katkaistiin porausaukon kohdalta, kaadettiin maahan ja ajettiin oikealla sijaitsevalle tekojärvelle, kauemmaksi porausaukosta, missä se vähitellen pieneni ja sammui lopulta kokonaan.

Tämän jälkeen luen porausaukoista tulevien öljysuihkujen tulipalojen sammuttamiseen tähtäävää ohjelmaa ja alan vähitellen ymmärtää valtavien kymmenpäiväisten kokeiden tarkoituksen, kokeiden, joita suoritetaan Nižnevartovskin lähellä sijaitsevalla öljykentällä. Ensinnäkin on välttämätöntä vastata öljynporaajien kannalta erittäin tärkeään kysymykseen: kuinka monta porausreikää on tehtävä yhteen kimppuun ja kuinka ne on parasta paloturvallisuuden kannalta sijoitella upottavalla suoalueella. Toiseksi on kokeiltava uudenlaista tekniikkaa, suihkuturbiinilaitteistolla varustettua autoa.

— Huomio! Kaikki heti paikoilleen!

Autonkuljettaja hyppäsi istuimelleen kuin ratsastaja satulaan. Viidenkymmenen metrin päässä porausaukolta viisi miestä kypärissä ja suojalaseissa aukovat jo venttiilejä: he päästävät suihkun toisensa jälkeen valloilleen — ensimmäinen, toinen, kolmas... Teoreetikot — tieteen edustajat istuvat duralumiinista tehdyssä laboratoriossaan.

— Päämäärämme on, kertoi automatiikan ja telemekaniikan laboratorion vanhempi tutkija V. Bulygin, öljyn porausaukkojen toiminnan automaattisen säädön luominen. Olisiko edullisempaa pitää yhdessä kimpussa 14 vaiko 28 porausreikää? Kuinka pelastaa silloin muut porausaukot kun yksi syttyy palamaan? Siksi tutkimme tulipaloja edeltävien tapahtumien diagnostiikkaa...

A. Šumski. Valok. A. Kondratjev.

PUU JA PUUNLEIKKAAJA

Samed Vurgundin kirjan esilehti

Nasimi. "Runous"

Mozart

Kolme puuta

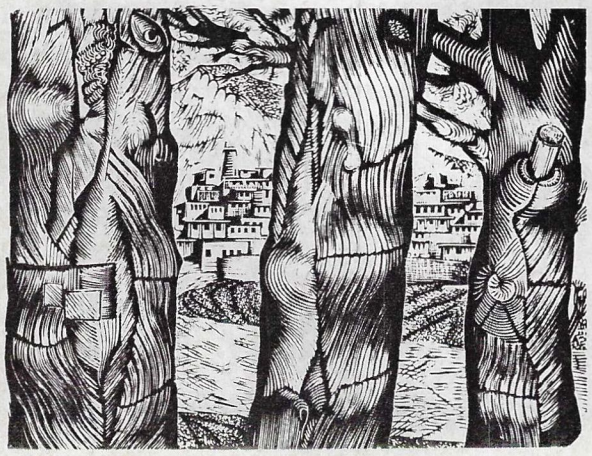

Hän on tehnyt monta kirjaa, suurin osa niistä on runoteoksia. Sanon "tehnyt", vaikka tekstin kirjoihin ovat kirjoittaneet sellaiset suuret runoilijat kuin Nasimi, Vurgun, Tursun-Zade, Gamzatov. Kaikki jo klassikkoja. Kaikesta tästä huolimatta hän on "tehnyt", ollut runoilijan kanssa kirjan toinen luoja, joka on auttanut sanan muuttumista kuvaksi, antanut sille esittävän muodon.

Kun taiteilija saa uuden tilauksen ja alkaa toteuttaa sitä, hän häviää pitkäksi aikaa. Hän sulkeutuu pieneen huoneistoonsa Filissä, joka on Moskovan hiljaisimpia kaupunginosia. Edes parhaimmille ystävilleen hän ei mielellään aukaise ovea. Hänen käsityksensä mukaan taide muistuttaa taistelua. Niin hän myöskin sanoo: mustan ja valkoisen välistä taistelua.

Juri Kosmynin on graafikko. Kirjojen kuvittaminen ei ole pelkästään hänen ammattinsa. Se ei selvinnyt hänelle suinkaan heti. Aluksi oli vain unelma: saisipa joskus kuvittaa kirjan! Ja tämä unelma muistutti jostain syystä seikkailua, epätavallista romanttista seikkailua. Nyt hän tunnustaa: "En tiennyt silloin, että minua odottaa aivan jokin muu; teiden raivaaminen intomielisyyden upottavaan suohon." Ammatti tuli kutsumuksena.

Hänen työnsä voivat tuntua liian yksityiskohtaisilta, liian sisällökkäiltä. Ulkoinen vaikutelma on kuitenkin harhaanjohtava. Taiteilija määrittelee itse jokaisen kaiverrustyönsä päämäärän seuraavasti: "Se on kuin ihmiselämän yksi ainoa silmänräpäys — samanaikaisesti sekä näet että kuulet, iloitset ja olet surullinen." Ja tämä yksi ainoa silmänräpäys pyörii tauottoman uuvuttavana puksipuun ympyrän yläpuolella. Tunteja, päiviä, viikkoja, kuukausia, vuosia...

J. APENTŠENKO.

Samed Vurgun

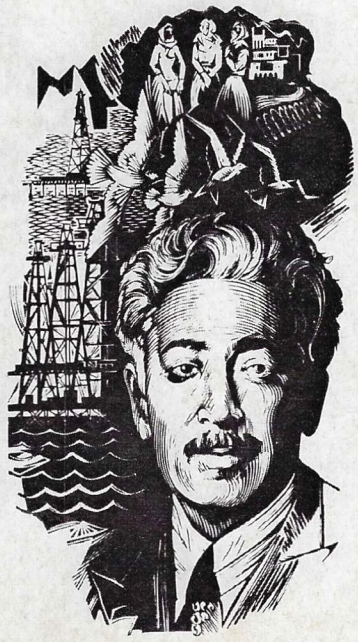

LÖYTÖJÄ...

METALLIOPPI

Jo kouluajoilta tiedämme, että diffuusioprosessi (toisen aineen molekyylien tunkeutuminen toiseen) tapahtuu nopeimmin kaasuissa, hitaammin nesteissä ja aivan hitaasti jähmeissä aineissa. Tätä pidettiin pitkän aikaa aivan luonnollisena. Olennaisen muutoksen tähän käsitykseen ovat aiheuttaneet Ukrainan tiedeakatemian metallifysiikan instituutin tiedemiehet. He ovat löytäneet niin sanotun anomaalisen massasiirtoilmiön, jolloin toisen aineen tunkeutuminen toiseen jähmeissä kappaleissa voi tapahtua tuhat kertaa nopeammin kuin nesteissä. Tällaisen ilmiön aikaansaamiseksi on aiheutettava plastinen deformointi (puristus) tarkasti määrätyllä nopeudella. Monimutkaisen laitteiston, jolla voidaan tarkastaa tiedemiesten johtopäätökset kokeellisesti, suunnittelivat J. Patonille nimetyn sähköhitsausinstituutin insinöörit. Useat Ukrainan tieteelliset laitokset suorittavat nykyään tutkimuksia löydön soveltamiseksi käytäntöön. Muun muassa on jo valmistettu originelli impulssihitsauslaite.

VIRUSOPPI

Lääketiede kamppailee menestyksellisesti virustautien torjumiseksi. Sen esittämät lääkkeet eivät kuitenkaan aina ole riittävän tehokkaita, eräät aiheuttavat sivuvaikutuksia. Tämä johtuu siitä, että tällaisten sairauksien torjunta tapahtuu tavallisesti sormituntumalla. Tiedämme sairauden alkavan siitä, että virus tunkeutuu eläimen tai ihmisen soluun. Mitä sen jälkeen tapahtuu, oli kuitenkin pitkän aikaa arvoitus. Ammattikirjallisuudessa yhä vieläkin nimitetään tartunnan alkukautta "hämäräksi" vaiheeksi. Katsottiin, että tartunnan aiheuttaa viruksen ribonukleiinihappo (RNH).

Pitkällisten tutkimusten tuloksena neuvostoliittolaiset tiedenaiset A. Bukrinskaja ja G. Vorkurova tekivät tärkeän löydön. Tutkimuksissa käytettiin molekylaarisen biologian, elektronimikroskopian ja radiobiologian menetelmiä. Vastoin vakiintunutta käsitystä tartunnan saaneessa solussa ei ole vapaata viruksen ribonukleiinihappoa. Se on kokonaan sitoutunut erityisiin viruksen valkuaisaineisiin, jotka juuri aiheuttavatkin tartuntaprosessin.

Neuvostoliittolaisten tiedenaisten työ, joka on rekisteröity virallisesti tieteelliseksi löydöksi, mahdollistaa uusien, entistä tehokkaampien viruksentorjunta-aineiden valmistamisen.

...JA KEKSINTÖJÄ

VOIMATALOUS

Harvoin, mutta joskus kuitenkin sattuu, että yhtäkkiä valot sammuvat ja kokonaiset kaupungit joutuvat pimeyden valtaan, tehtaat pysähtyvät, samoin raitiovaunut ja johdinautot. Syy on tavallisesti ilmeinen — voimansiirtolinja on vaurioitunut. Syynä tähän taas ovat usein tuulen vaikutuksesta huojuvissa johdoissa tapahtunut oikosulku tai katkeama. Tehokkaana ratkaisuna pidettiin johtojen tuulenvastuksen pienentämistä, mikä oli mahdollista yksinomaan pienentämällä niiden läpimittaa. Tätä ei voida kuitenkaan tehdä, koska se aiheuttaisi johtojen heikkenemisen ja valtavia sähköhäviöitä johtojen sähkövastuksen kasvaessa. Syntyi noidan kehä, josta ulospääsyn voi vain epätavallisen aatteen avulla.

Sen löysivät Sähkövoimatalouden tutkimuslaitoksen työntekijät. He esittivät erityisten erikokoisten muovilevyjen ripustamista johtoihin. Varta vasten valikoitujen levyjen, aerodynaamisten tuulenmurtajien kokoelma tekee johtojen huojunnan miltei olemattomaksi. Voimansiirtolinjoissa, joissa tuulenmurtajia kokeiltiin, ei sattunut ainoatakaan katkeamaa tai oikosulkua.

Jos taas tällainen tapaus sattuu, vaurio voidaan helposti ja nopeasti paikallistaa automaattilaitteistolla, jollainen alkoi hiljattain toimia Uzbekian SNT:ssa. Tavallisesti kokeneetkaan asiantuntijat eivät voi heti sanoa, missä vaurio on tapahtunut, ja määritys-virhe saattaa useinkin olla jopa sata kilometriä. Ohjaamossa olevan päivystävän insinöörin neuvoteltua tietokoneen kanssa vaurio voidaan paikallistaa muutaman kilometrin tarkkuudella ja korjata se nopeasti.

MIKROBIOLOGIA MAATALOUDEN APUNA

Latvian tiedeakatemian mikrobiologian instituutin tutkijat ovat kehittäneet mene telmän, jolla oljista, joissa käytännöllisesti katsoen ei ole valkuaisainetta lainkaan voidaan tehdä täysipainoista rehua. Tämä saadaan aikaan käyttämällä erityisest valittua pieneliöviljelmää. Lisääntyessään erityisessä oljista valmistetussa ravintoaineessa pieneliöt "jalostavat" siinä olevan selluloosan valkuaisaineiksi. Näin saatu rehu sisältää useita vitamiineja, aminohappoja sekä hivenaineita ja on ravintoarvoltaan täysin rehuhiivan veroista. Tämän arvokkaan rehulisän teknologinen tuotantoprosessi on jo kehitetty laboratorioasteella.

ELEKTRONIIKKA URHEILUN APUNA

Permin yliopiston kokeellisen fysiikan osaston opiskelijat ja työntekijät ovat suunnitelleet ja valmistaneet laitteen šakkipelin kulun automaattista esitystä varten. Pelaaja tekee siirron, elektroninen esittelijä välittää sen samassa television kuvaruutuun, missä näemme pelin esitettynä siten kuin olemme tottuneet näkemään sen šakkilehdissä. Samalla saadaan tiedot ajasta, jonka pelaaja on käyttänyt siirron miettimiseen. Laite on saanut hyvät asiantuntijalausunnot. Se on patentoitu Hollannissa, USA:ssa, BRD:ssä ym. maissa.

UUTUUKSIA

MALMIN TOINEN ELÄMÄ

Eräät malmit sisältävät koko joukon eri metalleja. Luulisi tämän olevan hyväksi — ei tarvitse joka metallin tuotantoa varten louhia "omaa" malmia. Valitettavasti monet malmissa olevat aineosat jäävätkin siihen. Otetaan talteen ne, joita on riittävästi, muut "seuralaisalkuaineet" heitetään hylkykiven mukana menemään. Tällaisia hylkymaakasoja on vuosikymmenien ja jopa vuosisatojen aikana kertynyt rikastelaitosten luo valtavat määrät. Ne odottavat aikaa, jolloin teollisuus löytää tehokkaat keinot pitoisuudeltaan vähäisten kaivannaisten talteenottamiseksi. Yksi tällainen menetelmä on aloittanut taipaleensa tuotantoor geologian ministeriön Takabaikalin tutkimuslaitoksessa.

Metallien tuotanto tällä menetelmällä tapahtuu näin. Polymetallimalmi-rikasteeseen sekoitetaan klooripitoisia suoloja, ja seos hehkutetaan useiden satojen asteiden lämpötilaan. Tällöin erittyy puhdasta klooria, joka yhdistyy rikasteessa olevien metallien kanssa. Syntyy "metallihöyryä", joka sitten kerätään ja josta poistetaan tehtävänsä tehnyt kloori. Näin voidaan rikasteesta ottaa talteen 99,5 % metallia eli enemmän kuin muilla menetelmillä.

Siperialaisten insinöörien suunnittelema ja valmistama puoliteollinen kloridimetallurginen laitos ryhtyy lähiaikoina käsittelemään Šerlovogorskin rikastekombinaatin hylkykivikasoja Tšitan maakunta-alueella. Samalla siellä tullaan kehittämään tuotantoteknologiaa metallin talteenottamiseksi maan muiden rikastamojen hylkykivikasoista.

POSLIININ UUSI YSTÄVÄ

Posliini on tunnettu niin kauan, että luulisi sen jo monet kerrat menettäneen suosionsa. Tosiaankin kiinnostus sitä kohtaan on aika ajoin laimennut, mutta vain ilmeisesti leimahtaakseen uudella voimalla. Vuosi vuodelta tuosta kauniista, hygieenisestä ja käytännöllisestä materiaalista valmistettuja esineitä on tarvittu yhä enemmän ja lopulta, kuten odottaa saattoi posliinin valmistus alkoi automatisoinnista hidastua vanhan tuotantoteknologian mahdollisuuksien ehdyttyä.

Tämän teknologian mukaan posliiniesineiden valmistuksessa käytetään kipsimuotteja. Huokoinen kipsi imee nopeasti itseensä kosteuden muottiin valetusta kosteasta massasta kuivattaen aihion hyvin ennen kuin se joutuu polttouuniin. Valitettavasti kipsimuotin elinikä on lyhyt. 60—70 ja parhaassa tapauksessa 100 aihion jälkeen vesi tukkii sen huokoset ja muottia joudutaan vaihtamaan. Silloin kun tehtailla oli kalusto, jonka kapasiteetti oli vähäinen, muottien vaihtaminen ei käytannollisesti katsoen jarruttanut tuotantoa. Nykyään taas kipsimuotin mahdollisuudet ovat joutuneet ristiriitaan ajanmukaisten tuotantolaitosten automaattilinjojen mahdollisuuksien kanssa.

Valko-Venäjän jauhemetallurgian tutkimuslaitoksen tiedemiehet keksivät ratkaisun tähän pulmaan. Monitahoisten tutkimusten jälkeen tekniikan lisensiaatin J. Volkovin johtama ryhmä totesi, että kipsimuotit voidaan hyvin korvata metallijauheesta valmistetuilla muoteilla. Tiedemiesten kehittämää uutta tee- ja kahvikuppien sekä itämailla yleisten pialojen valmistusmenetelmää kokeillaan Taškentin posliinitehtaalla. Kokeet ovat osoittaneet, että ympäri vuorokauden toimivassa laitoksessa kukin muotti kestää jopa 10 000 muovausta. Erityisen puhdistusvaiheen jälkeen metallijauheesta valmistettu muotti palaa jälleen tuotantoon.

UGLITŠ

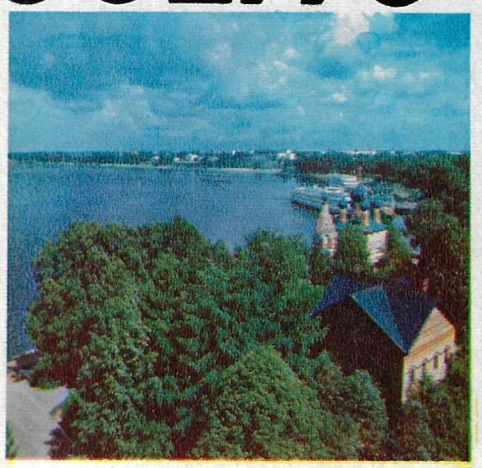

Suurkaupunkeja ruokkivat suuret joet. Ammoisista ajoista lähtien ne ovat toimineet myös liikenneväylinä. Niitä pitkin on kuljetettu kauppatavaroita, sotaväkeä ja rakennustarvikkeita. Venäjän pääjoen — Volgan — rannoillekin rakennettiin aikoinaan tärkeimmät kaupungit voimakkaiden ja sotaisten läänitysruhtinaskuntien toimesta. Eräs tällaisista kaupungeista oli Uglitš.

Perimätieto kertoo, että asutus syntyi vuonna 937, kun Kievin ruhtinas lähetti Volgan yläjuoksulle uskotun miehensä kantamaan paikalliselta väestöltä veroa ja suorittamaan samalla väestönlaskennan. Asutuksen paikka oli valittu erittäin onnistuneesti. Uglitš nousi rantatöyräälle. Volgan kaksi pientä sivujokea tavallaan määräsivät sille rajat ja auttoivat järjestämään kaupungin puolustuksen. Taas halukkaista asettumaan tälle kolmionmuotoiselle maa-alueelle ei ollut puutetta.

Uglitš on palanut useammin kuin kerran, valloittajat ovat hävittäneet sen monesti maan tasalle, mutta joka kerta se on noussut rauniosta yhä ehompana. Kaupungilla ei ollut haluja hävitä sijaintipaikaltaan, neljään ilmansuuntaan kulkevien teiden risteyksestä. Erääseen aikaan Uglitšin ruhtinaskunta kilpaili rikkaudessaan ja voimassaan itsensä Moskovan kanssa. Kaupunki välkehti kultaisten kupolien loisteessa, sillä oli oma rahapaja ja suuri, hyvinvarustettu sotajoukko.

Uglitšin kehityksen kulta-aika sijoittuu 1400-luvun loppupuolelle, jolloin sitä hallitsi kokonaiset 30 vuotta ruhtinas Andrei, lisänimeltään Suuri. Silloin rakennetiin kivikirkkoja, palatsi, vahvistettiin heikentyneitä linnoituksia, pystytettiin luostarilinnoituksia kaupungin sisääntuloteiden varsille.

Tapahtumat, jotka saivat aikoinaan koko Venäjän kuohuksiin, ajoittuvat kuitenkin 1500-luvun lopulle, vuoteen 1591. Keväisenä toukokuun 15. päivänä kaupungin yllä kiiri Kremlin kellon ääni. Paikalle juos-

seet ihmiset saivat tietää, että jokin aika sitten kuolleen tsaari Iivana Julman kahdeksan vuotias pikkupoika Dmitri, joka oli lähetetty Uglitšiin yhdessä äitinsä Maria Nagan kanssa, oli murhattu linnan läheisyydessä, ja että teon takana olivat maan silloisen valtijan, tsaari Boris Godunovin kannattajat. Kansassa alkoivat levottomuudet. Moskovasta saapunut tsaarin tutkintalautakunta kiisti tapahtuneen murhan ja esitti oman versionsa: pikku-Dmitri oli vahingossa kaatunut veitseen, jolla hän leikki. Tämän jälkeen aloitettiin levottomuuksiin osallistuneita vastaan rankaisutoimenpiteitä. Tsaaritar vihittiin nunnaksi ja lähetettiin luostariin, kansannousun alkuunpanijat ja monet sen osanottajista heitettiin vankilaan. Hälyytykseen käytetty kirkonkellokin sai osansa: se otettiin alas, ruoskittiin, kieli ja kanta irrotettiin ja kello "karkoitettiin" Tobolskin kaupunkiin,Siperiaan. Nykyään kello on yksi Uglitšin historiallisen museon näyttelyesineistä. Paikalle, jossa tsaarin poika menehtyi pystytettiin aikanaan kuvankaunis kirkko.

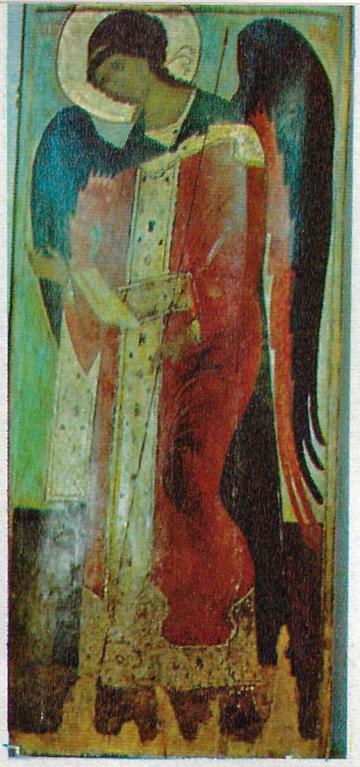

Muinainen Uglitš sijaitsee "Kultaisen kehäreitin" varrella. Se on eräs suosituimpia kansainvälisiä turistireittejä, johon kuuluu joukko Moskovan ympärillä sijaitsevia vanhoja kaupunkeja: Zagorsk, Vladimir, Suzdal, Jaroslavl, Rostov Velikij, Kostroma. Matkaoppaat kertovat Uglitšin rikkaan menneisyyden lisäksi myöskin kaupungin nykypäivästä, kuten esimerkiksi kelloista, joita kaupungista viedään moniin eri maihin. Turistit kuulevat myös tarinan Voin ja juustonvalmistusteollisuuden tieteellisestä tutkimuslaitoksesta, joka on kuuluisa koko maassa, sekä Uglitšin vesivoimalasta, yhdestä Volgan ensimmäisistä voimalaitoksista. Viime vuosisadalta peräisin olevat ja sitäkin vanhemmat rakennukset piirtyvät hyvin kaupungin laitamilla sijaitsevien uusien talojen ääriviivoihin: arkkitehdit kohtelevat hellävaraisesti aikojen saatossa muotoutunutta kaupungin keskustaa eivätkä muuta sitä. Asuin-, teollisuus ja hallintorakennukset nousevat sinne, missä kaupungin vanhat kadut päättyvät.

I. TSYGANOV.

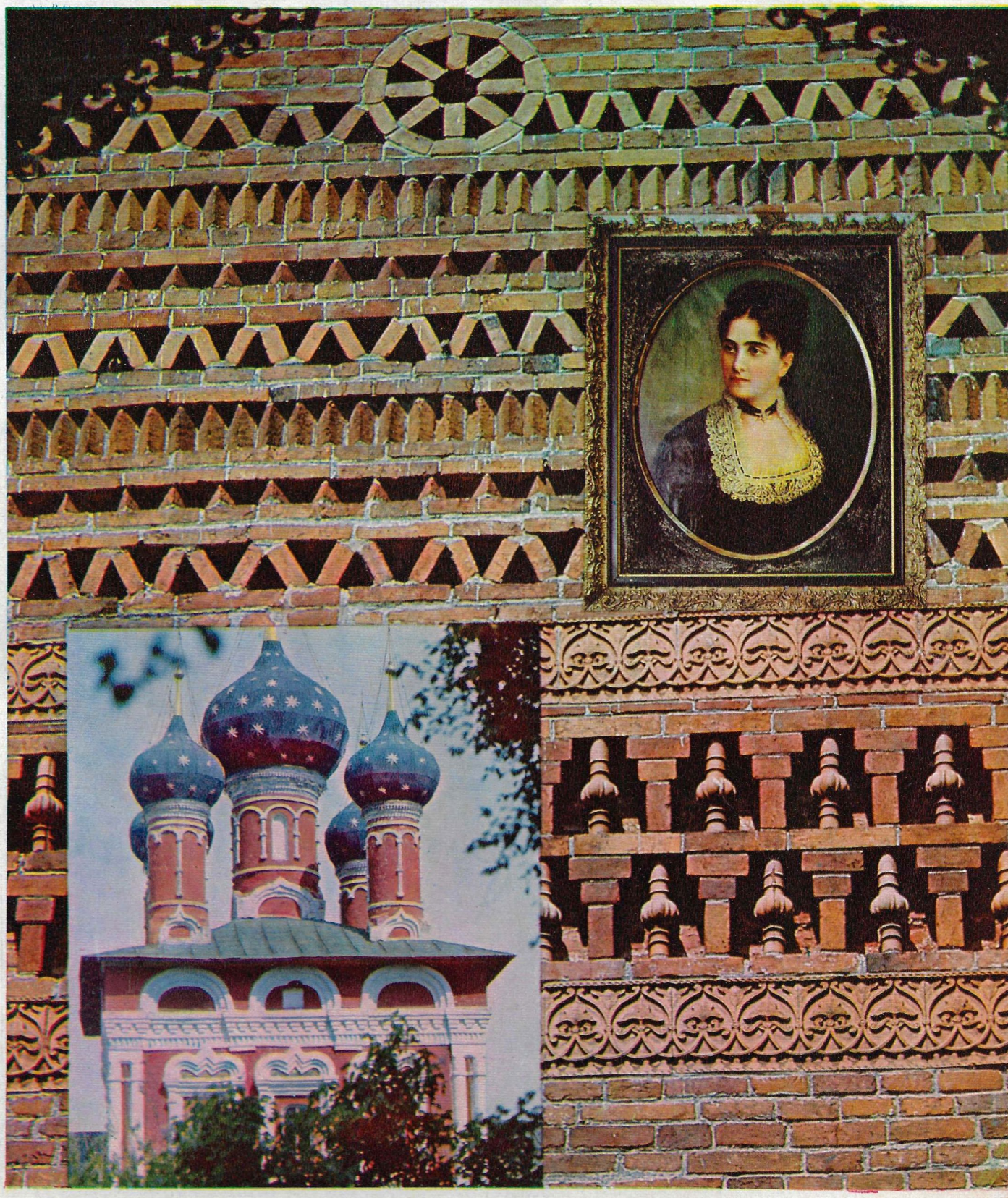

Kuvissa: Johannes Kastajan syntymän kirkko on 1600-luvulta peräisin oleva arkkitehtuurin muistomerkki; tsaarin pojan Dmitrin kirkon "veressä" ikonostaasi. Siperiaan "karkoitettu" kirkonkello; Johannes Kastajan kirkon holviportaat; arkkienkeli Gabriel, 1600-luvulta peräisin oleva ikoni; tsaarin pojan Dmitrin palatsin tiilikiviornamentin yksityiskohta; E. Dudina-Barkovskajan muotokuva — 1800-luku, taiteilija tuntematon; tsaarin pojan Dmitrin kirkon kupoleita.

Valok. J. TER-GEVONDJAN.

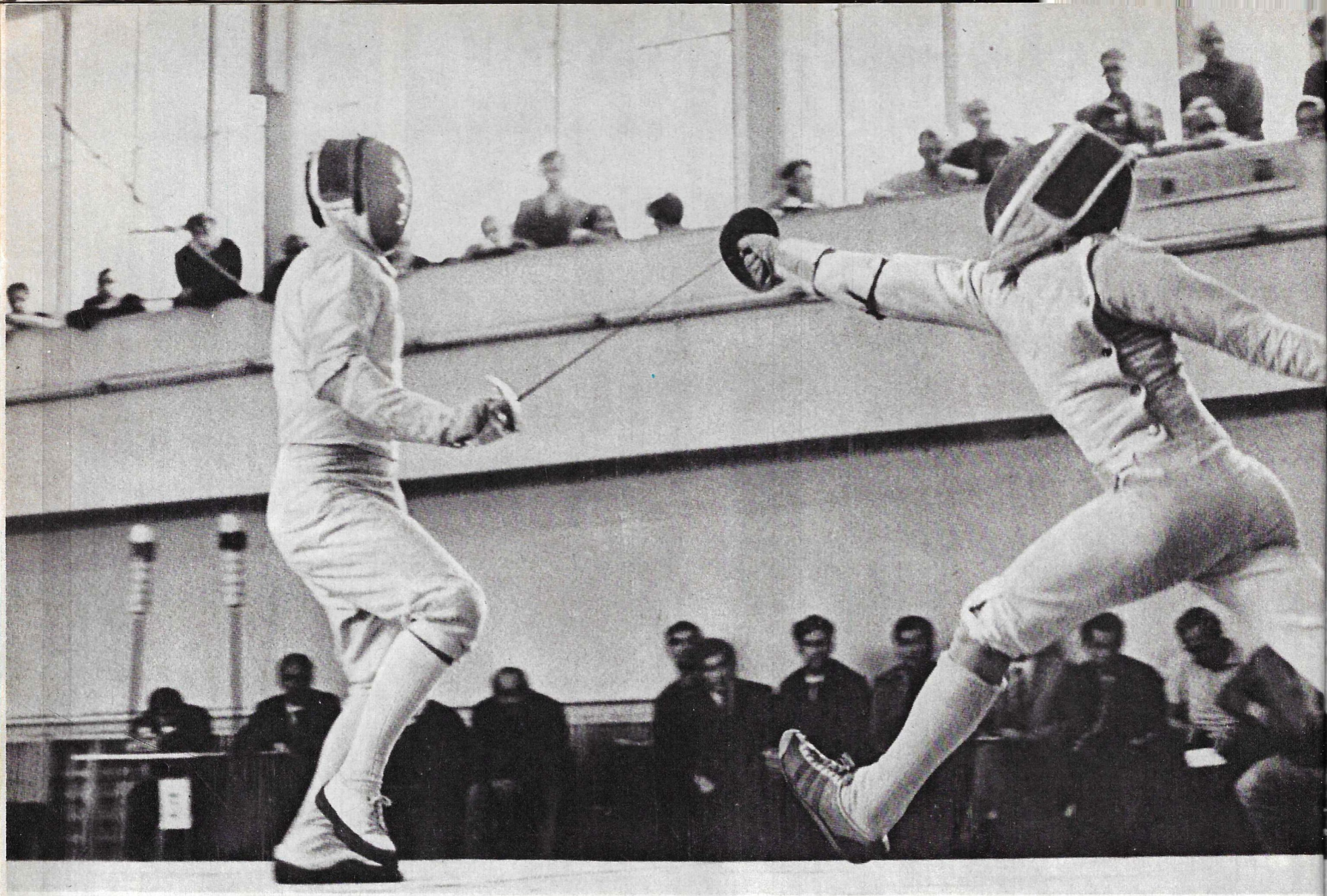

VLADIMIR NAZLYMOVIN kymmenen sinistä nauhaa

Ankarien kamppailujen jälkeen Vladimir Nazlymov keskustelee suunnitelmistaan SNTL:n miekkailuliiton puheenjohtajan Anvar Tšanyševin kanssa.

Häntä ei voi lakata hämmästelemästä. Hänen miehuullisuuttaan, sitkeyttään ja taitoaan. Hänen kiihkeää temperamenttiaan, jonka hän kylläkin saa aisoihin, kun se on välttämätöntä.

Hän on kiehtova ihminen, kuin vain voi olla voimakas ja poikkeuksellinen henkilö. Hän on jokapäiväisessä elämässä hyväntahtoinen, mutta miekkailuareenalla hän on peräänantamaton, vankkumaton ja urheilijan tapaan vihainen. Hän on jalomielinen säiläkamppailussa ja saatuaan iskun hän ei jää odottamaan tuomarin selvitystä, vaan kohottaa kätensä osuman merkiksi. Hän on esimerkillinen perheenisä, joka viihtyy kotona, ja kuitenkin kohtalo on antanut hänelle paimentolaisen osan — hän on kiertänyt puolet maailmaa miekailijan varusteet pussissa olkapäällä. Luonteeltaan ratsumiehenä hän on aina matkalla huipulle. On kuin Rasul Gamzatov olisi kirjoittanut juuri Nazlymovista seuraavat säkeet: "Ruostuu tikari tupessa uinuva, rahjistuu ratsumies kotona torkkuva."

Häntä kunnioitetaan ja rakastetaan luonteen suuripiirteisyyden, velvollisuudentunnon, osaaottavuuden ja huomaavaisuuden vuoksi.

Maailmanmestaruuskisojen ensimmäistä henkilökohtaista kultamitalia hän tavoitteli 8

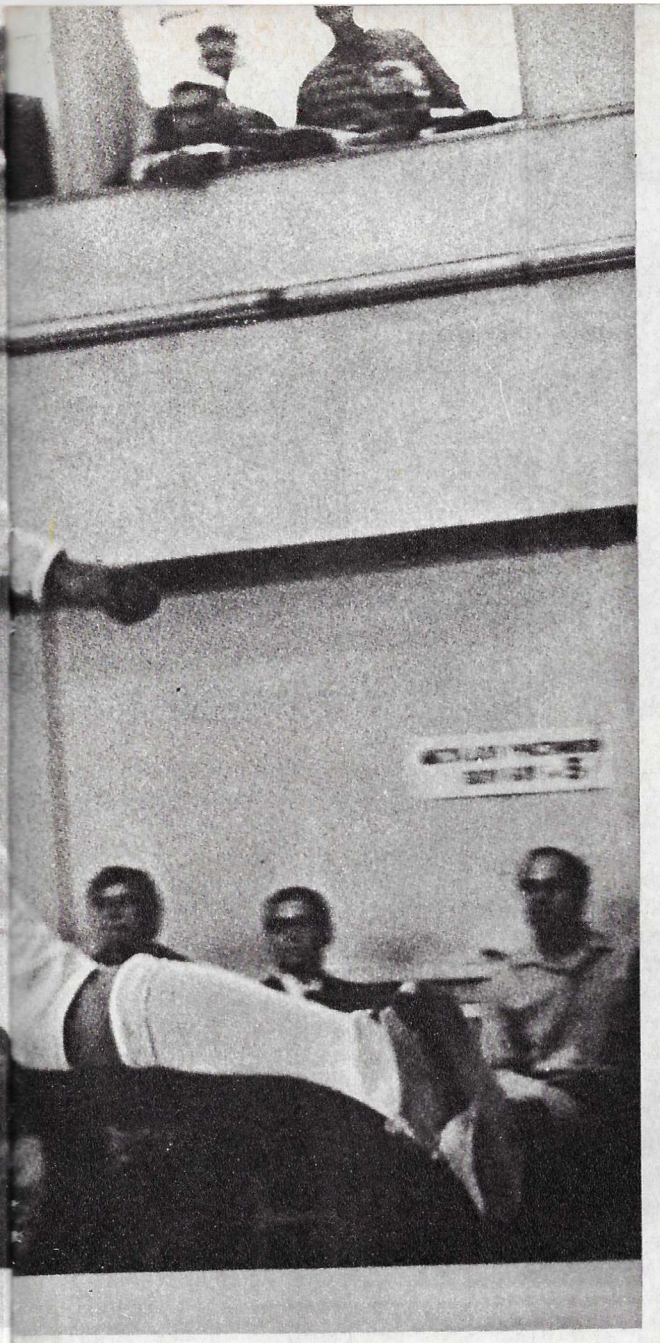

vuotta. Hän aloitti Montrealissa vuonna 1967 ja voitti sen vuonna 1975 Budapestin MM-kilpailuissa. Maailmanmestaruuspalkintoja oli jo monia. Kultamitalejakin riitti, mutta vain joukkuevoitoista. Häntä nimitettiin synnynnäiseksi joukkuekilpailijaksi. Kipuakin vastaan taistellen, kuten Budapestissä, missä hän sai hermojuuritulehduskohtauksen, hän hampaita kiristellen astui matolle ja hankki joukkueelle tarvittavat voitot.

Sitten koitti Nazlymoville kuten kerran kaikille urheilijoille se päivä, jolloin hän päätti panna säilän huotraan ja lopettaa kilpailemisen. Jalkoja särki ja lantionseutua pakotti aina silloin tällöin ja ikääkin oli kertynyt yli 30. Sitä paitsi Nazlymoville tarjottiin valmentajan paikkaa. Tuohon mennessä palkintokokoelma oli täydentynyt kultamitalilla (taaskin joukkuekilvassa) ja hopeamitalilla (henkilökohtaisella) Montrealin olympialaisissa. Hän teki päätöksen: on aika lopettaa. Hän lakkasi kilpailemasta.

Noihin aikoihin kokoontuivat Moskovaan ensimmäisiin olympialaisten jälkeisiin kansainvälisiin kilpailuihin maailman säilämiekkailuvaliot. Kuultuaan Nazlymovin lopettaneen he järjestivät juhlan neuvostoliittolaisen miekkailijan kunniaksi. Paljon ylistyksen sanoja kuultiin silloin. Pahoiteltiin myös sitä, ettei saada enää koskaan nähdä hänen säihkyvää miekkailuaan ja taiturimaista aseenkäsittelyään. Hänen vanha ystävänsä ja alinomainen kilpailijansa italialainen Michele Maffei, viime vuosien MM-kisojen kaikkien loppukilpailujen osanottaja ja vuoden 1971 mestari pani vastaan: "Suotta sinä lopetat. Odotetaan nyt Moskovan olympiakisoja. Mehän aloitimme yhdessä vuonna 1967 Montrealissa. Yhdessä lopetammekin 1980".

Nazlymov ei vastannut mitään. Ja kun he puolen vuoden kuluttua tapasivat MM-kisoissa Buenos Airesissa, italialainen huomautti iloisena, että hänen sanansa näyttävät tehonneen.

Kysymys ei ollut noista sanoista, vaan tilanne oli käynyt sellaiseksi, että Nazlymovin oli pakko palata aktiiviurheilun pariin.

Yllättäen kuukautta ennen Argentiinan kisoihin lähtöä Montrealin kisojen kaksoisvoittaja Viktor Krovopuskov nyrjäytti ottelussa jalkansa. Lääkärit totesivat akillesjänteen revenneen. Näin Neuvostoliiton maajoukkue jäi ilman johtajaa. Joukkue tarvitsi kokenutta ja antaumuksellista kilpailijaa, joka pystyisi innostamaan nuoria. Nazlymov ei tietenkään voinut jättää joukkuetta pulaan. Oli selvää ettei hän lähtenyt mukaan itsensä tähden, vaan niiden nuorten vuoksi, joiden on jatkettava vanhempien urheilijoiden luomia perinteitä.

— Jos lähtee mukaan, on taisteltava voitosta, sanoi Nazlymov silloin. Jäljelle jääneenä aikana hänen oli itsensä päästävä kuntoon, ja sitä paitsi saatava samanmielisistä koostuva joukkue nopeasti kokoon. Ei vuosien kuluessa, vaan miltei muutamassa päivässä. Tähän tarvitaan miekkailutaidon lisäksi epätavallista pedagogista lahjakkuutta. Ja Nazlymov näytti kasvattajan kykynsä.

Sitä, mitä joukkuekilpailussa tapahtui, ei voida verratakaan muihin MM-kilpailuihin. Miekkailukisojen veteraanit eivät muista mitään vastaavaa. Nazlymovin johtama nuori neuvostojoukkue taisteli joka ottelussa jokaisesta osumasta ja pystyi — vastoin kaikkia ennusteita — voittamaan kultaa.

Nazlymovin harteilla oli kaksinkertainen taakka. Hän oli paitsi "louhijan" osassa — kilpaili ensimmäisenä luoden tunnelmaa — hän oli myös kilpailevana valmentajana, joka selitti kaikille joukkuetovereilleen näiden tulevan vastustajan tyylin, antoi neuvoja ja rohkaisi kamppailuun. Yksi toisensa jälkeen poistuivat hävinneinä areenalta Puolan, Italian ja Romanian joukkueet.

Harvat uskoivat voiton mahdollisuuteen. Tunnettu miekkailuasiantuntija ranskalaisen urheilulehden "Equipen" selostaja Jean-Francois Renault, joka oli ennen kilpailuja otsikoinut artikkelinsa "Nazlymov vaarassa" ja suhtautunut neuvostojoukkueen mahdollisuuksiin epäilevästi, joutui kirjoittamaan lehdessään: "Uskomatonta, mutta totta — venäläiset jälleen ylimmällä palkintokorokkeella!"

Nazlymov taas sanoi: "Miekkailijat alkavat valmistautua Moskovan olympialaisiin." Vaikka Krovopuskov onkin palannut joukkueeseen, niin kaikki tajuavat, että ilman Nazlymovia joukkueen ei ole helppo tulla toimeen. Hän on päättänyt jäädä. Ainakin Moskovan kisoihin asti.

Miekkailussa MM-kilpailujen ja olympialaisten voittajille annetaan mitalien ja palkintojen lisäksi siniset hihanauhat. Nazlymovilla on tällaisia sininauhoja 10. Ja kukapa tietää, montako niitä vielä tulee. Hänhän kilpailee yhä.

L. ROSSOSIK.

Kuvat V. SAFRONOV ja J. SOKOLOV.

Nazlymov nimikirjoitusten kerääjien ahdistamana.

Moskovan kansainvälisistä ylioppilaskisoista on kulunut 5 vuotta. Silti muistot noilta päiviltä ovat kirkkaana mielessä, nousihan SNTL:n maajoukkue silloin ylimmälle palkintokorokkeelle.

TALONPOIKAIS-AMMATIT TÄNÄÄN

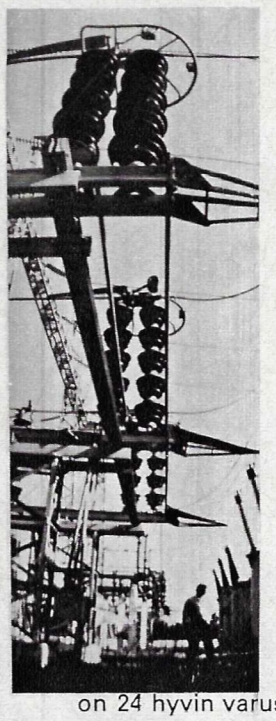

Aamunkoitteessa heräsin moottoripyörän pärinään. Sitten käynnistyi toinen. Auton pyörät suhisivat asvaltilla. Pian oli liikenne täydessä käynnissä. Kolhoositilalla noustaan varhain ylös!

Kun kysyin puheenjohtaja Ivan Pereverzevilta, eikö häntä häiritse varhainen häly, tämä vastasi hymyillen:

— Minähän olen jo tähän aikaan jalkeilla. Jo kello kuudelta ovat toimistossani tärkeimmät asiantuntijat — insinööri, energeetikko, agronomi ja karjateknikko. Minulle tämä aamuinen häly on kuin musiikkia.

Myöhemmin, kun olin kierrellyt tilan laajoilla mailla ja puhellut ihmisten kanssa, ymmärsin vasta täysin, mitä puheenjohtaja oli tarkoittanut.

Kiroville nimetty kolhoosi sijaitsee Kubanin viljavilla mailla. Se on kuulua mustanmullan maata. Silti ei tälläkään riitä kärryjen kasvamiseen, jos pistää kärrynaisan maahan. Kollektiivitilan saavutukset ovat monien ihmisten tarmokkaan ja taitavan työn tulosta, muun muassa niiden asiantuntijoiden, jotka sillä on nyt käytössään ja joiden kouluttamiseen omista kolhoosilaisista tila myöntää kaukonäköisesti yhä enemmän varoja.

Sodan jälkeen elämä ei heti kukoistanut näilläkään hedelmällisillä mailla. Novominskajan kasakkakylä oli 16 huonokuntoisen tilan keskus; niiltä puuttui koulutuksen saaneita asiantuntijoita. Niin keskuksessa kuin kolhooseissakin elettiin öljylampun valossa ja vesi nostettiin kaivoista. Pyykin pesuun käytiin pyytämässä lämmintä vettä ohi kulkevien junien veturinkuljettajilta. Työssä kolhoosilaiset kävivät härkävaljakolla ja huonolla ilmalla ei läpipääsemättömän kuran takia päästy pellolle moneen päivään. Pitkinä talvi-iltoina nuoriso kulutti aikaansa jossakin mökissä hanuria kuunnellen, muita ajanviettotapoja ei ollut.

Nyt tuo kaikki tuntuu hyvin kaukaiselta, vaikkei aikaa ole kulunut kovinkaan paljon. Nykyisin kasakkakylässä on 14 pikkukolhoosin sijasta kaksi suurtilaa. Toisesta niistä kerromme tässä artikkelissa. Kun kerran olemme puhuneet teistä, sanottakoon, että pidentyneistä matkoista huolimatta ihmiset pääsevät nykyään etäisimmällekin pellolle säästä riippumatta 20 minuutissa. He tekevät työmatkat kolhoosin linja-autolla. Kelirikkokaan ei haittaa, koska kolhoosi on rakentanut 60 km asvalttija muita kestopäällysteisiä teitä. Sanottakoon, että tarpeen tullen selviydytään ilman yleisiäkin kulkuneuvoja. Kahdellatuhannella tilan 2100 työntekijästä on oma auto, moottoripyörä, mopedi tai skootteri. Haluan vielä mainita, etteivät kolhoosilaiset ota enää kuten aikaisemmin mukaansa työhön eväspussia, vaan heidän käytössään on 24 hyvin varustettua ruokalaa. Erinomaisen aterian hinta on 22 kopeekkaa, ja kubanilaiset taas ovat kuuluja ruuanlaittotaidostaan! Huolenpitoa työ- ja elinoloista pidetään yhtä tärkeänä kuin itse tuotantoa.

Minkälainen sitten on itse Kirov-kolhoosi? Se on laaja monialainen talous, joka pysyttelee tieteellis-teknisen edistyksen tasolla ja soveltaa eri tuotantoaloilla nykyaikaisia laitteita. Niitä ovat teollinen maitotalouskompleksi, suursikala ja oma kastelujärjestelmä. Konevarikko on myös suuri — 120 erityyppistä ja -merkkistä autoa, 200 traktoria ja 70 leikkuupuimuria. Vuosittain hankitaan uusia koneita 500 000 ruplalla.

Tietenkin tämä on muuttanut huomattavasti talonpoikien työn luonnetta ja sisältöä. Se on vaatinut heiltä uusia tietoja ja pakottanut heidät hankkimaan uusia ammatteja. Kolhoosi auttaa kaikin tavoin lähettäen heitä järjestelmällisesti korkeakouluihin ja teknikumeihin opiskelemaan. Se maksaa heille huomattavan stipendin omista varoistaan. Nyt kolhoosissa on 150 korkea- ja keskiasteen erityiskoulutuksen saanutta henkilöä. Opintiellä on toistakymmentä henkeä. Kolhoosiasiantuntijain ammattiluettelossa on tavanomaisten lisäksi myös uusia ammatteja: vesiteknikkoja, sadetuskoneenkäyttäjiä, pakastelaitosmiehiä, lypsykoneenkäyttäjiä, hyönteistieteilijäagronomi, koristekasviagronomi, kapellimestari, joukkoesitysten ohjaaja, sirkusstudion johtaja, yleisurheilu-, uinti- ja painivalmentajia.

Tarkastelkaamme lähemmin yhtä näistä ammateista. Hyönteistieteilijäagronomi. Mitä tekemistä on tällä ensi näkemältä kolhoosituotannolle etäisellä ammatilla? Tavallisesti tuholaisia vastaan taistellaan kemian avulla, mikä toisinaan vahingoittaa myös viljelmiä. Kemian lisäksi kolhoosi on ottanut käyttöön uusia menetelmiä, nimittäin biologisia hävittäen niiden avulla jyrsijöitä, seppäkuoriaisia ja muita vaarallisia tu-

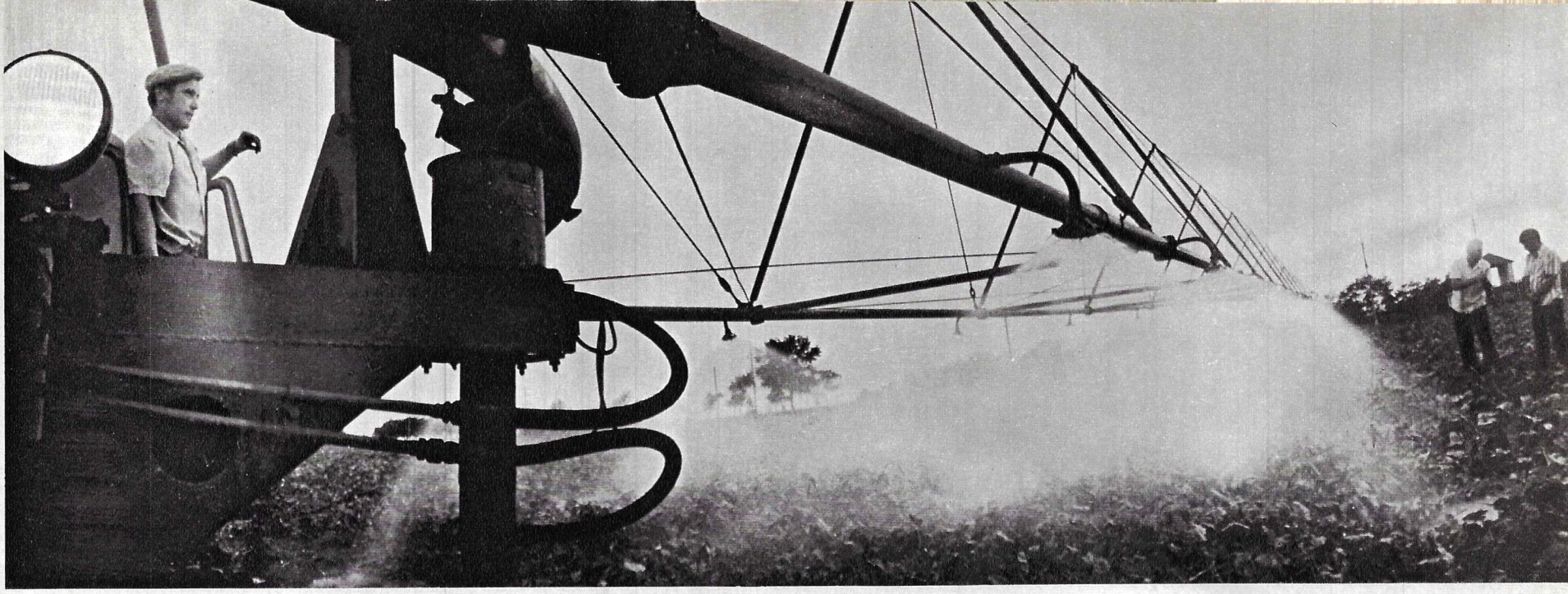

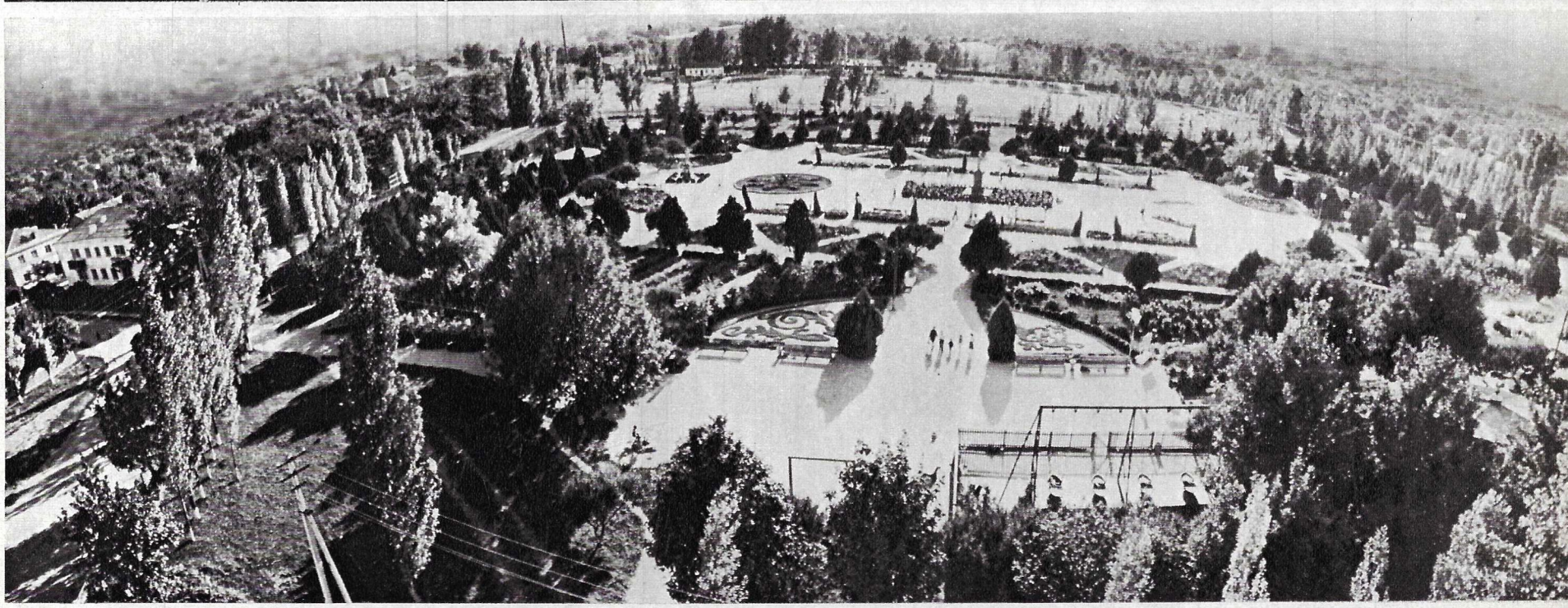

Krasnodarin alueen Kirov-kolhoosi on suuri monialainen talous. Siellä tuotetaan mm. vehnää, sokerijuurikasta, lihaa, maitoa, vihanneksia ja hedelmiä — kaikkiaan 18 tuotelajia. Vasemmalta: kyntötöitä vuotta 1979 varten. Yhäällä: myöhäinen kaalilaji on valmista korjattavaksi vihannesviljelyryhmän maalla, ja kolhoosin puutarhassa korjataan omenasatoa. Kolhoosi kiinnittää suurta huomiota kylän mukavuuksiin. Kuvassa: huvipuisto pyörästä katsottuna.

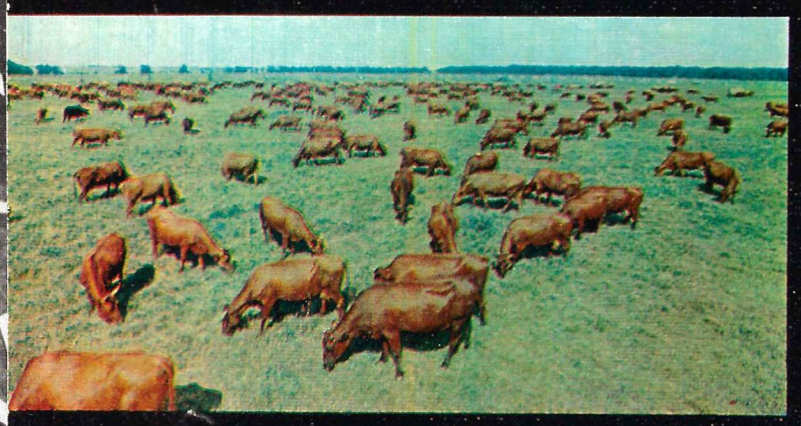

Kolhoosin pääinsinöörillä Petr Teleštšukilla on huolia riittämiin. Nyt hän on neuvottelemassa vesiteknikko Vasili Poddubnyin ja geodetti Nikolai Kiselevin kanssa.

Kolhoosituotteiden erinomainen laatu on tulosta mm. tilan kiinteästä yhteistyöstä tieteellisten tutkimuslaitosten kanssa. Kuvissa kolhoosin tuotteita.

Tuotanto lisääntyy jatkuvasti. Kolhoosiin rakennetaan uusia varastoja ja viljasäiliöjä.

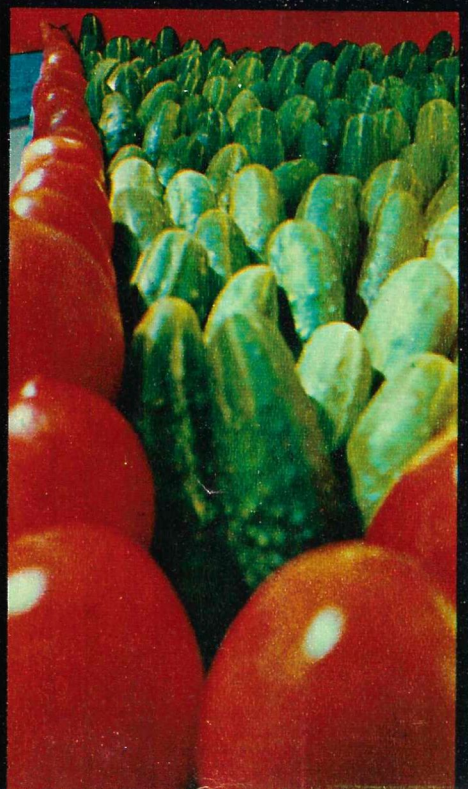

Vapaa-ajan ongelmaa ratkotaan Kirov-kolhoosissa yhtä perinpohjaiseti kuin tuotanto-ongelmiakin. Täällä pyritään siihen, että kukin valitsisi harrastuksensa oman mielensä mukaan. Tähän on paljon mahdollisuuksia. Musikaalisia kutsuu kasakkakuoro, soittotaitoisia tanssiyhtye ja sirkustaiteista kiinnostuneita sirkusstudio. Urheilun harrastajien käytössä on uimahalli, painisalit ja urheilukenttä. Aika kuluu myös kolhoosin puistossa lepäillen.

holaisia. Laboratorion työntekijät innostavat tähän työhön koululaisia propagoiden biologian tietoja. Biologian oppitunnit pidetään joko laboratoriossa tai sitten viljapelloilla.

Yhdellä kasakkakylän kouluista on erikoisen kiinteä yhteys kolhoosiin. Maataloustiedoille annetaan siinä yhtä suuri paino kuin muillekin oppiaineille. Lapsille annetaan työkasvatusta ja työopetusta. Tilan koulun yhteyteen rakentamassa opetus- ja tuotantokombinaatissa yläluokkalaiset perehtyvät koneenkäyttäjien ammatteihin ja päästötodistuksen lisäksi pojat saavat traktorin- ja autonkuljettajan pätevyyden ja tytöt lypsykoneoperaattorin ammatin. Ja tulevat työhön kolhoosiin. Jos he haluavat opiskella, kolhoosi ei vaadi heiltä pakollista työskentelyä saatua ammattia vastaan, vaan lähettää heidät opiskelemaan korkeakouluihin ja teknikumeihin.

Päivänä, jolloin tutustuin vihannesviljelijöiden esimieheen Nikolai Nedbailoon, tämä oli iloisella tuulella ja puhui innokkaasti:

— Palasin juuri Krasnodarista. Poikani Vladimir osallistui pääsytutkintoon. Minä ja eräs toinen isä jännitimme luentosalin oven takana kuin pikkupojat.

Hänen poikansa Vladimir päätti tuon saman koulun, josta jo puhuimme, ja hänellä on traktorinkuljettajan ammatti. Mutta häntä kiinnostaa tekniikka ja hän haluaa opiskella. Hän päätti jatkaa maatalouskorkeakoulun mekaanisessa tiedekunnassa. Koska hän lopetti koulun kiitettävin arvosanoin, hänen oli tentittävä vain kaksi ainetta — fysiikka ja matematiikka. Minkä hän tekikin menestyksekkäästi. Kolhoosi lähetti hänet korkeakouluun ja antoi stipendin.

— Haluaisin, että poika pääsisi heti oikealle tielle, Nedbailo sanoi. — Jottei hän joutuisi, kuten minä, myöhemmin hankkimaan tietoja, mikä on huomattavasti vaikeampaa.

Nikolai Nedbailon elämän tarina on tyypillinen Kirov-kolhoosissa. Hän on syntynyt täällä. Päätettyään sodan jälkeen 7-luokkaisen koulun hän meni työhön. Ammattitaidoton nuorukainen pantiin aluksi kirjuriksi, tehtävään josta hän ei ollut perillä. Kun naiset työn jälkeen katsoivat, mitä Nikolai oli heille merkinnyt, he suuttuivat ja olivat vähällä käydä hänen kimppuunsa kuokkineen. Ajat olivat ankeita ja jokainen leipäpala ankaran työn takana.

Tänään Nikolai kertoo tästä hymyillen kuin menneen ajan hauskasta tapauksesta. Läksytys ei kuitenkaan mennyt hukkaan ja hän alkoi opiskella. Armeijasta kolhoosiin palattuaan hän päätti ensiksi vihannesviljelykurssit. Ja jo työskennellessään vihannesviljelyryhmän agronomina hän päätti maatalousteknikumin. Sittemmin maataloustiedekunnan samassa korkeakoulussa, jossa nyt opiskelee hänen poikansa.

Pojalla on kenestä ottaa esimerkkiä. Hänen isänsä on kunnioitettu henkilö, alansa taitaja ja laajakatseinen asiantuntija. Hänen työnsä tulokset tunnetaan laajalti. Työryhmän tulokset on huomioitu SNTL:n kansantalouden

(jatkoa siv. 33)

Kirov-kolhoosin työntekijäin terveydenhoito on ollut alusta alkaen varmoissa käsissä

Maitotalouskompleksin operaattorille Nikolai Popoville ja urheilukerhon johtajalle Vitali Martynenkolle tilan asiat ovat yhtä läheisiä.

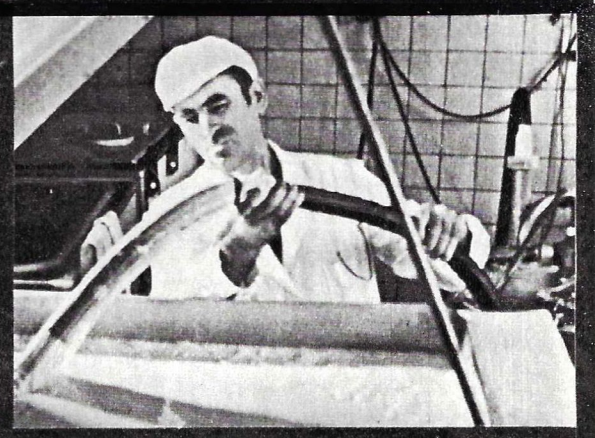

Nykyajan maaseutu ei tule toimeen ilman ammatteja, joita vielä hiljan pidettiin kaupunkien yksinoikeutena. Tuotannon ja maanviljelijöiden kasvaneet tarpeet vaativat joka alalla taitajia, ammattilaisia ja laajakatseisia loppututkinnon suorittaneita asiantuntijoita. Kirov-kolhoosi ei ole tässä suhteessa poikkeus. Sen 2100 työntekijästä on 150 asiantuntijalla korkeakoulu tai keskiasteen erityiskoulutus.

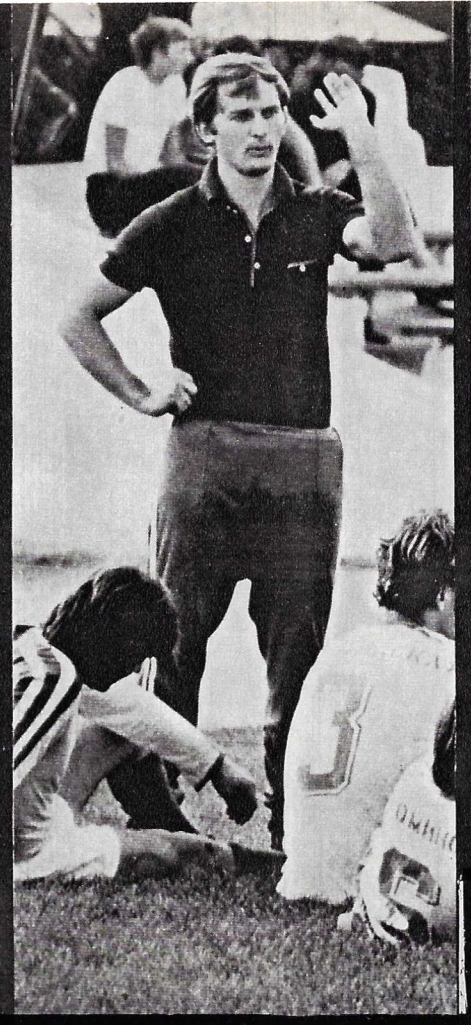

Karjataloustekniikko Grigori Andros on hyvällä tuulella. Kolhoosin jalkapallojoukkue on voitolla.

250 lasta opiskelee viulun, pianon, dombran ja hanurin soittoa kolhoosin rakentamassa musiikkikoulussa. Tuntia ohjaa opettaja Tatjana Loginova.

■ Vuonna 1977 maaseudulla oli 1000 kansantaloudessa työskentelevää henkilöä kohti 673 korkeakoulun tai keskiasteen erityiskoulutuksen omaavaa henkilöä (mukana myös ne joiden opinnot ovat kesken). Maataloudessa työskentelee 1 600 000 spesialistia (vuonna 1965 heitä oli 626 000).

■ Koneenkäyttäjien — traktoristien, leikkuupuimurien ja autonkuljettajien — lukumäärä lisääntyi 3,1 miljoonasta (v. 1965) 4,225 miljoonaan vuonna 1977. On ilmaantunut ja yleistynyt uusia ammatteja, sellaisia kuin operaattori-koneenkäyttäjä, konelypsymestari, laitosmies, asentaja, kaukosäätölaitteiden hoitaja ja muita monimutkaiseen tekniikkaan liittyviä ammatteja. Rakentajien ja maanparantajien osuus on lisääntynyt. Samoin opettajien, sairaanhoitohenkilökunnan, kulttuuritalojen, kerhojen, lastentarhojen, urheilujärjestöjen, kaupan ja palvelulaitosten henkilökunnan lukumäärä on lisääntynyt.

■ Vuonna 1965 oli 100 maaseutuperhettä kohden 15 ja vuonna 1977 — 67 televisiota. Radiovastaanotinten määrä on noussut 49:stä 72:een, jääkaappien 3:sta 45:een, pesukoneiden 12:sta 52:een.

■ Vuoden 1965 jälkeen on käyttöön otettu uusia lastenseimiä ja -tarhoja 2 miljoonalle lapselle, yleissivistäviä kouluja 11 miljoonalle oppilaalle, kerhotaloissa ja kulttuuripalatseissa on tiloja 8 miljoonalle hengelle.

■ Maaseudulla on 117 200 kerhotaloa ja 126 500 elokuvalaitteistoa. 95 000 kirjastossa on 687 miljoonaa kpl kirjoja ja aikakauslehtiä.

■ Maaseututaajamien sähköistäminen on saatu käytännöllisesti katsoen päätökseen. Kaasunjakelu on myös lisääntynyt huomattavasti. Vuoden 1977 lopulla oli kaasu 65% maaseutuasunnoista (kaupungeissa ja kaupunkityyppisissä yhdyskunnissa kaasujohto 71% asunnoista).

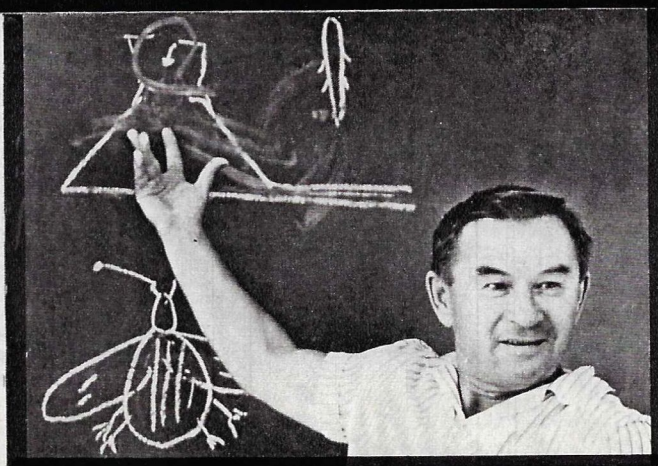

Hyönteistutkija-agronomi Dmitri Kudrjavtsev. Koristeagronomi Klavdia Haljavina.

Kolhoosin "Kirovets"-lehden toimittaja Nikolai Gordejev ja tilan puoluesihteeri Noha Sulthanov suunnittelevat lehden seuraavaa numeroa.

Harvoin tapaa tänä päivänä maalla henkilöä, varsinkaan nuorta, joka ei pyrkisi hankkimaan tietoja, sivistystä ja mielenkiintoista ammattia. Kolhoosi kannustaa siinä kaikin tavoin.

Silti on sellaisiakin nuoria, jotka päätettyään koulun tai jätettyään sen kesken, uskovat opin riittävän,varsinkin kun kolhoosista löytyy aina työtä. Niinpä Ivan Pereverzev joutuu ratkomaan muitakin kuin talousongelmia. Sen mitä isä ja äiti eivät ole osanneet tehdä, nimittäin saada lastenlasta opintielle, pyytää isoäiti puheenjohtajaa tekemään. Hän osaa. Häntä pojat kuuntelevat.

Kuvat V. ŠIJANOVSKI.

saavutusten näyttelyssä. Itse Nikolai Nedbailo sai henkilökohtaisen lahjan — henkilöauton.

Herää kysymys: entä jos Vladimirin vie kaupunki mukanaan kaikkine kulttuureineen, mukavuuksineen ja tiedonjanon tyydyttämisen mahdollisuuksineen? Entä jos opintojen jälkeen elämä kasakkakylässä tuntuu hänestä epämukavalta ja ikävältä?

Maataloutemme tekninen uusiminen, sen siirtyminen teollisille raiteille ja uusien maatalousammattien ilmaantuminen vaatii nimenomaan erittäin ammattitaitoisia työntekijöitä, joilla on syvälliset tiedot ja jotka pystyvät omaksumaan uusia monimutkaisia laitteita. Sitä paitsi Kirov-kolhoosilla on välitön yhteys moniin instituutteihin, jotka tekevät tieteellistä työtä sen pelloilla ja farmeilla. Näin ollen Vladimirilla on täällä kaikki mahdollisuudet soveltaa tietojaan.

Kulttuuri- ja muiden palvelujen osalta on sanottava, että hänen kotikylänsä Novominskaja poikkeaa kolhoosin jatkuvan huolenpidon ansiosta varsin vähän kaupungista tässä suhteessa. Kolhoosi ei säästä varoja mukavuuksien lisäämiseen. Kyläläisillä on jo pitkään ollut vesijohto, ja pian heidän taloihinsa tulee säiliökaasun tilalle kaasujohto. Elokuvateatterit, kirjasto, musiikkikoulu, erinomainen puisto ja ruusutarha kaikkine mahdollisine huvilaitteineen sekä pieni eläintarha — tässä hyvin vajaa luettelo siitä, mitä kolhoosi on työntekijöilleen rakentanut.

Erityinen ylpeyden aihe on kulttuuripalatsi. Siellä toimii Ivan Anatskinin johtama maankuulu kasakkain harrastelijakuoro. Yleisliittolaisilla festivaaleilla palkittu kuoro on esiintynyt monta kertaa Neuvostoliiton päänäyttämöllä — Kremlin kongressipalatsissa.

Ainakin yhtä ylpeitä ovat kolhoosilaiset erinomaisesta urheilukompleksistaan, johon kuuluu mm. uimahalli. 1200 henkilöä harrastaa urheilua 16 eri jaostossa. Urheilukompleksi on Krasnodarin liikuntatieteellisen korkeakoulun tukilaitos. Korkeakoulussa opiskelee muutamia kolhoosistipendiaatteja. Opettajat järjestävät usein kolhoosin urheilijoille näytöstunteja. Siellä ollessani pidettiin yhteisiä urheiluharjoituksia Kazanin urheilukoulun oppilaiden kanssa. Harjoituksia johti kokenut valmentaja Vladimir Osipov, joka oli puoli vuotta harjoittelemassa Japanissa.

Paljon on jäänyt vielä kertomatta. Voisi käsitellä yhä uusia puolia kolhoosielämästä.

Kun kiertelee kylässä näkee säännöllisesti istutettuja sinertäviä kuusentaimia, kauniita kukkaistutuksia. Ne ovat koristeagronomi Klavdia Haljavinan työtä. Hänen työtään pidetään välttämättömänä ja tärkeänä.

Niin paljosta voisi vielä kertoa. Uskoisin, että jo kerrotustakin voi tehdä johtopäätöksen: työ ja elinolot vastaavat täällä nykyajan ja sen kiivaasti kehittyvän elämän asettamia vaatimuksia ja tendenssejä.

Kuvaava on lyhyt keskustelu, jonka kävimme kolhoosin puheenjohtajan Ivan Pereverzevin kanssa. Hän on erinomainen, laajasti sivistynyt ja kolhoosituotantoon syvästi perehtynyt henkilö (hän on taloustieteen lisensiaatti, tohtorin väitöskirja on jo valmis). Kuljimme tietä pitkin, pikkupoika ajoi mopedilla ohi. Pereverzev saattoi häntä hymyssä suin katseellaan ja sanoi:

— Luulen, että voisi aloittaa jo 4. luokalla perehtymisen mopedin ja moottoripyörän rakenteeseen, jottei poikien tarvitsisi puuhailla sokkona tekniikan parissa, joka heitä niin kiinnostaa. Siitä ei ole sitten pitkä matka traktoriin. Täytyypä jutella opettajien kanssa.

A. GUROVITŠ.

Retki venäjän kieleen

KOLMASTOISTA OPPITUNTI

AIHE: MITÄ KELLO ON?

Siinä tapauksessa, että kellonne on yhtäkkiä pysähtynyt, on kolme tapaa saada selville oikea aika. Ensiksikin, kaupungissa on paljon suuria sähkö- ja elektronisia kelloja, jotka näkyvät kauas. Toiseksi, jos valitsette puhelimella numeron "100" (Moskovassa), kuulette miellyttävän naisäänen, esim.: "Kahdeksantoista kolmekymmentä." Kolmas tapa — kaikkein helpoin — on kysyä ensimmäiseltä vastaantulijalta: "Suokaa anteeksi, mitähän kello on?" ja teille vastataan: virallisesti. "Kahdeksantoista kolmekymmentä" ja aivan epävirallisesti — "Puoli seitsemän".

Aikaan liittyvä aihepiiri heijastuu monista sanonnoista ja sananlaskuista. Tässä kaksi niistä: "Työlle aikaa, huvituksille hetki" ja "Eivät onnelliset kelloa katso".

Neuvostoliitossa, joka ulottuu kymmenelle aikavyöhykkeelle, on kaksi aikakäsitettä — Moskovan aika ja paikallinen aika. Junat, lentokoneet ja laivat kulkevat Moskovan ajan mukaisesti. Ihmiset elävät ja tekevät työtä paikallisen ajan mukaan. Kun Moskovassa vasta käydään nukkumaan, on Kauko-Idässä jo uusi päivä alkamassa.

Sillä aikaa kun olemme jutelleet, aika on taas rientänyt. Mitä kello on? Jo viittätoista vailla seitsemän? Kiitos. Meidän on aika hyvästellä. Pikaisiin tapaamisiin!

1. кото́рый час? = ско́лько вре́мени?	kotóryi tšás? — skóljko vrémeni?	mitä kello on?
2. часы́	tšasý	kello
3. вре́мя	vrémja	aika
4. оди́н (два́дцать оди́н) час	odín (dvádtsatj odín) tšás	kello yksi (kaksikymmentä yksi)
5. два—четы́ре (два́дцать два—два́дцать четы́ре) часа́	dvá — tšetýre (dvádtsatj dvá — dvádtsatj tšetýre) tšasá	kaksi—neljä (kaksikymmentä kaksi — kaksikymmentä neljä)
6. пять—два́дцать часо́в	pjatj — dvádtsatj tšasóv	viisi—kaksikymmentä
7. одна́ (два́дцать одна́, три́дцать одна́...) мину́та	odná (dvádtsatj odná, trídtsatj odná...) minúta	yksi (kaksikymmentä yksi, kolmekymmentä yksi) minuutti
8. две—четы́ре (два́дцать две—два́дцать четы́ре...) мину́ты	dvé — tšetýre (dvádtsatj dvé — dvádtsatj tšetýre...) minúty	kaksi—neljä (kaksikymmentä kaksi — kaksikymmentä neljä) minuuttia
9. пять... мину́т	pját ... minút	viisi ... minuuttia
10. че́тверть пе́рвого (второ́го, тре́тьего, четве́ртого, пя́того, шесто́го, седьмо́го, восьмо́го, девя́того, деся́того, оди́ннадцатого, двена́дцатого)	tšétvertj pérvogo (vtorógo, trétjego, tšetvértogo, pjátogo, šestógo, sedjmógo, vosjmógo, devjátógo, desjátogo, odínnadtsatogo, dvenádtsatogo)	neljännes yli kahdentoista (kahden, kolmen, neljän, viiden, kuuden, seitsemän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen, yhdentoista)
11. полови́на пе́рвого—двена́дцатого	polovína pérvogo — dvenádtsatogo	puoli yksi — kaksitoista
12. без че́тверти час—двена́дцать	bez tšétverti tšás — dvenádtsatj	neljännestä vailla yksi — kaksitoista
13. моско́вское вре́мя	moskóvskoje vrémja	Moskovan aika
14. ме́стное вре́мя	méstnoje vrémja	paikallinen aika
15. по́лдень	póldenj	keskipäivä
16. по́лночь	pólnotšj	keskiyö
17. «Де́лу вре́мя, потехе час»; «Счастли́вые часо́в не наблюда́ют»	"Délu vrémja, potéhe tšás". "Stšastlívye tšasóv ne nabljudájut"	"Työlle aikaa, huvituksille hetki"; "Eivät onnelliset kelloa katso"

Tehtäviä.
1. Kirjoittakaa venäjäksi: kello yhdeksän viisitoista minuuttia, neljännestä yli yhdeksän, yksitoista kolmekymmentä, puoli kaksitoista, kello viisi neljäkymmentäviisi minuuttia, neljännestä vailla kuusi.
2. Ilmaiskaa kellonaikoina käsitteet "keskipäivä" ja "keskiyö".

NEUVOSTOLIITON MUSEOISSA

KANSANTAIDE

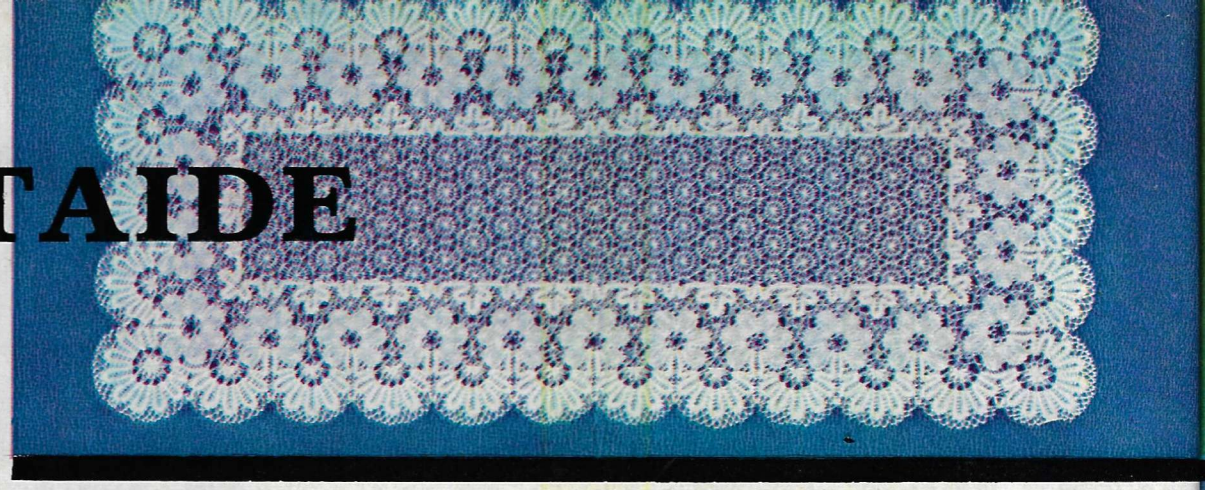

Esitämme sivuillamme joitakin tyypillisimpiä venäläisen kansantaiteen luomuksia. Niissä elää sama tyyli ja työtapa, joka oli ominaista jo muinaisille mestareille.

Ylhäällä vasemmalla — kuuluisaa Vologdan pitsiä. Tämän pohjoisvenäläisen kaupungin mestarittaret ovat suurenmoisen talonpoikaistaidon perinteiden eteenpäinviejiä; oikealla — näyte palehilaisesta lakkaminiatyyristä. Tämä on koko maapallonkin mittakaavassa ainutlaatuinen taidemuoto. Vanha käsityömuoto on saanut aikanamme uuden elämän.

Puhumme nyt sellaisten esineiden kauneudesta, joita ei ole luotu kauneuden tähden, vaan jotka ovat kauniita siksi, että ne ovat olleet ihmiselle tarpeellisia hänen elämänsä kaukaisissa ja vähemmän kaukaisissa vaiheissa. Esineitä, jotka me tänä päivänä laskemme epäröimättä kuuluvan todellisiin taideteoksiin suuren kansantaiteen edustajina.

Volgan rannoilta tai Pohjois-Uralilta kotoisin oleva talonpoika, hänen kanssaveljensä Brjanskin metsätaajamasta tai Moskovan seudulta, tilanomistajan maaorja, joka näki sata vuotta sitten puutetta vierailla mailla, olisivat olleet todella hämmästyneitä siitä, että heidän jälkeläisensä aarteiden tavoin keräävät, tutkivat ja ennen kaikkea ihastelevat hänen omatekoista kalustoaan. Hänen synkän maaorjanelämänsä ilopilkkuja olivatkin vain hyvä laulu ja raisu tanssi harvoin pidettyjen juhlien aikaan, hänen itsensä tai naapurin juhliksi näpertelemät esineet. Vapaaksi tunsi itsensä talonpoika veistäessään yksinkertainen työkalu apunaan kattonsa harjakoristetta, yhtä iloista kuin rekilaulu, tehdessään ihmerukkia, jonka lapa oli yhtä sorja kuin neidon vartalo tai koristellessaan kukkasin tuohesta tehtyä rasiaa. Tänään meillä on täysi oikeus nimittää häntä taiteilijaksi.

Vuonna 1896 Maksim Gorki kirjoitti Yleisvenäläisen Nižegorodskin käsityönäyttelyn johdosta seuraavaa: "... **tänään avoinna olleen näyttelyn kaikkien osastojen joukossa minusta on kaikkein mielenkiintoisin käsityötuotteiden osasto; juuri se kiehtoo minua, koska nimenomaan tällä osastolla tuodaan esiin todellinen, aito Venäjä, maa, missä luominen tapahtuu aidosti ja missä siihen eivät ole lähes ollenkaan vaikuttaneet minkäänlaiset vieraat ajatukset.**"

Sanat lausuttiin aikana, jolloin talonpoikaistaide ei enää ollut vain joidenkin harvojen lahjakkuuksien yksinoikeus. Silloin oli jo olemassa kokonaisia käsityöammattikuntia, jolloin saman työn parissa työskenteli jo kokonainen kylä, eikä yksi itseoppinut mestari tai hänen perheensä. Työt saivat oman tyylinsä ja traditionsa.

Sitten näyttämölle astui tehtailija koneineen ja sarjatuotantoineen. Ja käsityöläiset alkoivat antautua. Edistysmielisen älymystön ponnistuksin onnistuttiin joskus joten kuten pitämään yllä kansantaiteureiden työtä. Perustettiin työpajoja, joissa talonpoikais- ja ammattitaiteilijat toimivat menestyksellisesti yhdessä. Läheskään aina eivät edes innokkaiden kannattajien ja mesenaattien energisimmätkään yritykset voineet selviytyä perinteisen taiteen säilyttämisongelmista. Vasta neuvostovallan aikana käsityötaide on aloittanut maassamme todella täysipainoisen elämän.

Se ei onnistunut lainkaan helposti tai lyhyessä ajassa. Kului melkoinen aika, etsittäessä tämän omaperäisen luomistyön olemassaolon muotoja. Jotkut käsityömuodot "sulautuivat" nopeasti uuteen elämään, joillakin se vaati vuosia jopa vuosikymmeniä. Tänään voimme ilolla todeta: myös meidän vuosisadallamme, tieteellis-teknisen kumouksen, kaupunkilaistumisen, uusien materiaalien ja teknologian vuosisadalla, ikivanha kansallinen luomistyö jatkaa olemassaoloaan. Se ei ole pelkästään olemassa uuden sosialistisen elämänmuodon rinnalla, siitä on tullut tämän elämänmuodon olennainen osa, joka tuo iloa miljoonille ihmisille niin maaseudulla kuin kaupungeissakin.

Edelläesitetyn lisäksi on vielä sanottava, että Venäjän federaation käsityötaiteen mestareiden parhaat työt on rakkaudella kerätty yhteen, Moskovan kansantaiteen museoon.

Lehdessämme on otsikko "Neuvostoliiton nähtävyyksiä". Tässä tapauksessa tekisi mieli sanoa: täytyy nähdä.

V. ILJIN.

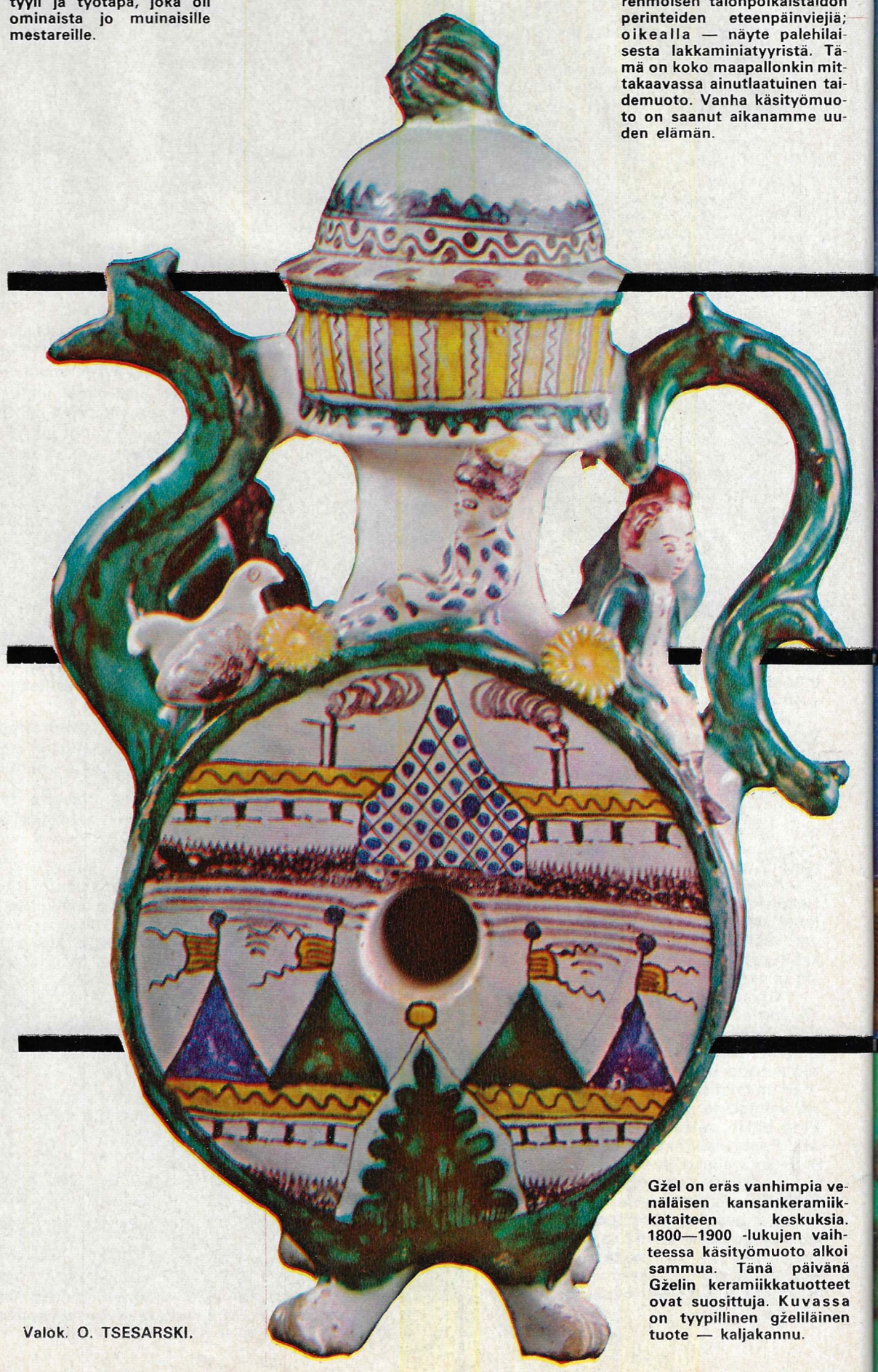

Valok. O. TSESARSKI.

Gžel on eräs vanhimpia venäläisen kansankeramiikkataiteen keskuksia. 1800—1900 -lukujen vaihteessa käsityömuoto alkoi sammua. Tänä päivänä Gželin keramiikkatuotteet ovat suosittuja. Kuvassa on tyypillinen gželiläinen tuote — kaljakannu.

Savi, puu ja metalli — siinä pääasialliset raaka-aineet, joita kansan mestarit käyttivät ja käyttävät edelleen. Nykyaikaiset lastenlelut, saviastiat (niitä tehdään Venäjällä melkein kaikkialla), leikkihevoset. Tuohiesineet ovat hyvin omaperäisiä. Perinteellisten kauhojen muoto on säilynyt lähes muuttumattomana aina muinaisen Venäjän ajoilta saakka.

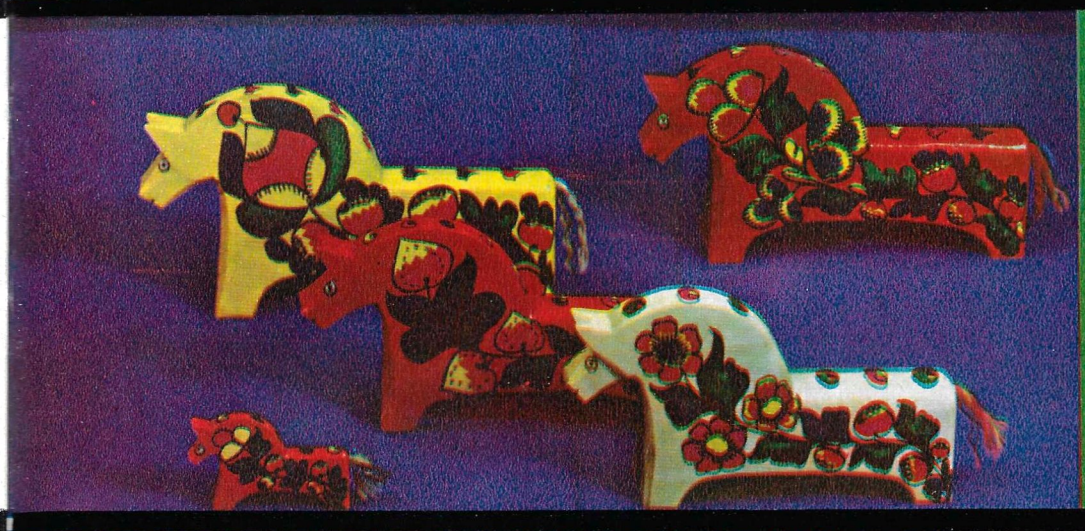

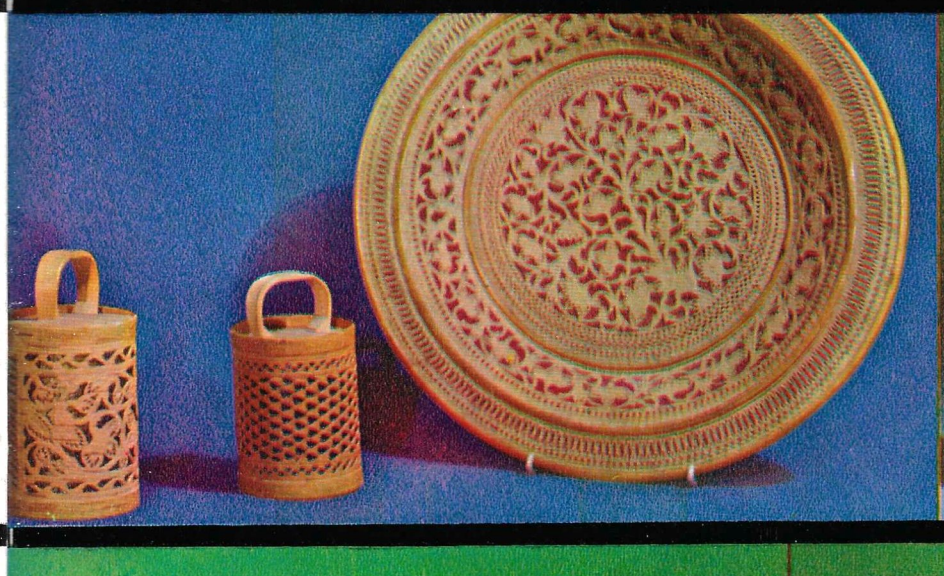

MOTO-CROSS.

Kaarre, nousu, pyörien aiheuttama lumiryöppy, moottorin ulvonta ja katsojien huudot, äärimmilleen viritetyt koneet ja kiristyneet hermot — mitään tästä ei näe eikä kuule ajon aikana pyörän kanssa yhdeksi sulautunut ihminen ennen kuin hän on katkaissut maaliviivan...

Tämänkaltaiset kilpailut keräävät suuren joukon moottoriurheilusta innostuneita. Nykyään talviurheilulajeista kiinnostuneilla on valinnanvaikeuksia: moottoripyörä on saanut kilpailijan — lumikelkan (alakuva), nimeltään "Buran". Se pystyy kehittämään suuriakin nopeuksia, ja aivan yhtä lailla voi tuntea ajon hurmaa.

Valok. I. BAHTIN.

LENTÄVÄT POTILAAT

Näitä lintuja voi tuskin nähdä luonnossa. Maapallolla niitä elää enää hyvin vähän. Flamingot eivät ole ihmisystävällisiä: ne pesivät ja kasvattavat poikasensa kaukaisilla järvillä, vaikeapääsyisissä kaislikoissa.

Syksyn tullen vaaleanpunaisten lintujen parvet ilmestyvät Kaspian meren rannoille. Matkalla tapahtuu kaikenlaista, eivätkä kaikki pääse päämääräänsä asti. Myöskin täällä, talviasunnolla, jää peittää usein matalikot ja sulkee täten pääsyn ruoan luo. Linnut näkevät nälkää ja alkavat sairastella.

Nebitdagan kaupungista kotoisin olevat Gezel Rahmanova ja hänen poikansa Navruz etsivät sairaita lintuja ja huolehtivat niistä kotonaan. Heillä talvehtivat niin sairaat lokit kuin sorsat ja hanhetkin. Navruz tuo ne kotiin niiden ollessa menehtymäisillään ja voimattomina ja päästää potilaansa sitten keväällä vapauteen.

Näin tapahtui myös kahden kuvassa olevan flamingon kohdalla. Navruz käytti lintuja eläinlääkärin luona ja Gezel hoiti niitä: antoi lääkettä ja sitoi haavoittuneita jalkoja. Keväällä Navruz laittoi linnut laatikkoon, vei meren rantaan ja päästi ne siellä irti. Linnut alkoivat juosta pitkin matalikkoa, löivät siipiään yhteen ja lensivät kauempana olevan flamingoryhmän luokse. Illansuussa parvi nousi ilmaan ja lenteli Navruzin yläpuolella vaaleanpunaisen pilven tavoin ikään kuin kiittäen häntä hyvästä työstä.

Teksti ja kuvat
I. Konstantinov.

VANHOJEN TURKMEENILAISTEN MALLIEN MUKAAN

Kuten olemme jo aikaisemmin puhuneet, nykymuoti nojautuu monilta osin itämaiden kansanpukujen traditioihin. Tässä on vielä yksi esimerkki — turkmeenilaisten muotitaiteilijoiden mielikuvituksen tuotteena syntyneitä hienoja pukuja. Niissä ei ole käytetty mallina pelkästään turkmeenilaisnaisten tyypillistä, pitkää, maahan ulottuvaa väljää kansallispuvun mekkoa. Mallien omaperäisyys piilee siinä, että kangas, josta ne on ommeltu vanhojen kansallisten mallien mukaan sekä kankaan kuviot on tehty tavalla, jonka tunsivat aikoinaan jo isoisoäiditkin. Mitä tulee viimeistelyssä käytettyyn koristenauhaan, sen ovat tehneet myös vanhojen mallien mukaan taitavat kutojattaret turkmeenilaiskylissä, "aulissa".

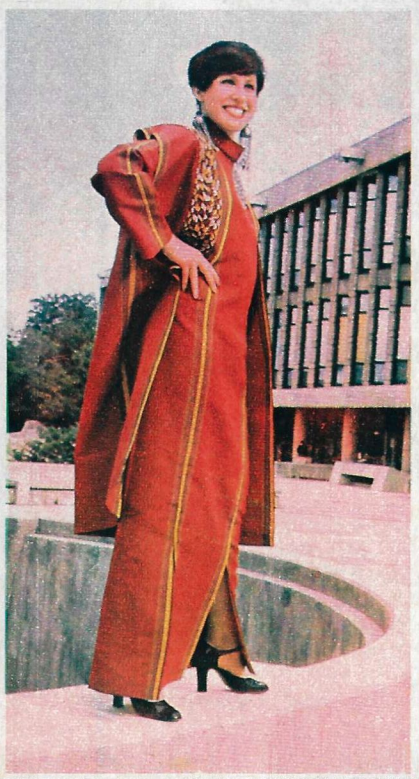

MARIA SOROKINAN PÖYTÄ

Vaikka Maria Sorokina toimikin koko elämänsä kivenhiojana, kävi kuitenkin niin, että vasta eläkkeellä ollessaan hän aloitti kiven käsittelyn taiteellisessa mielessä. Aluksi hän ainoastaan hioi kiviä, jotka oli löydetty lomien aikana Baltiasta, Moskovan seutuvilta ja Mustan meren rannoilta. Joukossa oli myös näytteitä Uralin ja Kauko-Idän mineraaleista, joita tuttavat olivat tuoneet mukanaan. Asiantuntijat kiinnostuivat Maria Sorokinan töistä ja hänestä tuli moskovalaisen kivenharastajien kerhon vakituinen jäsen.

Itseoppineen taiteilijattaren "mielilajina" ovat kodin esineet. Jalkalampun pagodinmuotoisen seitsenkulmaisen varjostimen hän on tehnyt tavallisesta kattopellistä koristellen sen soikeilla Kauko-Idästä ja Armeniasta peräisin olevan sammaleenvihreän akaatin liuskoilla. Hänen huonettaan koristaa myöskin ihastuttava kolmiosainen messinkilamppu, johon on upotettu ja ripustettu 170 Moskovan ympäristöstä löydettyä kiveä.

Kuitenkin Maria Sorokinan kaikkein onnistunein työ on ilmeisesti pöytälevy, joka on koristeltu kukkaornamentein materiaalina Mustan meren alueen jaspissora taustanaan Baikalilta tuotu lasuriittikivi. Sorokina muutti vanhahkon tammipöydän todelliseksi museoesineeksi: työn taiteilijatar on testamentannut Valtion historialliselle museolle.

L. Brjanski

VERAN POSTIA

"Mattoaihe" jaksaa kiinnostaa lukijoitamme. Saimme mielenkiintoisen kirjeen Belgiasta. Sen kirjoittaja, herra Guy Goffette, kääntää ansiokkaasti ylösalaisin käsityksen, että matonkutominen olisi naisellista puuhaa. Hän opettaa 6—12 -vuotiaita poikia vanhan käsityömuodon salaisuuksiin.

Herra Goffetten mielestä ei perinteellisten itämaisten mattojen tekeminen ole kovinkaan vaikeaa, jos siitä selviytyvät lapsetkin. "Ongelma on", kirjoittaa lukija, "motiivin luominen. Käymme näyttelyissä ja jäljennämme solmu solmulta valitsemiemme mattojen kuviot. On vielä yksi vaikeus: materiaali. Sekä jäljittelemättömät luonnon värit. Sopivia materiaaleja odottelessamme aiomme tehdä kauniita mattoja tekokuiduista."

Mitä tulee herra Goffetten käyttämään tekniikkaan, niin se on jo tuttu matonkutomisesta kiinnostuneille lukijoillemme. Kehykseen kiinnitetään puuvillaloimi, johon tietyssä järjestyksessä tehdään mattokudoksen muodostavat solmut.

Kirjeensä lopussa belgialainen lukijamme esittää toivomuksen, että

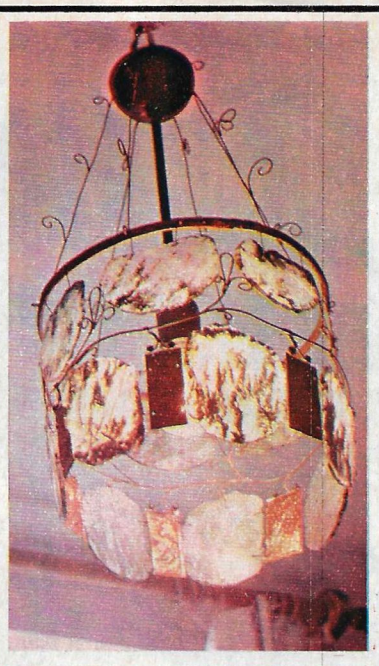

Sääli syödä...

Leonid Heinen kondiittoritaidon ihastelijoita löytyy useammastakin tallinnalaisten sukupolvesta. Mestari on työskennellyt Tallinna-nimisessä kahvilassa jo neljännesvuosisadan ajan. Kahvilan pienet ja suuret kävijät (väki on täällä hemmoteltua, onhan Eestin pääkaupunki yleensäkin tunnettu keittotaidon mestareistaan ja kondiittoreistaan) katsovat poikkeuksetta kaikki, että Leonid Heinen täytekakut ja leivokset ovat niin kauniita, että on sääli syödä, ja niin maukkaita, että on kerta kaikkiaan sääli jättää syömättä.

Kondiittori ei jätä mielipuuhaansa edes vapaa-aikanaan. Hänen kotoisena harrastuksenaan ovat hassunkuriset makeasta marsipaanimassasta tehdyt kuviot. L. Hein on muuten kehittänyt kiiltäväpintaisen värillisen marsipaanitaikinareseptin. Marsipaani myös säilyttää hyvin muotonsa. Kuvissa olevat hienostuneet ruusut ja kukkaruukut on tehty nimenomaan tästä massasta. Ne voi myös syödä. Säälittää vain...

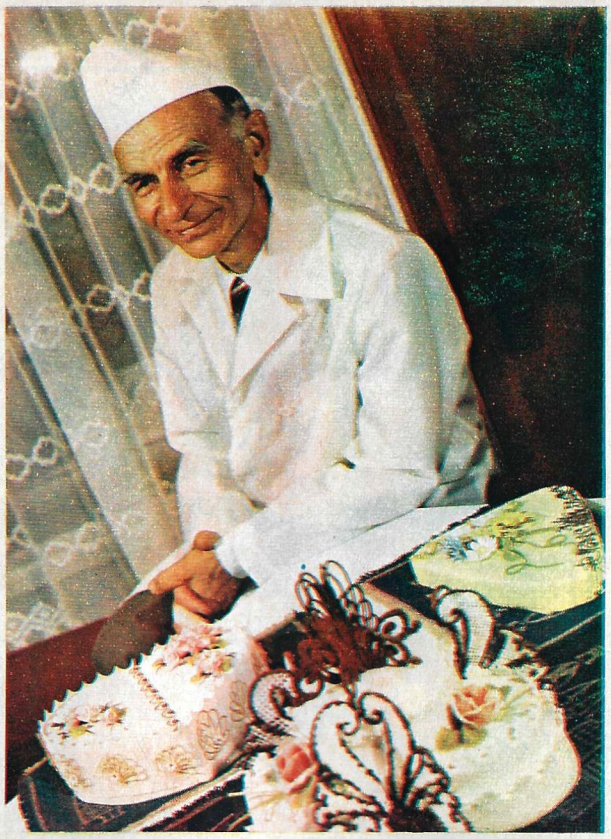

Nämä sivut on valmistanut Vera Severjanova lehtikuvaajien B. Aleškinin, V. Danilovin, V. Reznikovin ja A. Stoljarovin avustuksella.

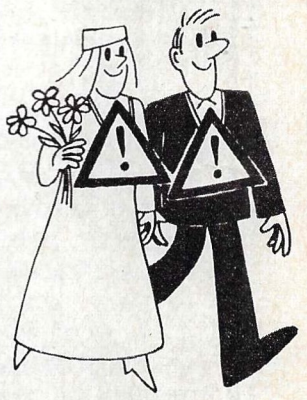

Piirt. V. Vladov

Piirt. O. Safronov

suunnitelmiin. Tällä kertaa esittelemme gruusialaisia mattoja.

Kuten muillakin seuduilla, joissa lampaanhoito on pitkälle kehittynyttä, on matonkudonta Gruusiassakin perinteinen käsityömuoto. Nukkamattojen lisäksi siellä tehdään myös nukattomia mattoja ja kuvioituja huopamattoja (viimeksimainittuja valmistavat Hevsuretian ja Tušetian vuoristoseutujen asukkaat). Gruusialaiset nukkamatot tuntee suurista, selvistä geometrisistä kuvioista ja runsaista väreistä.

Gruusialaisten mattojen kuviot miellyttänevät tämäntyyppisten käsitöiden ystäviä yksinkertaisuudellaan ja selvyydellään. Olen iloinen, jos kuvamme innostavat ja auttavat lukijoitamme.

Vera Severjanova.

lehtemme julkaisisi sivuillaan edelleenkin kertomuksia maamme eri kansojen matoista.

Täytämme mielellämme tämän pyynnön, sitä suuremmalla syyllä, että se kuuluu täysin sivumme

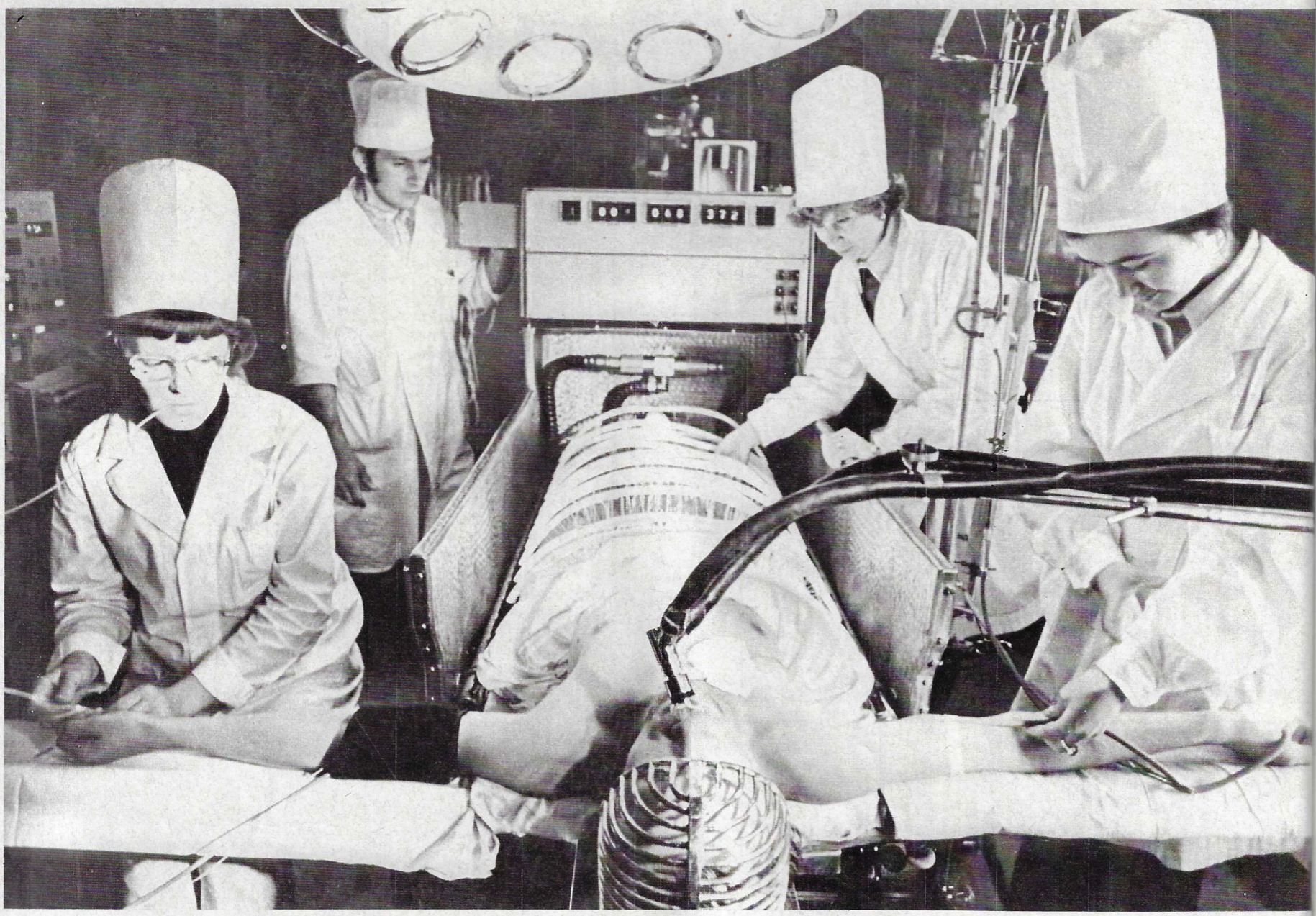

Näin antavat hypertermistä hoitoa valkovenäläiset syöpälääkärit. Valok V. Jersov.

Korkea lämpötila lääkärin apulaisena

KAIKKIALLA MAAILMASSA TEHDÄÄN UUPUMATTA TUTKIMUKSIA ONKOLOGIAN ALALLA. TIEDEMIEHET EHDOTTAVAT UUSIA, TOISINAAN HYVIN YLLÄTTÄVIÄ KEINOJA TAISTELUSSA TÄTÄ PELOTTAVAA SAIRAUTTA VASTAAN. YHDESTÄ TÄLLAISESTA TUTKIMUSSUUNNASTA, JOTA KOKEILLAAN ERÄIDEN MAIDEN TUTKIMUSLAITOKSISSA, KERTOI KIRJEENVAIHTAJALLEMME MAIJA IGNATENKOLLE VALKO-VENÄJÄN ONKOLOGIAN JA LÄÄKETIETEELLISEN RADIOLOGIAN TIETEELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTAJA, SNTL:n LÄÄKETIETEELLISEN AKATEMIAN KIRJEENVAIHTAJÄSEN NIKOLAI ALEKSANDROV.

VALKOVENÄLÄISTEN TIEDEMIESTEN UUSIA TUTKIMUKSIA

Henkilö sairasti malarian ja parantui syövästä. Kukapa uskoisi moiseen parantumiseen? Ei varmastikaan kukaan, paitsi lääkärit.

Siitä, että malariakuume hidastaa kasvainten kehitystä, on lääketiede tiennyt kauan. Yhteen aikaan malariatartuntaa suositeltiin paitsi syövän parantamiseen myös ennaltaehkäisevänä keinona. Mutta toiveet pettivät. Kuumesairauksien tartuttaminen syöpäpotilaisiin ei ole suinkaan vaaratonta. Siitä syystä lääketiede on kokenut pettymyksiä palatessaan yhä uudestaan tähän houkuttelevaan ajatukseen. Sitten alkoi säteilyhoidon voittokulku. Säteilyn voima häikäisi joksikin aikaa lääkärit. Myös kemia pääsi vauhtiin, ilmestyi yhä voimakkaampia kasvainta tuhoavia lääkeaineita. Ne auttavat tehokkaasti taistelussa ankaraa tautia vastaan, mutta lääkäreille on selvinnyt, etteivät säteily ja kemia ja kirurginveitsi ole kaikkivoipia. Siksi — ties monenneko kerran! — syöpätutkijoiden mietteet kääntyivät ajatukseen uudella tasolla, heidän tietonsa kasvainten biokemiasta ja syöpäsolujen aineenvaihdunnasta olivat rikastuneet.

On käynyt ilmi, että kasvainsolut ravitsevat itseään pääasiallisesti glukoosilla (rypälesokerilla). Niiden ruokahalu on pelottava: sokeriannoksensa ne "syövät" 16 kertaa nopeammin kuin normaalit solut. Sen jälkeen ne alkavat ryöstää: kasvain vie glukoosin terveiltä naapurisoluilta tuhoten ne. Kasvaimen ympärille syntyy kuollut vyöhyke, kun taas se itse on haljeta glukoosista.

Tähän seikkaan kiinnittivät tutkijat huomiota. Kokeillessaan he aloittivat kyltymättömien solujen liikaruokinnan, he antoivat ylettömiä määriä glukoosia. Samanaikaisesti vaikutettiin vihollisen toiseen heikkoon kohtaan — sen huonoon lämmönkestokykyyn. Kasvainsolut tuhoutuvat 42 °C (muistattehan malarian), kun taas normaalit solut sietävät tuota lämpötilaa useita tunteja.

Sanomme heti, etteivät tiedemiehet odottaneet helppoa voittoa. Ei korkea lämpötila eikä suuri glukoosimäärä takaa vielä kasvainsolujen tuhoutumista. Mutta nämä keinot voivat heikentää niiden elinvoimaa, ja silloin on helpompi lyödä ne kemian ja säteilyn avulla.

Tällainen lähestymistapa vaati tietysti paljon työtä ennen tutkimusten aloittamista. Valko-Venäjän SNT:n tiedeakatemian akateemikko Nikolai Savtšenkon ehdotuksesta näiden teorioiden käytännöllisen toteutuksen ottivat hoitaakseen tutkimuslaitoksemme tiedemiehet. Monilukuisia kokeita suo-

ritettiin, oli oivalluksia ja virheitä, todettiin ensimenestykset ja lopulta olivat ensimmäiset potilaat, sellaiset joille mitkään aiemmin tunnetut keinot eivät olleet auttaneet.

Tulokset rohkaisivat. Kehitettyjä menetelmiä alettiin soveltaa yhä rohkeammin ja laajemmin. Menetelmä sai nimekseen kompleksinen metodi, koska siihen kuului monia yhdessä vaikuttavia lääketieteellisiä toimenpiteitä. Ensimmäinen niistä oli hypertermia, ylilämpö.

Sanottakoon, että vastaavanlaisia tutkimuksia suoritettiin muissakin maissa, esim. DDR:ssä kuulun tiedemiehen M. Ardennen johdolla. Siellä konstruoitiin ruumiin lämpötilan nostamiseksi erityinen kaksiosainen amme: lämmölle alistetaan vain vartalo, pään on oltava kylmänä. Ammeen kokeilu osoitti kuitenkin sen puutteet. Oli etsittävä muita ratkaisuja. Minskiläiset lähtivät toiselle tielle.

Sovellettiin suihkua. Potilas asetetaan pyörillä kulkevalle lavalle ja sijoitetaan raiteiden avulla erityiseen laitteeseen. Potilaan päähän pannaan kypärä, koko laite peitetään muovikalvolla ja suihku pannaan päälle. Kuuma vesivirta kastelee vartalon, haalea kaulan ja pään. Vesi juoksee kokoomaaltaaseen. Kelmu ei häiritse potilasta, sitä paitsi se aiheuttaa kasvihuone-effektin minkä ansiosta vedentulo voidaan aikaajoin lopettaa tarpeellisen lämpötilan säilyessä vielä 20—30 minuuttia. Ensimmäisenä kokeilivat laitetta tavan mukaan sen tekijät. Lääketieteen tohtori Semjon Fradkin oli ammeessa yli tunnin. Sitä, miltä hänestä tuntui, hän ei muistele mielellään. Tämä on ymmärrettävää, sillä lääkäriä ei nukutettu. Hänen piti kokea ja tajuta kaikki laitteeseen tehtäviä parannuksia varten.

Tämän ohella tutkimuslaitoksessa kehitettiin paikallisen hypertermian menetelmiä. Se vaikutti hyvin houkuttelevalta paikallistettujen kasvainten hoidossa, koska voidaan lämmittää vain kasvainta eikä ympäröiviä kudoksia. Valitsimme lämmittimiksi ultrataajat sähkömagneettiaallot. Ne nostavat kasvaimen lämpötilan 42-43 asteeseen. Hypertermia on vasta ensi askel. Toinen on kasvainsolujen krooninen glykoosintarve. Tämän ongelman parissa työskenteli ryhmä jo mainitun Semjon Fradkinin ja lääketieteen lisensiaatin E. Žavridin johdolla. He tulivat johtopäätökseen, että kasvaimelle on annettava 4-kertainen määrä glukoosia. Tässä tapauksessa kasvaimeen muodostuu ja kertyy maitohappoa, mikä johtaa sen hapettumiseen. Terveille soluille liika glukoosi ei ole vaaraksi. Ne eivät hyödynnä enempään kuin on tarpeen.

Hapettamista ja kuumentamista täydennetään kemiallisella ja sädehoidolla. Nyt niiden annostus on monta kertaa vähäisempi kuin tavallisessa hoidossa, sillä syöpäsolu on jo heikentynyt.

Uudet hoitomenetelmät ovat vaatineet uusia järjestelyjä. Niinpä jokaisen potilaan hoitoajaksi muodostetaan lääkäriryhmä, joka seuraa potilaan tilaa käyttäen hyväkseen kaikkia tänään tunnettuja tarkkailumenetelmiä.

Kokemus on osoittanut, että 3—10 vuorokauden kuluttua kasvaimissa tapahtuu huomattavia muutoksia. Ne pienenevät tavallisesti kooltaan (toisinaan ne kuihtuvat kokonaan) niin paljon, että ne voidaan leikata. Leikatun kudoksen tutkimus on osoittanut, että kasvaimessa kehittyy joukkomittainen nekroosi (kuoleutuminen) ja sen solurakenne vaurioituu. Normaaleissa soluissa tällaisia muutoksia ei tapahdu. Tiedemiesten ponnistukset ovat antaneet epäilemättä myönteisiä tuloksia. Ja kuitenkin metodin mahdollisuuksiin on suhtauduttava järkevästi.

Pahanlaatuisten kasvainten kompleksista hoitomenetelmää ei voida soveltaa kaikkiin syövän muotoihin. Toistaiseksi sitä käytetään melanokarsinomien, kondrosarkomien, luukasvainten ja maitorauhassyövän hoitoon. Se ei sovellu potilaille, joilla on vakavia sydän- ja verisuoni- ja hengityselinten sairauksia tai munuais-, maksa- ja haimarauhasvikoja. Menetelmää ei voida soveltaa myöskään onteloelinten syöpäsairauksiin. Jos kasvain hoidon seurauksena häviää suoliston seinämissä, niin sen paikalle syntyy reikä, joka voi aiheuttaa vatsakalvontulehduksen. Vaikka eräät tutkijat pitävätkin ylilämpöä syöpäsairauksien akilleenkantapäänä, jota on jo pitkään etsitty, emme ole kuitenkaan taipuvaisia yliarvioimaan uutta metodia. Sanokaamme näin: kompleksisella metodilla voidaan lisätä klassisten hoitomenetelmien tehokkuutta. Mutta sitä varten on saatava enemmän tietoa aineenvaihdunnasta kasvaimissa, kasvainten kehittymisen biokemiallisista tekijöistä sekä kasvaimen ja elimistön välisistä suhteista. Biokemistien ja hoitavien syöpälääkäreiden kiinteä yhteistyö on eräs tie nykytieteen saavutusten ja mahdollisuuksien tehokkaaseen hyväksikäyttöön.

Näin ollen ylenmääräinen toivo on ennenaikaista. Syöpä on edelleen pelottava ja moni-ilmeinen sairaus, ja jokainen uusi onnistunut koe ja uusi askel sen tunnistamiseksi antaa uskoa tieteen lopulliseen voittoon. Ja vaikka tätä ongelmaa ratkotaan kaikissa maailman tiedelaitoksissa, tie lopulliseen voittoon on vaikea ja se vaatii monenlaisia ponnistuksia.

METEOPATOLOGIA — tiede säästä ja sairauksista

Jo Hippokrateen ajoilta tiedetään sään muutosten vaikuttavan kielteisesti ihmisen terveydentilaan. Silti sään aiheuttamia terveyshäiriöitä tutkittiin pitkän aikaa vain empiirisesti. Ongelma on tullut tieteen piiriin vasta viimeksi kuluneina vuosikymmeninä. On syntynyt uusi suuntaus, nimeltä meteopatologia. Se tutkii sään ihmiseen vaikuttamisen syitä, olosuhteita ja mekanismeja. Kerromme muutamista tämän tieteen päätelmistä, jotka löytyvät M. Ištšenkon teoksesta "Sää ja sairaudet" sekä J. Maistrahin kirjasta "Meteopatologia".

Jos pohtii asiaa, niin huomaa ihmisen elävän äärimmäisissä luonnonoloissa. Häneen vaikuttaa milloin korkea, milloin matala ilmanpaine, milloin korkea, milloin matala lämpötila. Hänen yllään riehuvat ukonilmat. Hänen päänsä päällä niin kuin jättimäisessä tehosekoittimessa vispaantuvat kylmät ja kuumat ilmavirrat. Hänen lävitseen kulkevat röntgen-, ultravioletti- ja muut säteet. Entä auringon aktiivisuus? Sen vuoksi jopa radioyhteydet katkeilevat, ihminen taas kestää senkin. Sillä hän on tottunut olosuhteisiin, joissa hän on kehittynyt. Eikä pelkästään ihanteellisiin, luonnonoloihin. Tosiasioita verrattaessa tullaan johtopäätökseen, jonka mukaan sää vaikuttaa ihmiseen silloin, kun muutokset ovat jyrkkiä, ja vaikutukset ovat erityisen voimakkaita, kun ihmisen terveydessä on jotain vikaa.

... Sää on ollut jo muutaman päivän epävakainen, mutta elimistömme tulee toimeen, se on tottunut siihen. Sitten yhtäkkiä lampötila muuttuu, paine laskee, kosteus lisääntyy ja ilma käy raskaaksi. Tällainen sää tekee terveetkin ihmiset unisiksi ja aiheuttaa painostusta. Lääkärit ovat havainneet, että tällaisina päivinä oppilaiden koulumenestys laskee ja että he käyvät epätarkoiksi. Historiasta tunnetaan esimerkki, kun eräänä tammikuun yönä vuonna 1780 lämpötila Pietarissa nousi —42,4 asteesta + 4,9 asteeseen. Aamulla 40 000 ihmistä vilustui.

Ihmiset, jotka reagoivat herkästi säänmuutoksiin, nimittävät itseään eläviksi ilmapuntareiksi. Reumatismia potevat voivat useinkin ennustaa päivää paria ennen säänmuutoksen tarkemmin kuin ilmatieteen laitos. Sen tuntevat myös astmaatikot. Kylmän lähestymisen, kun ilman lämpötila laskee nopeasti ja ilmanpaine sen myötä, tuntevat kipeästi verenpainetaudista kärsivät. Tällaiset subjektiiviset valitukset saavat vahvistuksensa laboratoriokokeiden tuloksista.

Suurin osa verenpainetautikohtauksista ajoittuu varhaiskevääseen ja myöhäiseen syksyyn, jolloin sää on epävakaisinta. Jyrkät säänmuutokset vaikuttavat myös sepelvaltimon vajaatoimintaa poteviin, he alkavat kärsiä voimakkaista ja pitkäaikaisista sydänkouristuskohtauksista ja hengenahdistuksesta, myös sydänlihaksen infarkti on mahdollinen. Keuhkoastmasta kärsivät sietävät huonosti kylmän ilmavirtauksen lähestymisen. Hoidosta huolimatta astmakohtaukset eivät joskus mene ohi ennen kuin sää on vakiintunut. Eräille se aiheuttaa ihosairauksia ja rohtumia potevien iholle ilmestyy uusia näppyjä.

Kuinka sitten voidaan säästyä säänvaihteluilta? Säätä me emme pysty toistaiseksi hallitsemaan. Jos tiedätte olevanne herkkä sään vaihteluille, kuunnelkaa säätiedotuksia ja valmistautukaa edeltäkäsin. Vähentäkää fyysisiä ponnistuksia, toisinaan varsinkin sepelvaltimotaudeissa kannattaa jäädä päiväksi vuoteeseen. Tuberkuloosia, sydämenkouristusta ja keuhkoastmaa potevien sekä verenpainetautisten kannattaa pysytellä kotona. Sydämenkouristusta kärsivien potilaiden kannattaa nauttia hyvissä ajoin verisuonia laajentavia lääkkeitä. Verenpainetaudissa taas on otettava painetta alentavia ja rauhoittavia lääkkeitä. Hermotaudeista kärsivien on syytä nauttia rauhoittavia sekä unilääkkeitä. On tärkeää noudattaa tarkkaa päiväjärjestystä: nukkua 8—9 tuntia, vähentää tupakan, alkoholin, kahvin ja kaakaon käyttöä.

Lopuksi vielä yksi huomautus. Nykyisin on muotia panna kaikki sään syyksi — esimiehen muistutus, alaisten uneliaisuus, anopin huonotuulisuus, huono edistys opinnoissa ja huono kalansaalis. Yrittäkääpä tutkia itseänne, ehkäpä sää ei olekaan kaikkeen syypäänä?...

LABORATORIOISSA, KLINIKOISSA, APTEEKEISSA

■ Kievin hermokirurgian tieteellisen tutkimusinstituutin ja Hmelnitskin "Radon" -sanatorion asiantuntijat P. Spivak, A. Savenko, I. Pšetakovski ja A. Soroka ovat kehittäneet omaperäisen hoitokeinon raajojen verisuonitaudeille (veritulppataudille, valtimosairauksille ym.). Yhdistäen kaksi nykyään laajassa käytössä olevaa hoitokeinoa, korkean ilmanpaineen ja pysyvän magneettikentän (jolla on määrätyt arvot), he ovat onnistuneet lyhentämään huomattavasti potilaiden parantumisaikaa. Menetelmä on suojattu tekijän todistuksella.

■ Leningradin korva-, kurkku-, nenä- ja puheelinten sairauksien tieteellisen tutkimusinstituutin tiedemiehet ovat esittäneet yksinkertaisen ja tehokkaan korvasairauksien määrityskeinon. He ovat tullet siihen tulokseen, että sen aikavälin perusteella, joka kuluu potilaan kuuloelinten otettua vastaan tietyn taajuuden ja voiman omaavan äänisignaalin, siihen, jolloin hän kuulee tämän signaalin, voidaan määritellä, ovatko itse kuuloelimet vaurioituneet vaiko kuulohermokeskukset. Keinoa voidaan käyttää myös hermosairauksien varhaiseen määrittämiseen.

■ Kylpylä- ja fysioterapian tieteellisen keskustutkimusinstituutin asiantuntijat ovat esittäneet uuden menetelmän yleisten sydän- ja suonisairauksien hoitamiseen. Aluksi elimistöön johdetaan elektroforeesin avulla lääkeaineita (metioniiniä, gistidiiniä ja lipoehappoa), 2,5 — 3 viikkoa myöhemmin annetaan 12—14 kertaa rikkivetykylpyjä. Menetelmää käytetään menestyksellisesti verenpainetaudin kohtausten ennaltaehkäisyyn, aivoverisuonten kalkkeutumisen ja verenpainetaudin hoitoon.

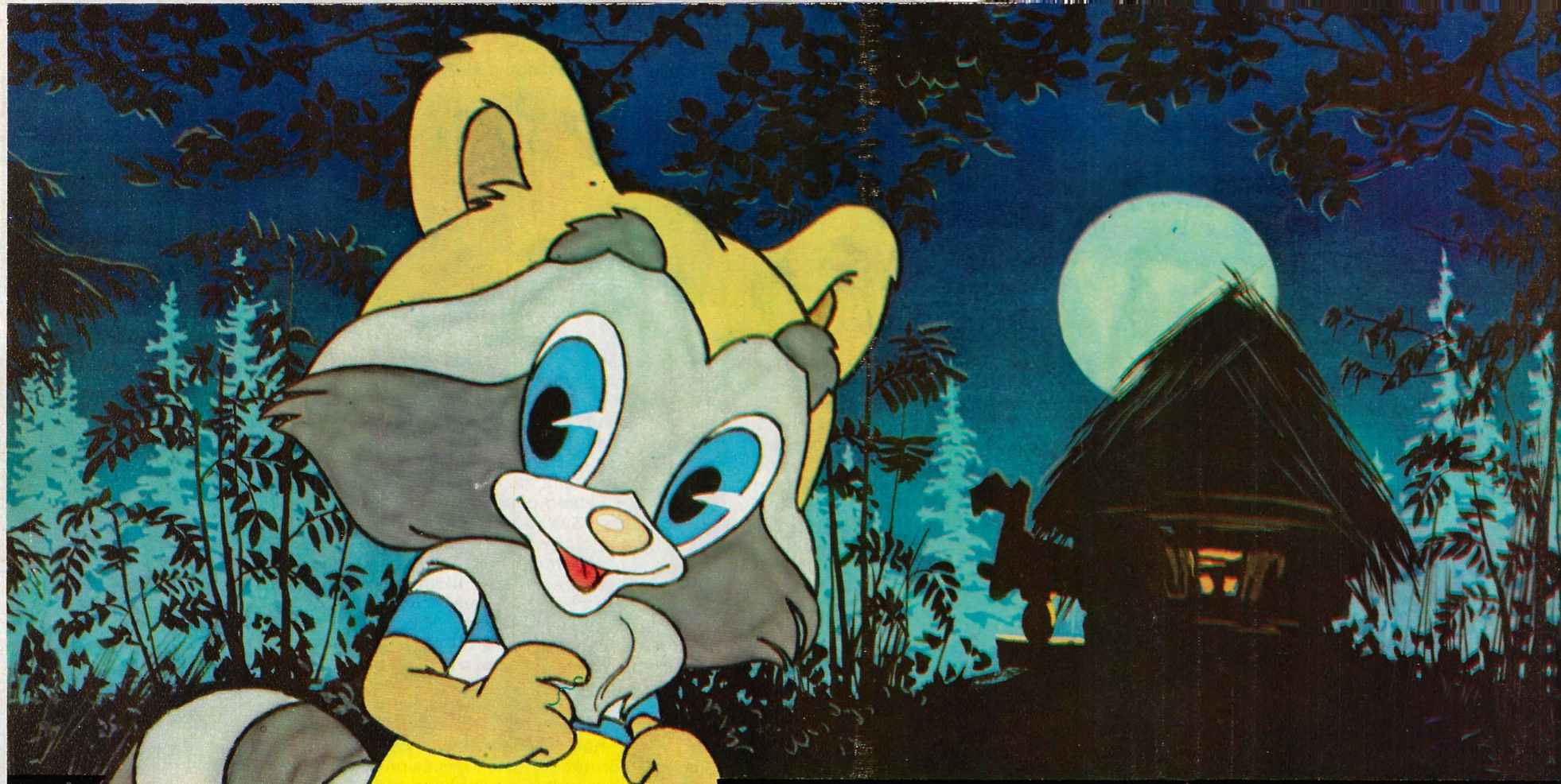

Pikku pesukarhu

LEHTEMME PIENET LUKIJAT PITIVÄT PIIRRETYSTÄ "PIKKU PESUKARHU" TV-ELOKUVASTA OTETUSTA LAULUSTA "HYMY". TÄMÄN LAULUN JA SIIHEN LIITTYVÄT PIIRROKSET OLEMME JULKAISSEET v. 1977.

TÄLLÄ KERTAA TÄYTÄMME NIIDEN LUKIJAIN TOIVOMUKSEN, JOTKA OVAT HALUNNEET TUTUSTUA LÄHEMMIN PIIRRETYN ELOKUVAN SANKARIIN. "PIKKU PESUKARHU" -FILMIIN LIITTYVÄT PIIRROKSET ON TEHNYT TAITEILIJA V. NAZARUK.

1. "Tänään on sinun syntymäpäiväsi!" äiti sanoi Pikku pesukarhulle. "Nyt olet jo ihan iso!"

"Voinko sitten mennä yksin metsään ja koota lammesta saraheinää illalliseksi?"

"Tietenkin voit", äiti vastasi.

2. Niin se lähti matkaan kapeaa metsäpolkua pitkin.

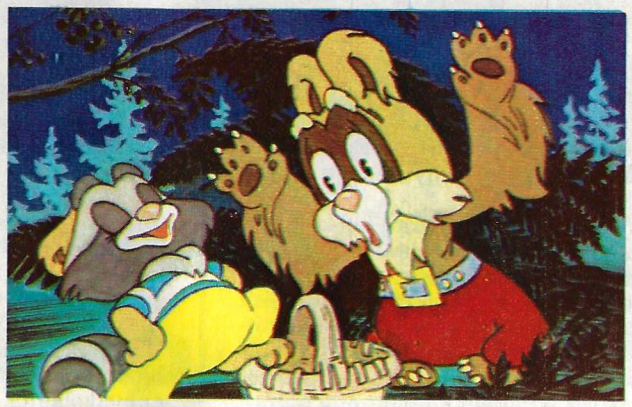

3. Metsässä Karhu näki Pikku pesukarhun ja hämmästyi kovin.

"Minä menen lammelle saraheinää keräämään!" Pikku pesukarhu sanoi sille.

Etkö sitten pelkää SITÄ, joka istuu lammessa?"

4. "En. Onko se sitten hyvin ilkeä ja peloittava?"

"Hu-u-u, miten peloittava! Ota keppi mukaasi ja heristä sitä sille kunnolla!"

5. Pikku pesukarhu saapui lammelle ja hihkaisi äänekkäästi:

"Hei! Kuka siellä lammessa istuu? Tule esiin! Vai pelkäätkö?"

6. Ympärillä kaikki oli kuitenkin hiljaista.

Pikku pesukarhu taapersi puunrunkoa myöten lammen keskelle ja kurkisti veteen. Sieltä joku katsoi häneen...

7. Pikku pesukarhu väänsi naamansa vihaiseksi ja huitaisi kepillään. SE, joka istui lammessa, väänsi myös naamaansa ja huitaisi kepillä.

8. Pikku pesukarhu säikähti ja livisti kotiin minkä käpälistä pääsi.

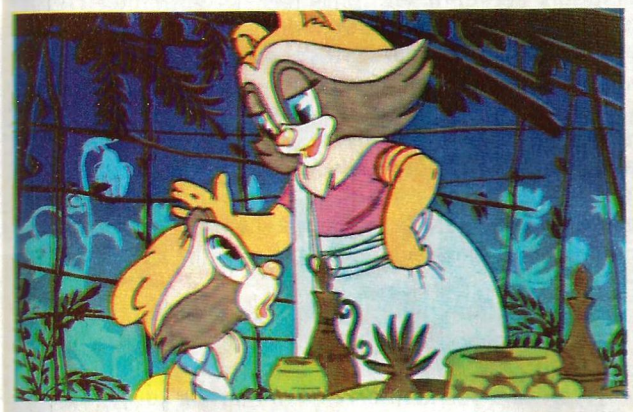

9. "En ikinä enää mene saraheinää keräämään!" se sanoi äidilleen. "Pelkään SITÄ, joka istuu lammessa. Se uhkasi minua kepillä..."

"Poikakulta!" äiti sanoi. "Menehän takaisin ja yritä hymyillä sille!"

10. Niin Pikku pesukarhu tekikin. Ja kävi ilmi, että SE, joka istui lammessa, hymyili myös vastaan.

11. Pikku pesukarhu ilostui kovasti ja keräsi vikkelästi koko korillisen makeaa saraheinää.

12. "Mitä? Etkö säikähtänyt SITÄ, joka istuu lammessa?" Karhu ihmetteli.

13. "En! Ei se ole ollenkaan ilkeä eikä pelottava! Tahdotko ystävystyä sen kanssa?"

"Kyllä tahdon!"

"Hymyile sitten sille. Sekin hymyilee silloin sinulle. Saatpahan nähdä!"

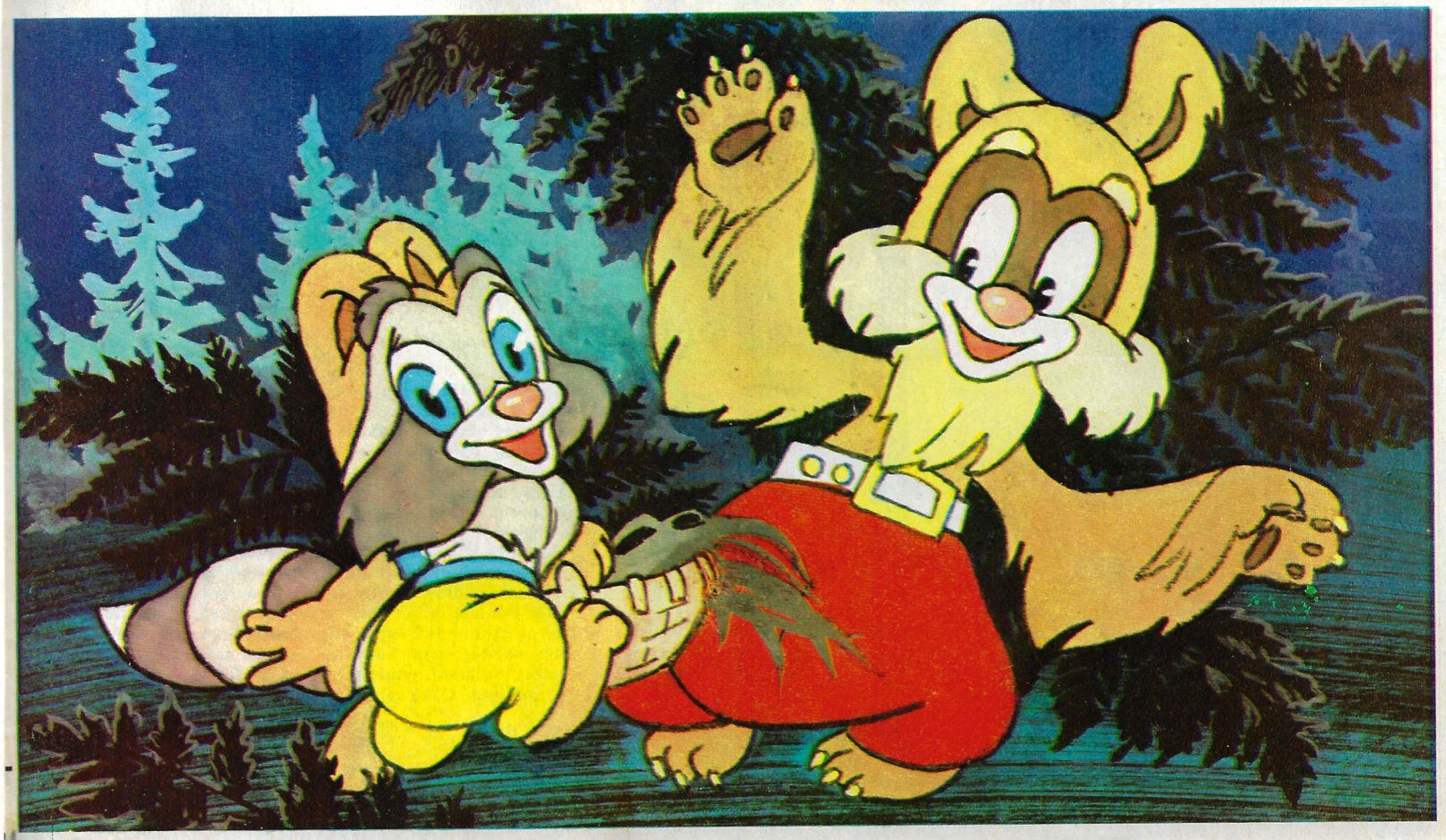

14. Niin kävikin. Niin eläimet oppivat ymmärtämään, että ystäviä löytää se, joka itse hymyilee ensimmäisenä.

POHJOLA: HYÖDYNTÄMISTÄ KÄYTÄNNÖSSÄ

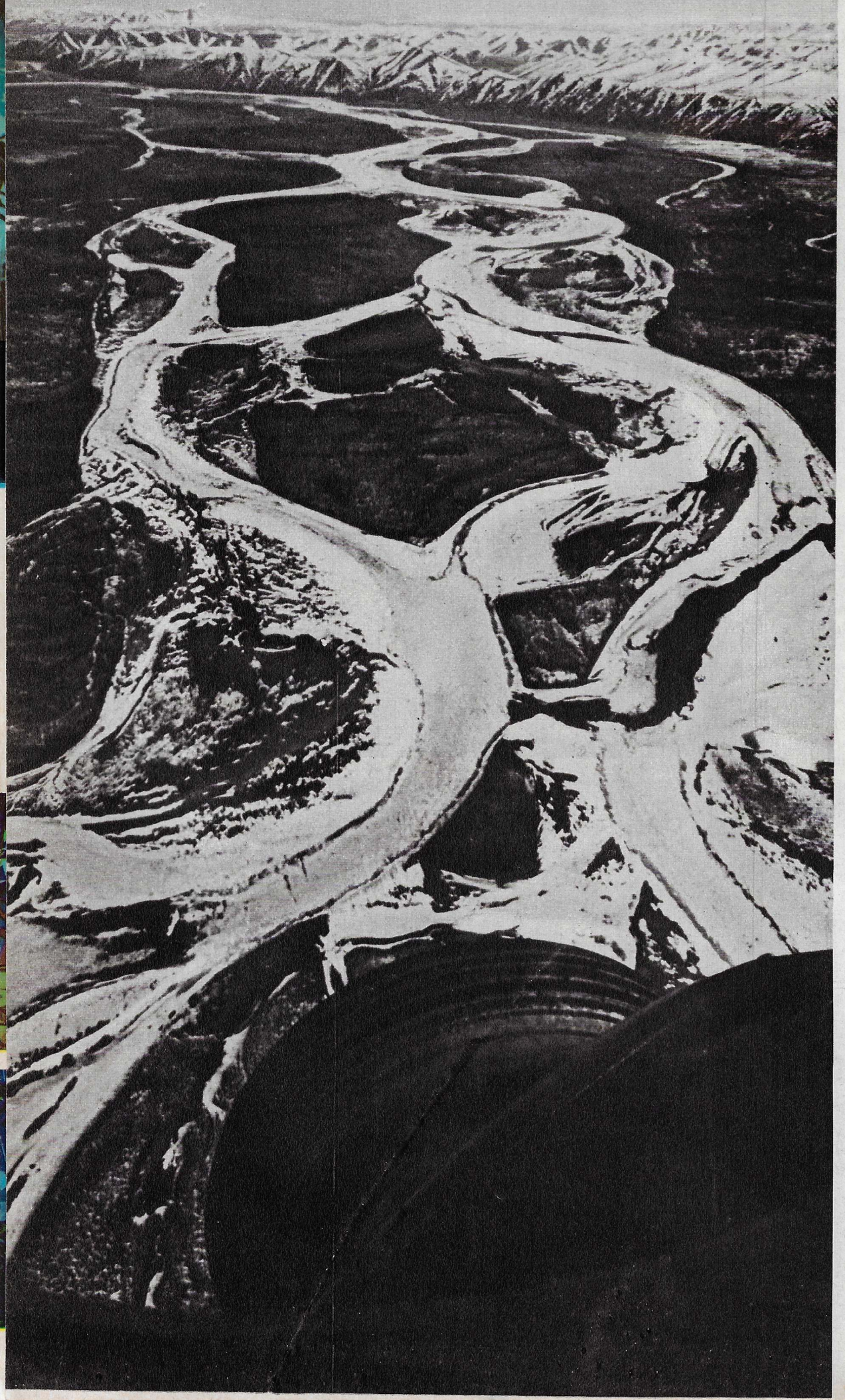

Maan pohjoiset seudut ja niihin verrattavat Siperian ja Kauko-Idän alueet käsittävät melkein puolet Neuvostoliiton pinta-alasta. Ja juuri sinne on keskittynyt 2/3 valtakunnan hiilivarannoista, noin 80 % maakaasusta, suuri osa öljyvarannosta, yli 3/4 täysikasvuisesta puustosta, noin 70 % hyödyllisistä vesivoimavaroista, ei-rauta- ja harvinaisten metallien esiintymät, kulta-, asbesti-, timanttigrafiittiesiintymät, kemian- ja muun kuin malminjalostusteollisuuden käyttöön tulevan raaka-aineen lähteet, yli 60 % turvevarannosta, noin 2/3 maan vesivaroista ja niin edelleen — luetteloa voisi vieläkin jatkaa.

Pohjoisten alueiden hyödyntäminen on kuitenkin vaikea ja monisärmäinen ongelma. Siihen liittyvät olennaisesti suuret investoinnit, työvoimapula, miellyttävien työ- ja asumisolosuhteiden luomisen kalleus sekä energia- ja raaka-ainelähteiden kaukainen sijainti niiden varsinaisesta käyttäjästä. Ja lopuksi ekologiset kysymykset: maamme pohjoiset osat ovat Euroopalle, Aasialle ja Amerikalle ehkä viimeinen koskemattoman luonnon reservi, omalaatuisensa ilmaston luonnollinen puhdistuskoneisto, jonka tärkeyttä on vaikea yliarvioida.

Käytännössä Pohjolan hyödyntäminen tarkoittaa pääasiallisesti perusongelman ratkaisemista: teollisuus on vietävä lähemmäksi raaka-aine- ja energialähteitä ottaen huomioon tämän päivän hyötynäkökohtien lisäksi myös kaukaisen tulevaisuuden tarpeet. Ehdottomana edellytyksenä on ongelmien kokonaisvaltainen käsittely, jolloin taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset näkökohdat käsitellään yhtenäisenä kokonaisuutena.

Kymmenennessä viisivuotissuunnitelmassa (1976—1980) kaikki nämä seikat on otettu huomioon, sama koskee myös Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen pitkäaikaisia suunnitelmia. Mitä tulee ei-rautametallien, kemian tuotteiden, raakakumin, maansiirtokoneiden, traktorien ja keinolannoitteiden tuotantoon on Siperian ja Kauko-Idän osuus yleisliittolaisessa mittakaavassa kasvanut. Alueella tehdään paljon työtä maatalouden ja maataloustuotteita jalostavan teollisuuden kehittämiseksi. Viisivuotissuunnitelman tehtävien joukossa on myöskin Kolyman vesivoimalan ensimmäisten koneistojen käyntiin saattaminen.

Syksyllä Kolyma-joki näyttää rauhalliselta. Tulvien ja sateiden aikaan sitä on kuitenkin vaikea tuntea. Se kuljettaa vuosittain Suurten Kolyman -koskien kautta yli 14 miljoonaa kuutiometriä vettä. Kolyma-joelle suunnitelluista viidestä voimalasta ensimmäistä rakennetaan Suurille Kolyman-koskille, jonkin verran romanttista nimeä Sinegorje (Sinivuori) kantavan asutustaajaman eteläpuolelle. Magadanin alueen muodostavien Kolyman ja Tšuktšien niemimaan jokien, järvien ja vuorien nimissä heijastuu täkäläisten ihmisten luonne, niistä vaistoaa ympäröivän luonnon romantiikan ja kauneuden — Jack Londonin järvi, Tanssivien Hariusten järvi... Kolyman vesivoimalan patolinja taas kulkee puolestaan Valittu ja Musta Nieriäinen -vuorten välissä.

Kolyma ja Tšuktšien niemimaa ovat aluetta, missä yhtyvät käsitteet Kauko-Itä ja Peräpohjola. Paikalliset asukkaat nimittävät täällä napapiiriä leikillisesti "paikalliseksi päiväntasaajaksi". Ikiroudan seudulla voi lumimyrsky yllättää kesälläkin. On luonnollista, että näiden seutujen hyödyntäminen aloitettiin aikanaan helpoimmasta päästä — mursunhampaiden ja turkisten hankinnasta, kalastuksesta ja merielinkeinoista. Ei voi muuta kuin ihastella seudun varsinaisten asukkaiden—tšuktšien, eskimoiden, eveenien ja venäläisten löytöretkeilijöiden viisautta ja elinvoimaisuutta. He olivat ihmisiä, jotka sekä kestivät vaikeissa luonnonoloissa että hankkivat itselleen vertaansa vailla olevaa elämänkokemusta. Tämä oli hyvään tarpeeseen, kun alueen teollinen hyödyntäminen alkoi. Vasemmalla Kolyma-joki. Oikealla kuva voimalaitostyömaalta.

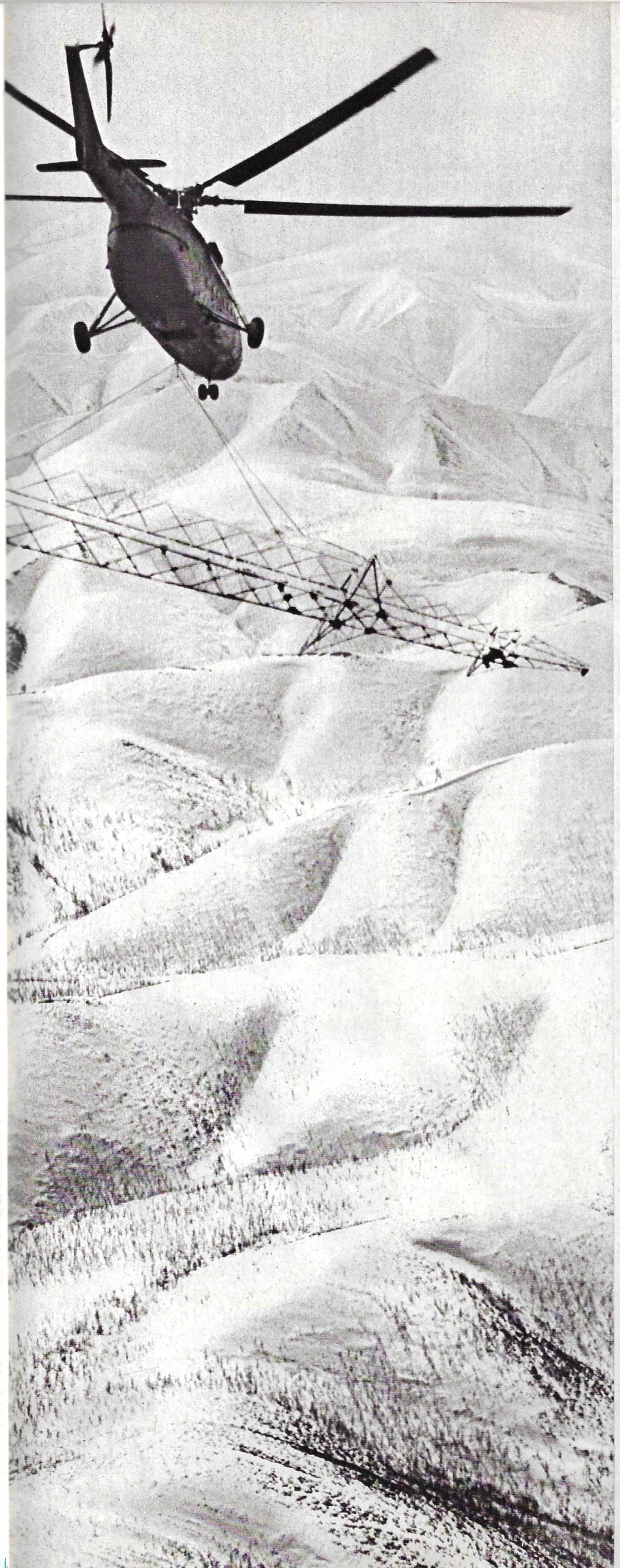

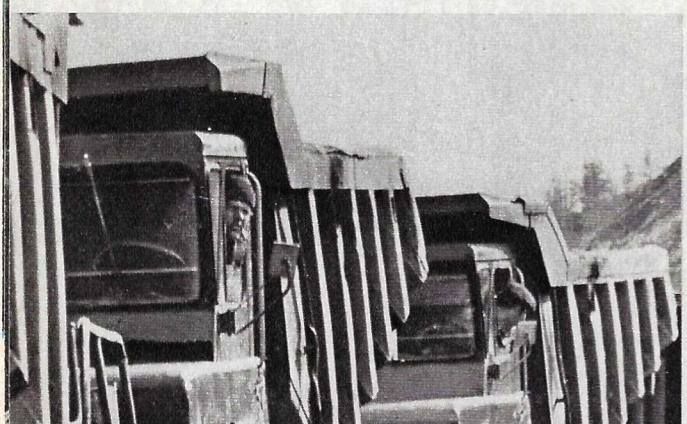

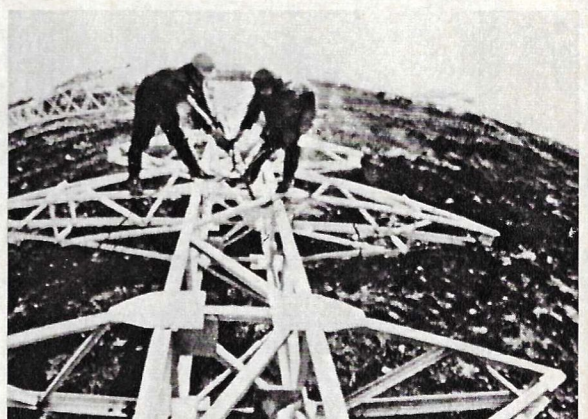

Nykyaikaisellekin tekniikalle nämä vuoret ovat aikamoinen pähkinä purtavaksi. Graniitti, josta ne ovat muodostuneet, kuuluu kovuudeltaan 12-luokkaisen asteikon mukaan yhdeksänteen luokkaan. Kaikesta huolimatta osoittautui tarkoituksenmukaisimmaksi kaikkien muiden vaihtoehtojen rinnalla louhia konesali ja asentaa tuhattonniset generaattorit vuoren sisään, kiviluolaan, jonka pituus on 130, leveys 20 ja korkeus 57,5 metriä. Työmäärä tulee olemaan luonnollisesti valtava, mutta tulevaisuuden kannalta se vastaa täysin tarkoitustaan; syvällä Musta Nieriäisen -vuoren uumenissa turbiinit ja generaattorit ovat hyvin suojassa pakkaselta, joka voi näillä alueilla nousta 60 C-asteeseen sekä mahdollisilta tuntuvilta maanjäristyksiltä.

Kokemus, niin maailmanlaajuinen kuin neuvostoliittolainenkin on osoittanut, että maan pohjoisten osien hyödyntämiseen eivät sovi standardiratkaisut. Kolyma-joelle rakennettava voimala on siitä hyvä esimerkki. Padon korkeus on siellä kylläkin suhteellisen pieni—vain 130 metriä. Maastamme löytyy korkeampiakin patorakennelmia: Kirgisiassa sijaitsevan Toktogulin voimalan padon korkeus nousee 215:een ja Tadžikistanissa sijaitsevan Nurekin voimalan pato 300:aan metriin saakka. Kolyman pato, jonka tulee aikanaan kestää valtava vesipaine, rakennetaan kivistä eikä betonista. On selvää, että padon erinäisiä osia ei voida rakentaa ilman betonia. Ja jälleen ollaan ei-standardiratkaisussa. Voimalarakentajat eivät ole vielä missään tavanneet aikaisemmin niin alhaista kalliopohjan lämpötilaa, kuin Sinegorjessa, miinus 7° C. Jopa napapiirin pohjoispuolella sijaitsevan Hantain vesivoimalarakennustyömaan lämpötila oli nollan tienoilla. Täällä ei porauksissa syntyvää pölyä pystytä "sammuttamaan" vedellä — kaikki peittyy välittömästi jääkuoren alle. Ja betoni ei kovetu ellei valupaikalla ole plus-lämpötilaa. Rakennustyömaalla on tietysti olemassa niin kompressorit kuin ilmanlämmitysuunitkin, mutta kuitenkin ainoastaan voimalarakentajien korkea ammattitaito, jota he ovat hankkineeet muilla pohjolan rakennuskohteilla, mahdollistaa betonitöiden aikataulunmukaisen suorittamisen.

Niin, Pohjolassa vaaditaan etsintämieltä, kokeilunhalua ja joskus jopa riskien ottamista. Kolyma-joen rannat yhdistävän terässillan rakentamiseen olisi normien mukaan kulunut kaksi vuotta kymmenen kuukautta. Otettiin riski, Kolyma-joki päätettiin väliaikaisesti padota maavallilla ja koota siinä sillan jänneväli. Jotta joki ei olisi murtanut väliaikaista patoa, veden virtaamista varten siihen asennettiin putki. Rakennustöille välttämätön silta valmistui neljässä kuukaudessa.

Työn ja ajan mahdollisimman tarkka käyttö on tärkeimpiä kysymyksiä. Missä vain suinkin on mahdollista, asennustyö suoritetaan kokonaisina elementteinä. "Ilmasilta" toimii täsmällisesti voimansiirtolinjan tukien asennustyössä: linjan on

Vasemmalla — helikopterin kapteeni Jevgeni Filippov. Oikealla — työlohkon päällikkö Dmitri Markov ja sähköhitsaaja Mihail Toderitš. Pohjolassa tarvitaan nuoria työntekijöitä, joilla on lisäksi korkea ammattitaito: Magadanin alueella on keskiasteen ja akateemisen koulutuksen saaneita henkilöitä huomattavasti enemmän kuin keskimäärin maassa. Sinegorje on puolestaan alueellaan vastaavan tilaston etupäässä. L. I. Brežnev antoi komsomolin XVIII edustajakokouksessa korkean tunnustuksen nuorison työlle Siperiassa ja Kauko-Idässä: "On sanottava, että nuoret lämmittävät naiden seutujen ilmastoa uskollisten sydäntensä lämmöllä." Sinegorjen rakentajille tällä lausumalla on myös sananmukainen merkitys: tiedemiesten laskelmien mukaan Kolyman voimalaitoksen valmistuttua ja 150 neliökilometrin laajuisen Kolyman vedenkokoamisaltaan täyttymisen jälkeen nousee vuoden keskilämpötila Sinegorjen taajaman lähettyvillä 10 C-asteeseen.

"Pohjolan merkitys kasvaa vuosi vuodelta, käsitykset siitä muuttuvat, ja se, mitä vielä tänään pidetään ennen kaikkea seudun haittapuolina — lumi ja lumimyrskyt, lävitsepääsemättömät aarniometsät ja vuoret — huomispäivänä tätä kaikkea aletaan todella arvostaa, kuten luontoa yleensäkin, sen ankaruudesta huolimatta."Tätä mieltä on Kolyman vesivoimalan rakentaja Vitali Tšernyšev.

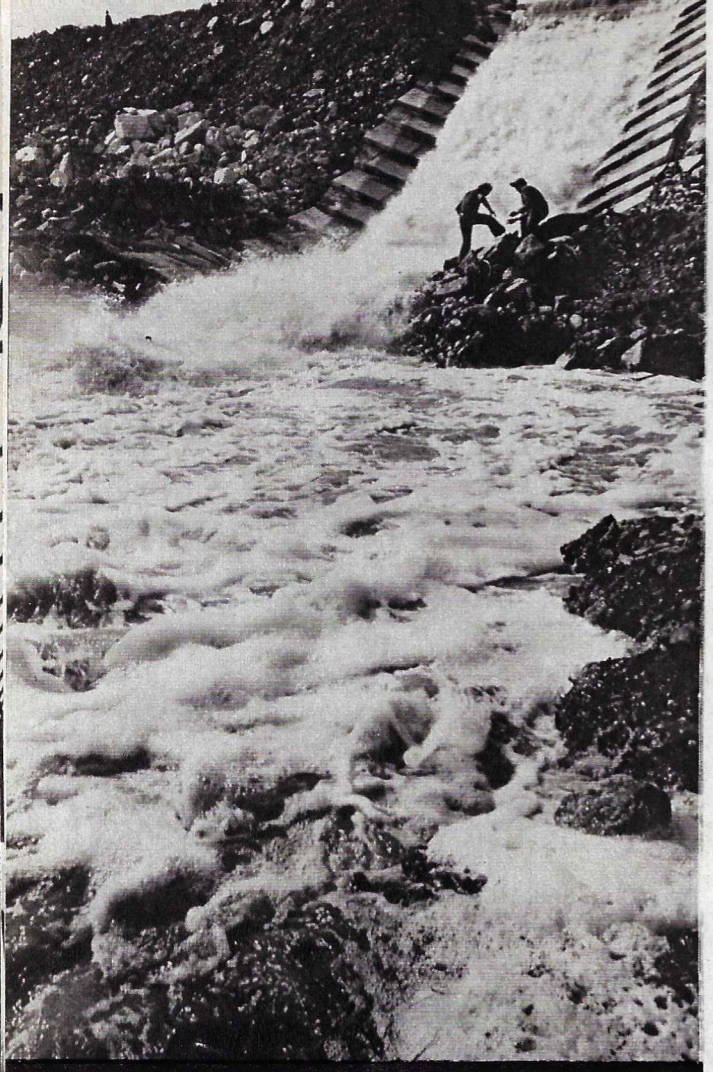

Maan pohjoisten alueiden hyödyntämisessä tulee toisaalta ottaa huomioon perinteinen säästävyys, toisaalta rakennuskohteisiin on sijoitettava suuria summia, jotta pystyttäisiin takaamaan kokonaisvaltainen pitkäaikainen kehitys. Tämä ensinäkemältä ristiriitainen tilanne kannustaa etsimään ei-standardiratkaisua. Yläkuvassa – ensimmäistä kertaa vesivoimaloiden rakentamisen historiassa toimii rakenteilla olevan voimalan vieressä sen kymmenenkertaisesti pienennetty malli. Alhaalla – insinöörit Juri Pravdivets ja Gennadi Smolin työskentelevät koepadolla. Oikealla — asutustaajama.

oltava valmis ensimmäisen generaattorin käynnistyessä.

Suurimmassa osassa maata sähköenergian tarve on suurimmillaan tavallisesti talvella. Maan pohjoisosissa taas vuoriteollisuus toimii täydellä teholla kesäkuukausien aikana. Tämä otettiin huomioon Sinegorjessa, kun laadittiin voimalan rakennussuunnitelmaa: on tarkoitus kesäkuukausien aikana tuottaa sähköenergiaa jo silloin, kun voimalan rakennustöistä on valmiina 40—50 % (tavallisesti voimalat alkavat tuottaa sähköä, kun ne ovat valmiita 70—80 %). Tämän ansiosta voimalan pitäisi maksaa itsensä jo kahden vuoden kuluttua ensimmäisten voimakoneiden käynnistämisestä.

Työvoimaongelmat ratkaistaan Pohjolassa myös omalla tavallaan: tänne muodostuu uudenlaisia väestöryhmittymiä, pääasiallisesti vedotaan nuoriin, esitetään vaatimuksia ihmistyövoiman taloudellisesta hyväksikäytöstä, tänne odotetaan korkean ammattitaidon omaavia asiantuntijoita. Kaikki nämä, niin kuin monet muutkin Pohjolan työvoimaongelmat liittyvät suoranaisesti elinoloihin, joita vastikään hyödynnettyjen alueiden asiakkaille voidaan tarjota.

Asian hyväksi on tehty paljon. Sitä on Pohjolan lisä varsinaiseen palkkaan, erilaisten etuisuuksien lisääminen ja niiden laajentaminen uusilla alueilla. Sitä ovat sijoitukset yhä uusiin rakennuskohteisiin, niin asuinrakennuksiin kuin sosiaalisiin- ja kulttuurioloihin. Pohjolan asuttaminen on kuitenkin pitkäaikainen ja vaikea prosessi. Kuten mikä tahansa suurisuuntainen yritys, se on ristiriitainen, se vaatii kunnon näyttöä siitä, että valittu tie on oikea. Sinegorje on esimerkki tämäntyyppisestä hyödyntämisestä. Jo ensimmäisinä rakennuspäivinä luovuttiin teltoista ja väliaikaisista asunnoista ja alettiin järjestää normaalia elämää kaikkien nykyaikaisen kaupungin mallien mukaisesti. Aivan alussa oli "alumiinikortteli" — paaluilla seisovat talot, jotka oli tehty kevyistä alumiinirakenteista ja vuorattu lämpöeristyslevyillä. Tämän jälkeen nousivat kaksikerroksisten puutalojen korttelit. Ja kun betonielementtitehdas valmistui, sinegorjelaiset alkoivat viettää tupaantuliaisia totutuntyyppisissä kaupunkiasunnoissa. Sinegorjessa on toiminnassa useita kauppoja, koulu, elokuvateatteri, rakenteilla on Urheilupalatsi, johon tulee uimaallas, palloilusaleja, salit nyrkkeilyä ja painonnostoa varten. Kaikille alle kouluikäisille löytyy paikka lastentarhoista ja -seimistä.

Sinegorjen vesivoimalan rakentamisen taloudellinen logiikka on selvä: vasta silloin voi todella vakavasti alkaa ajatella tulevaisuutta, kun ensin on ratkaistu päivän perusongelmat, jotka liittyvät täällä asumaan ja elämään tulevaan ihmiseen.

Tällä hetkellä on jo aloitettu Kolyman voimalan rakennuostyön ratkaiseva vaihe. Jokin aika sitten joki padottiin väliaikaisella työpadolla, keväällä joen rannat jo yhdistää pato. Vuonna 1979 voidaan aloittaa Kolyman voimalaportaikon seuraavaa laitosta Srednekolymaan. Sen tulevat rakentamaan Sinegorjen asukkaat. Tämän jälkeen seuraavat Verhnekolyman, Ust-Sugain ja Mogutšegorin voimalaitokset.

S. ŠABOLDIN.

Kuvat A. ZYBIN ja A. HRUPOV.

VANHAN LINNOITUKSEN PAIKALLA

Krasnojarsk, joka on Länsi-Siperian suurimpia kaupunkeja on viettänyt 350-vuotisjuhliaan. Tämän päivän Krasnojarskin kaupunkikuvaan kuuluvat runsasvetinen Jenisei, uudet asuinkorttelit, suuret teollisuuslaitokset kaupungin laitamilla, akatemian tiedekylä ja laajentuvan yliopiston rakennukset. Kaupungin väkiluku lähentelee miljoonaa.

Kaupunki näyttää erityisen kauniilta Karaulni-vuorelta, jolle vuonna 1628 rakennettiin linnoitus. Kronikoitsija kertoo Krasnodarskin perustamisesta: "Katsastivat voivodi Andrei Dubenskoi yhdessä sotilaiden kanssa Jenisein varrelta paikan sopivan, korkean ja korean". Siitä alkoi kaupungin kasvu, kaupungin, josta tuli maantieteellisesti valtaisan aluepiirin pääkaupunki. Aluepiiri ulottuu melkein Mongolian rajoilta Pohjoiselle jäämerelle saakka. On vaikea luetella kaikkia niitä rikkauksia, joita löytyy seudun maaperästä ja taigalta.

Kaksi vuosikymmentä sitten kaupungin läheisyydessä ryhdyttiin rakentamaan maailman suurinta voimalaa. Betonipato sulki Jenisein. Voimala kehittää sähköä monille Siperian tuotantolaitoksille ja rakennustyömaille. Sen rakentaminen mahdollisti aluepiirissä kemian teollisuuden ja metallurgian kehityksen, leikkuupuimureiden ja muiden koneiden tuotannon laajentamisen, metsän rikkauksien voimaperäisemmän hyväksikäytön, uuden tehokkaan voimalan rakennustöiden aloittamisen Sajano-Šušenskojessa sekä Kansko-Atšinskin hiiltä hyväksi käyttävän polttoaine- ja energiakompleksin rakentamisen.

Krasnojarskissa toimii Taiteiden instituutti, koreografinen opisto, sinfoninen orkesteri, kaupungin juhlapäivänä avasi ovensa myöskin oppera- ja balettiteatteri. Tällä hetkellä rakennetaan Jenisein varrelle suurta konserttisalia; nimenomaan sille paikalle, johon aikanaan asettuivat Krasnojarskin ensimmäiset asukkaat.

Teksti ja kuvat N. Bobrov.

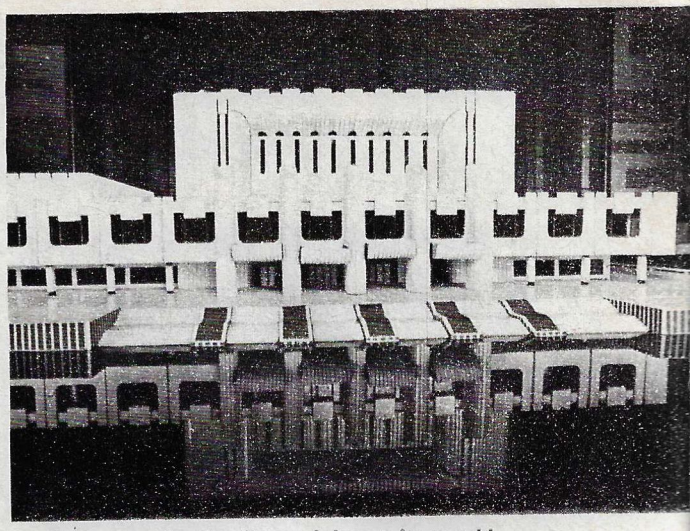

Jenisein varrelle, Strelkaan, joka on kaupunkilaisten suosituin vapaa-ajanviettopaikka, on nousemassa 2200 katsojan elokuvateatteri ja konserttisali.

Kaupungissa on avattu ooppera- ja balettiteatteri.

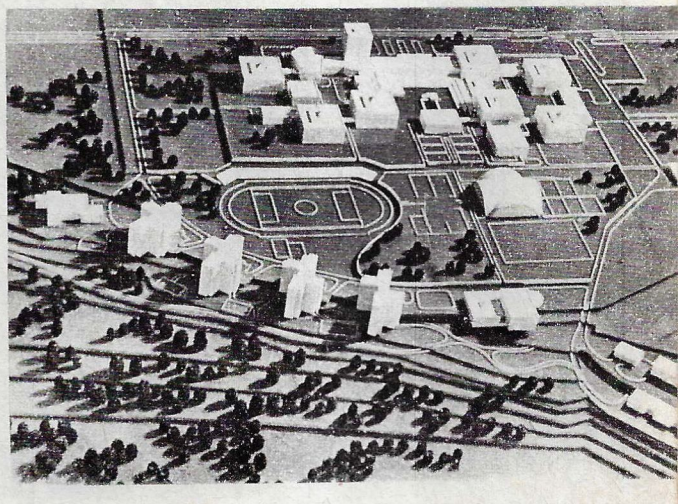

Tällaiselta näyttää uusi 10000 opiskelijan yliopistokylä Alakuvassa — matkamuistoksi tarkoitettuja rintamerkkejä.

GRUUSIAN RYTMEJÄ

Kuvat J. TRANKVILLITSKI.

Gruusiaa ei voi ajatellakaan ilman tanssia, temperamentikasta puhetta, auringon täyttämää viiniä tai Kaukasusvuoria.

Siellä tanssitaan kolhoosijuhlissa ja perhetilaisuuksissa. Kaikki tanssivat: nuoret ja vanhat, harrastelijat ja ammattilaiset. Tasavallassa on yli 200 tanssiyhtyettä. Kuuluisin niistä on Gruusian valtion akateeminen kansantanssiyhtye, johon voitte tutustua kuvissamme.

Muinaiskreikkalainen historioitsija Ksenofont kertoi jo aikanaan Kolkhiksessa näkemistään sotilaiden omaperäisistä lauluista ja tansseista. Tanssin joka syntyi metsästys- ja sotarituaaliesityksistä, siirtyi jokapäiväiseen elämään, muuttui kansan ja sen elämän olennaiseksi osaksi. Nykyäänkään vanhoja gruusialaisia tansseja ei pidetä omaperäisinä "koreografisen museon" näyttelyesineinä. Ne ovat täynnä merkitystä ja vaikka niissä on säilynyt muinaisuuden aromi, ne ovat siitä huolimatta elävää taidetta, jota aikamme ihminen ymmärtää ja joka kiehtoo häntä.

Vuonna 1945 perustettu Nino Ramišvilin ja Iliko Suhišvilin johtama kansantanssiyhtye asetti päämääräkseen gruusialaisen kansankoreografian perinteiden säilyttämisen ja jo unohdettujen tanssien esiintuomisen suurelle yleisölle. Nykyään yhtye on maailmankuulu — gruusialaisille taiteilijoille ovat osoittaneet suosiotaan katsojat kaikilla mantereilla, ja kymmenissä maissa heidän esityksensä ovat olleet yhtä juhlakulkua.

Mikä sitten on menestyksen salaisuus? Esiintyjien viimeiseen asti hiottu taito, jokaisen numeron ilmeikkäät ja samalla tarkat ja loppuunasti harkitut kuviot, sekä ennen kaikkea varsinaisen kansankoreografian rikkaus, koreografian, jossa yhtyvät vilkas temperamentti ja lyriikka, rajut mies- ja runolliset naisosat. Tanssissa avautuu Gruusian historiallinen panoraama, taistelu-, romantiikka-, ja rakkausaiheet. Vanhat tavat ja värikkään, jokapäiväisen elämän kuvaukset kulkevat ohi katsojien silmien.

Tanssiyhtye jatkaa kansantanssitaiteen helmien etsintää, se tuo yhä uusia löytöjä ammattinäyttämölle, lisää ohjelmistoaan myös omilla teoksilla, jatkaa vuosisataista tanssitraditiota tulkiten sitä nykyaikaisen aineiston pohjalta sekä heijastaa gruusialaisten nykypäivän elämäntapoja ja henkistä elämää.

SEKALAISTA

LENTO ELBRUSILTA

Eräältä Kaukasiassa sijaitsevalta vuorenhuipulta, Elbrusilta (se on yli 5600 metriä korkea), on nyt ensimmäistä kertaa suoritettu alas ryhmälento deltasiivillä. Valmistelut ja itse lento sujuivat teknisesti moitteettomasti. Viisi lentoon osallistunutta henkilöä nousivat raskaine varustuksineen Elbrusin läntiselle huipulle ja aloittivat sieltä lentonsa. Heistä kaksi laskeutui maahan vuoren rinteillä, loput lensivät Baksanskin solaan asti. Ryhmän leningradilainen johtaja, insinööri V. Ovtšinnikov onnistui lentämään pisimmälle: hän laskeutui 25 kilometrin päähän lähtöpaikalta, keskelle Itkol-nimistä turistikeskusta.

ENTISÖIJÄT KESÄPUUTARHASSA

Leningradin Kesäpuutarhan takorauta-aitaa ylisti jo Puškin aikoinaan. Asiantuntijat kutsuvat sitä yhdeksi maailman ihmeistä. Vuodet eivät kuitenkaan sääli edes mestariteoksia: aita vaati perusteellista korjausta. Nykyaikaisella tekniikalla varustetut entisöijät saapuivat Kesäpuutarhaan. Asiantuntijoilla on edessään mittava ja vaikea työ: heidän on "nuorennettava" aidan metalliornamenteista tehdyt osat ja 36 graniittipylvästä, joihin rautaiset pitsit on kiinnitetty. Jotta aidan alkuperäinen kuvio tulisi esiin, on eri syistä kadonneiden osien tilalle tehtävä noin 200 uutta.

VUORIKIIPEILIJÄ PARANTAA PUITA

Kaliningradin kaupungissa on paljon viheralueita. Niistä löytää yli 50 eri puulajia, joista suurin osa on harvinaisuuksia. Eräässä puistikossa satavuotias purpuralehtinen vaahtera sairastui vakavasti. Se alkoi pudottaa lehtiään ja kuivettui pikkuhiljaa. Jotta puu olisi voitu parantaa, juuristoon oli saatava välittömästi mineraaliliuosta. Tämän lisäksi puun kuivat latvat oli karsittava pois. Tässä työssä oli avuksi vuoripeilijäsuunnitteluinsinööri V. Kostrominin kokemus. Kostromin työskentelee Kaliningradin vaunurakennustehtaalla. Hän on antanut "kirurgista apua" kymmenille puille Kaliningradissa ja Leningradin esikaupungeissa.

KETTUA PAKOON IHMISTEN LUOKSE

S. Apolski ohjasi Južno-Sahalinskin ja Ohotskojen taajamien välillä kulkevaa linja-autoa. Jonkin matkan päässä tiestä kuljettaja huomasi jäniksen, joka hyppi milloin ajotielle, milloin tien pientareelle. Apolski pysäytti auton ja hyppäsi ulos. Jänis ei juossut metsään piiloon, vaan syöksyi päinvastoin kohti kuljettajaa ja painautui tämän jalkojen juureen. Apolski otti jäniksen kuljettajan hyttiin. Jonkin matkaa ajettuaan kuljettaja ja matkustajat näkivät tiellä ketun. Jänis pomppaisi silmänräpäyksessä lattialle. Kun kettu oli jäänyt kauas taakse, kuljettaja päästi yllätysmatkustajan vapauteen.

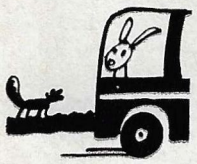

MUSEO LAHJAKSI KAUPUNGILLE

A. Belyi lahjoitti Iljitševskan kaupungille yhden maan parhaimmista posliinikokoelmista. Belyi on entinen Odessan raitiovaunu- ja johdinautohallinnon sähköteknikko, nykyään hän toimii Venäläisen ja neuvostoliittolaisen posliinin museon johtajana. Kokoelmaansa Belyi on kartuttanut koko elämänsä ajan, hän on tutkinut tarkoin jokaisen esineen, kirjoittanut niistä kuvaukset ja luokitellut ne. Kokoelmaan kuuluu mm. osia vanhoista kuuluisista Gurjevskin, Araktšejevin ja Korbijevskin astiastoista ja neuvostovallan ensimmäisten vuosien posliinia. Näyttelyesineiden joukossa on myös sellaisia, joita ei löydy mistään muusta museokokoelmasta maaailmassa.

KOIRAT ETSIVÄT MALMIA

On tunnettua, että koirat pystyvät jäljittämään hajuja, jotka tulevat jopa 15 metrin syvyydestä maan alta. Jo useamman etsintäkauden ajan on Uralilla toimivassa Moivinskin geologisessa kartoitusretkikunnassa työskennellyt etsijöinä kolme koiraa, schäferit Gerda ja Rait ja airedalen terrieri Furly. Ne reagoivat sellaisten malmien hajuihin, jotka sisältävät kuparia, rautaa, sinkkiä, volframia ja muita metalleja. Hajun tuntiessaan koira ilmaisee löytönsä. Paikalla suoritetusta koekaivauksesta otettu näyte lähetetään kemialliseen analyysiin. Koirat eivät ole vielä kertaakaan erehtyneet. Vielä muutama koirageologi on aloittanut täällä koulutuksensa.

SEKALAISTA

Sosiaalihuollon järjestelmä.
Onko eläkeläisillä oikeus käydä työssä?
Kykyjen mukaista työtä invalideille.

Carlos A. Tella. Kolumbia: "Kertokaa Neuvostoliiton sosiaalihuoltojärjestelmästä ja ihmisistä, jotka työskentelevät tällä alalla."

Otsakkeella "Ihminen eläkkeellä" lehdessämme v. 1977 julkaistiin kirjoitus, jossa kosketeltiin Neuvostoliiton eläkehuoltoon liittyvää laajaa ongelmapiiriä. Kirjoitus antaa käsityksen iästä, jossa miehet ja naiset saavat eläkeoikeuden, eläkkeen suuruudesta ja siitä kuinka se määrätään, eduista, joita nauttivat eräiden ammattien työntekijät, suuriperheiset äidit sekä Peräpohjolassa tai vastaavissa oloissa työskentelevät henkilöt. Samana vuonna julkaistiin myös Leningradissa tehty valokuvakatsaus eläkeläisten elämästä. Lyhyt kertomus Neuvostoliiton sosiaalihuoltoelinten rakenteesta on jatkoa tähän aiheeseen.

Sosiaalihuoltoelinten toimintaa koko maassa johtaa ja koordinoi SNTL:n työ- ja sosiaalikysymysten valtionkomitea. Eri paikkakunnilla tätä työtä suorittavat piirien, kaupunkien, alueiden ja aluepiirien kansanedustajaneuvostojen sosiaalihuolto-osastot. Sosiaalihuoltojärjestelmän piirissä toimii n. 230000 henkeä. Tätä järjestelmää varten koulutetaan juristeja neljässä korkeakoulussa. Venäjän federaation, Ukrainan ja Uzbekistanin teknikumeista valmistuu vuosittain yli 1300 keskiasteen asiantuntijaa. Eläkkeiden määrääminen ja niiden maksamisen valvonta on keskitettyä autonomisten tasavaltojen, aluepiirien ja alueiden kohdalla. Yksistään Venäjän federaatiossa on 48 keskusta, jotka johtavat avustuksia ja eläkkeitä määräävien ja maksavien elinten toimintaa. Moskovassa, Rjazanissa, Brjanskissa, Smolenskissa ja muissa kaupungeissa on automatisoidut eläketietojen kokoamis- ja käsittelyjärjestelmät. Mitkään tietokoneet eivät kuitenkaan vapauta sosiaalihuoltojärjestelmän työntekijöitä heidän tärkeimmästä yhteiskunnallisesta velvollisuudestaan — olla huomaavaisia ihmisille ja ottaa osaa heidän kohtaloihinsa.

Francesca Knaust, Luxemburg: "Luin lehdestänne, että valtio kannustaa niitä eläkeläisiä, jotka haluavat työskennellä. Paljonko Neuvostoliitossa on nykyään eläkeläisiä? Kuinka monet heistä työskentelevät edelleenkin? Millaisia etuja he nauttivat?"

Neuvostoliitossa on nykyään yli 46 miljoonaa eläkettä nauttivaa henkilöä. Se merkitsee, että joka viides-kuudes maan asukas on eläkeläinen. Yli 5 miljoonaa eläkeläistä käy edelleenkin työssä.

Onko 5 miljoonaa paljon vai vähän? Onko se hyväksi vai pahaksi, että he käyvät edelleenkin työssä?

Ennen kuin vastaamme näihin kysymyksiin korostamme, että eläkeläisten pyrkimys työskennellä eläkkeelle siirtymisen jälkeenkin on objektiivinen prosessi. Elinikä pitenee, ihmisten työ- ja elinolot paranevat — työkykyisen iän rajat siirtyvät. Sitä paitsi eläkeikä on Neuvostoliitossa alhaisempi kuin monissa muissa maissa. Eläkeläisille on epäilemättä suurimerkityksellistä se, että jäädessään työntekijäkuntaan ja tuottaessaan kykyjensä mukaista hyötyä he saavat aineellisten etujen ohella moraalista tyydytystä. Tämä puolestaan vaikuttaa suotuisasti heidän vointiinsa ja kuntoonsa.

Työläisille ja toimihenkilöille, jotka invalidieläkkeelle siirtymisen jälkeen eivät voi työskennellä yhtä aktiivisesti kuin ennen, perustetaan erityisiä tuotantolaitoksia, työosastoja ja -lohkoja, joissa on kevennetyt työolot. Maassa on nykyään noin 900 tallaista tuotantolaitosta, työosastoa ja -lohkoa. Vuosi vuodelta niitä perustetaan yhä enemmän. Niinpä 5—6 miljoonaa eläkeläistä on sosiologien mielestä vasta alku. Mitä tulee mahdollisuuteen tehdä yhteiskunnallisesti hyödyllistä työtä, niin kysymykseen, onko se hyväksi vai pahaksi, työssäkäyvät eläkeläiset vastaavat yksiselitteisesti: "Se on hyvä".

Mikaela Vitulescu, Romania: "Millaiseksi Neuvostoliitossa muodostuu sellaisen ihmisen kohtalo, joka on osittain menettänyt työkykynsä? Saako hän jonkinlaista avustusta ja voiko hän löytää sopivaa työtä?"

Työkyvyn menettäminen ei meillä tee ihmisestä tarpeetonta: hänen työllistämisensä on valtiollinen tehtävä, jonka ratkaisemisella on ei vain sosiaalinen ja taloudellinen, vaan myös valtava moraalinen merkitys.

Henkilölle, jolla on rajoittunut työkyky maksetaan eläkettä ja valitaan työpaikka lääkäri- ja työasiantuntijalautakunnan suositusten perusteella. Tämän lautakunnan johtopäätökset vaikuttavat ratkaisevasti myös invalidieläkkeen suuruuteen. Tavallisesti työkykynsä osittain menettänyt henkilö joutuu vaihtamaan ammattia. Tässä tulevat avuksi erityiset sosiaaliturvajärjestelmän oppilaitokset. 14 teknikumissa, 50 ammattiopistossa ja 6 tuotannollisessa opetuskombinaatissa saa vuosittain yli 13000 rajoitetun työkyvyn omaavaa henkilöä uuden kykyjensämukaisen ammatin.

Opetustuotantolaitoksissa järjestetään lääkäreiden suosittelemat työ- ja lepo-olot. Osittaisesti työkykynsä menettäneille henkilöille varataan edullisin ehdoin sanatoriopaikkoja sekä heidän lapsilleen paikkoja pioneeri- ja urheiluleireille.

Lopuksi mainitsemme, että kymmenet tuotannolliset yhtymät sekä proteesi- ja ortopediset tehtaat valmistavat tuotteita, jotka ovat välttämättömiä osittaisesti työkykynsä menettäneille henkilöile. Osa tuotteista, esim. kuulolaitteet annetaan tarvitseville ilmaiseksi. Suurisuuntaista työtä osittain kuulonsa ja näkönsä menettäneiden henkilöiden työllistämiseksi tekevät Yleisvenäläiset sokeain ja kuurojen yhdistykset.

MAAILMANMESTARIN NÄKEMYS

Vaikka Bagiossa (Filippiinit) pidetystä MM-turnauksesta on kulunut jo melkoisesti aikaa, mielenkiinto sitä kohtaan on edelleenkin huomattava. Tuossa sitkeässä, lähes neljä kuukautta kestäneessä kamppailussa Anatoli Karpov säilytti maailmanmestarin arvonsa.

Maailman lehdistössä on julkaistu paljon asiantuntijoiden ja lehtimiesten kommentteja ja ajatuksia. Entä mitä maailmanmestari itse ajattelee Bagion ottelusta?

Neuvostoliittolaisille ja ulkomaisille lehtimiehille järjestetyssä tiedotustilaisuudessa Anatoli Karpov kertoi:

— Ottelu alkoi, kuten oli oletettukin, haastajan rajulla rynnistyksellä. Ensimmäiset pelit sujuivat vastustajani vähäisen painostuksen merkeissä.

Ensimmäisen voittoni saavutin 8. pelissä. Siinä käytin ennalta valmistettua muunnosta, joka pakotti vastustajan miettimään siirtoa enemmän kuin puoli tuntia. Hänen vastasiirtonsa oli minulle yllätyksellinen. Mietittyäni parikymmentä minuuttia uhrasin sotilaan, mutta sain korvaukseksi aloitteen. Loppupeli johti mustan puhtaaseen mattiin.

En ollut kylläkään johdossa kauan. Yhdestoista peli. Pelasin mustilla. Vastustaja manööveerasi, mutta ilman mainittavaa menestystä. Sain erinomaisen aseman. Ja yhtäkkiä kömmähdys, tein peräkkäin kolme pahaa virhettä ja hävisin.

Voitto kannusti vastustajaa. Hän pelasi seuraavat kaksi peliä innolla.

Kolmastoista peli. Vaikka vastustajalla oli hyvä asema, hän pelin keskeyttämisen edellä mietti aivan luonnollista siirtoa 45 minuuttia. Sitä paitsi pitäen asemaa voitokkaana hän päätti ottaa time out'in (tehdä katkon ottelussa) voidakseen tutkia kaikki mahdollisuudet pitkin ja poikin ja voittaa varman pisteen. Nähdäkseni tuo päätös oli virheellinen.

Peliä jatkettaessa Kortšnoi alkoi kolmannen siirtoni jälkeen miettiä ja kohta joutui erittäin pahaan aikapulaan. Minun ei tarvinnut kiirehtiä. Asemani kävi paremmaksi kuin valkean. Mietin noin 25 minuuttia. Laskin kaiken. Painoin kellon nappia. Tuolla hetkellä vastustajani alkoi hermoilla. Hän nähtävästi unohti, mitä oli ajatellut, tarttui kädellään väärään nappulaan, teki siirron — hänen kuningattarensa oli satimessa. Näin hän kärsi tuona iltana ensimmäisen tappionsa. Sitten lyhyen ajan kuluttua, joka meni 14. pelin jatkoon (joka oli jäänyt kesken vastustajalleni epätoivoisessa asemassa) pisteluku ottelussa muuttui 3:1 minun hyväkseni.

Seitsemännestätoista pelistä on puhuttu ja kirjoitettu paljon. MM-ottelujen historiassa ei ole ollut tapausta, että joku osanottajista olisi tehnyt etyydimatin. Siis tulos oli 4:1.

Sen jälkeen alkoi perustelemattomien vastalauseiden sarja. Ottelu oli vaarassa keskeytyä. Kului viikko. Järjestäjät joutuivat ponnistelemaan tilanteen korjaamiseksi, jotta turnaus olisi voinut päättyä siten kuin oli sovittu. Lopulta jatkettiin kamppailua. Käsitin, että tarvitsen vain yhden pisteen, ja silloin menestys on taattu. Läheisen voiton aavistus, joka valtasi mieleni, teki, niin omituista kuin se onkin, huonon palveluksen. Minun olisi pitänyt voittaa 18. pelin. Mutta, ah! 20. pelissä minulla oli erinomainen asema, menestys näytti olevan käden ulottuvilla. Kuitenkin pelasin lopun huonosti. Erikoisen kuvaava oli 22. peli. Minulla oli parempi asema, olisin voinut keskeyttää pelin 41. siirrolla ja voittaa sen rauhallisesti jatkopelin aikana. Sen jälkeen tein kuusi siirtoa, ne ainoat, joilla saatoin päästää voiton käsistäni! Kun vihdoin 47. siirrolla oivalsin keskeyttää pelin, huomattavasta etuudesta ei ollut jäänyt juuri mitään jäljelle. Teoriakaan ei auttanut...

Kun pisteluku ottelussa oli 5:2, alkoi vaikuttaa väsymys. Hävisin seuraavan pelin — 5:3. Olisi pitänyt tehdä katko, miettiä tilannetta. En tehnyt sitä. Sen tuloksena 5:4, 5:5. Miksi? Mistä johtui, että pelikykyni yhtäkkiä huononi niin jyrkästi? Voin selittää tämän osittain johtuneen väsymyksestä, raskaasta sisäisestä tilasta: näin kaiken laudalla, mutta silti tein virheitä.

Kaikki oli alettava alusta.

Tässä olivat ratkaisevina hermot ja luonne. Huolimatta dramaattisesta tilanteesta, johon olin yllättäen joutunut, olin edelleenkin varma lopullisesta voitosta, sillä vastustajani kanssa aikaisemmin pelaamissani peleissä (yhteensä yli 60) olin poikkeuksetta aina onnistunut löytämään jatkon, joka kärjisti kamppailua.

Noina vaikeina hetkinä valtuuskuntamme jäsenet tekivät kaikkensa saadakseen minut olemaan ajattelematta šakkia. Neuvostoliiton šakkiliiton puheenjohtaja avaruuslentäjä Vitali Sevastjanov, joka on kahdesti käynyt avaruudessa ja tietää erinomaisesti mitä ovat psykologiset rasitukset ja kuinka ne on voitettava, kehotti minua lähtemään hänen kanssaan Manillaan katsomaan koripallon MM-ottelun loppuerää.

Katsellessani kuinka Neuvostoliiton maajoukkue kamppaili voitosta unohdin hetkeksi šakin, tuuletuin. Lukuisat kotimaasta saadut sähkeet ja kirjeet, joissa ilmaistiin uskoa voittooni myöskin valoivat minuun voimaa ja varmuutta.

Janosin kamppailua. Olin valmis siihen. Vastustajani arvioi tilanteen väärin. Hän luuli, että olen yhä syvän kriisin vallassa enkä ole valmis kamppailuun. Muistin, että koko ottelun ajan hän oli pelatessaan mustilla kaihtanut kamppailua, ja olin kirjaimellisesti — painijoiden sanontaa käyttäen — joutunut hinaamaan häntä matolle. Viidentoista siirron jälkeen 32. pelissä Kortšnoi havaitsi mielialani, mutta oli jo myöhäistä. Vähitellen onnistuin saattamaan mustan kuninkaan uhanalaiseksi. Sisäinen ääni sanoi minulle: voitto on lähellä, älä kiirehdi, älä hätäile...

Kontrolliaika lähestyi. Olinko tehnyt kaikki tarvittavat 40 siirtoa? Kuinka sen voisi tarkistaa? Jouduttuaan aikapulaan vastustajani, piittaamatta kaikista varoituksista lakkasi 32. siirron jälkeen merkitsemästä siirtoja pöytäkirjaan. Minulla oli jäljellä 5 minuuttia. Nousin, menin esittelytaulun luo. Salissa kuului kohahdus, kukaan ei käsittänyt mistä on kysymys. Tultuani taulun luo totesin, että olin tehnyt tarvittavat 40 siirtoa. Palasin paikalleni ja jotta ei olisi ollut mitään kysymyksiä tai epäilyksiä, tein 41. siirron, ja peli keskeytettiin.

Hotelliin palattuamme tutkimme huolellisesti aseman ja havaitsimme, että haastajalla ei ollut ainoatakaan pelastumisen mahdollisuutta.

Seuraavana päivänä ylituomari ilmoitti minulle vastustajani luovuttavan pelin ja onnitteli minua ottelussa saavutetun voiton johdosta.

Voitto! Kauan kaivattu, vaikea ja sen vuoksi erikoisen miellyttävä.

Kirjoittanut muistiin V. Hotinski. Valok. J. Korolev.

SILMÄYS MAAILMANKAIKKEUTEEN

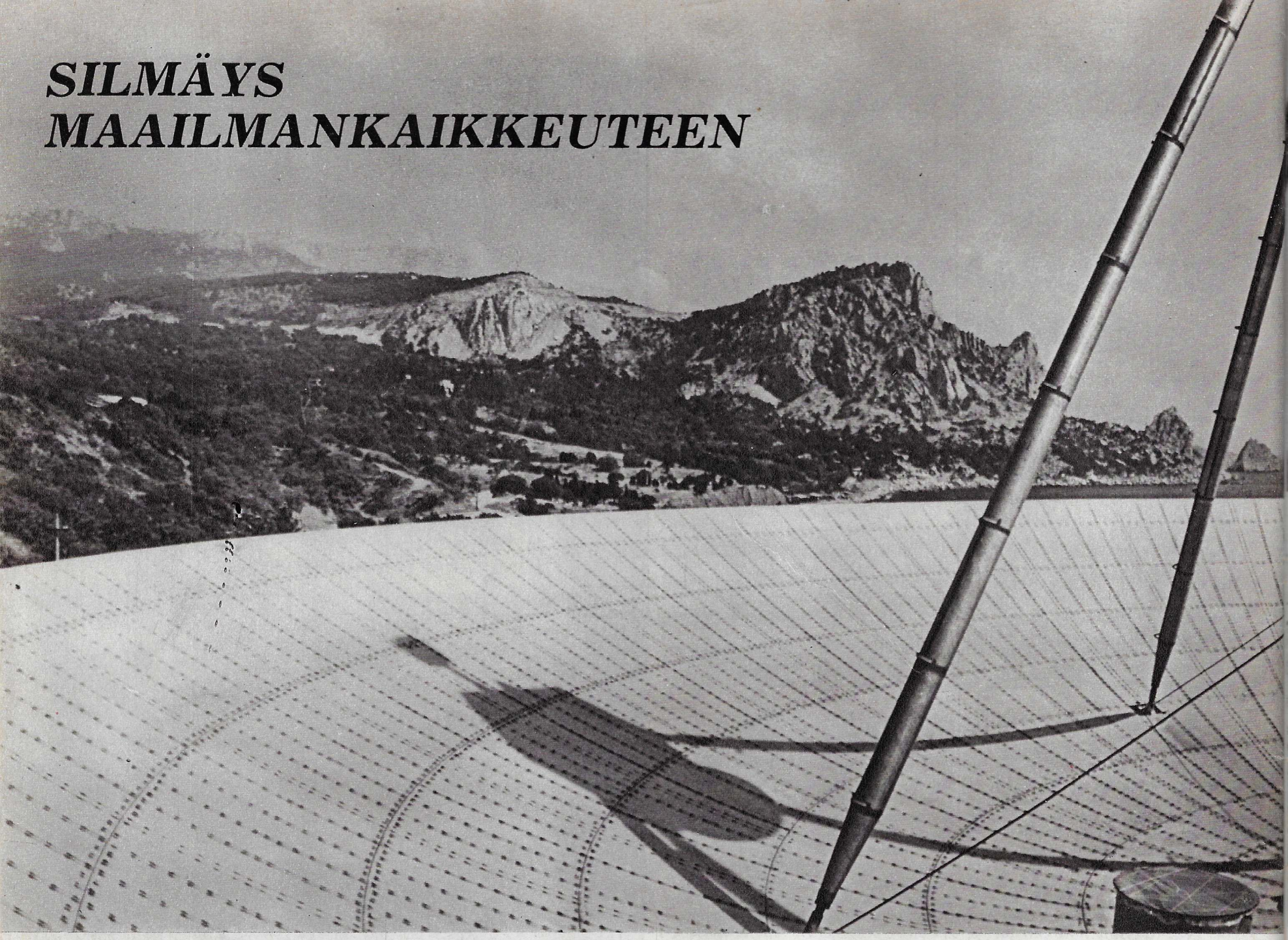

Auton kierrettyä Koška-vuoren uloke ja lähdettyä valtatietä alaspäin ensimmäinen näkymä, joka aukeaa silmien eteen, on radioteleskoopin jättiläiskulho. On aivankuin osa Mustan meren vaahdosta olisi loiskahtanut ja jähmettynyt rannalle. Sinisen lahden rannalla sijaitseva Krimin astrofysikaalisen observatorion valtava laite on täällä jyrkkien vuorenrinteiden suojassa, piilossa radiohäiriöitä aiheuttavilta kaupungeilta.

Onnistunut sijainti ja ainutlaatuiset tekniset ominaisuudet — halkaisijaltaan 22 metrisen teleskoopin "peilin" pinnan poikkeama matemaattisesta parabolista ei ylitä millimetrin neljäsosaa — ovat tehneet Krimin radioteleskoopista yhden maailman parhaimmista tämäntyyppisistä laitteista.

Avaruus ei suinkaan ole vain tiedemiesten turhanpäiväisen uteliaisuuden kohde. Nykyinen maailmankäsityksemme perustuu huomattavassa määrin kosmoksen tutkimiselle — juuri maailmankaikkeudessa on ensi kertaa todettu useita lainmukaisuuksia ja ilmiöitä, jotka muodostavat nykyisen tieteen perustan.

Tähtitieteen saavutukset ovat kiinteässä yhteydessä astronomisten laitteiden kehittämiseen ja parantamiseen. Krimin radioteleskooppi on itse asiassa kokonainen tutkimusinstituutti. Jättiläiskulhon naapurina olevissa rakennuksissa on valvontakeskus, suuri tietokone, erilaisia laboratorioita ja palveluita. Uusi tekniikka antaa tiedemiehille mahdollisuudet suorittaa täällä mitä erilaisimpien avaruuskohteiden tutkimuksia, jopa sellaisten, joista valo kulkee meidän luoksemme miljardien vuosien ajan. Neuvostoliiton tähtitieteilijöille on avautunut uusia mahdollisuuksia siitä lähtien, kun he yhdistivät voimansa suomalaisten virkaveljiensä kanssa.

— Yhteistyömme alkoi sen jälkeen kun Helsingin teknisen korkeakoulun suuri radioteleskooppi otettiin käyttöön, kertoo Krimin astrofysikaalisen observatorion radiotähtitieteen laboratorion johtaja Ivan Moisejev. Tämän laitteen peilin halkaisija on 13,5 metriä ja sen tekniset ominaisuudet ovat hyvät. Kahden näin suuren laitteen rinnakkainen käyttö avaa suuria mahdollisuuksia. Sen ansiosta on mahdollista tutkia suhteellisen heikkoa, tuskin havaittavaa radiosäteilyä. Tietojen rinnastaminen lisää niiden luotettavuutta moninkertaisesti. Saatujen tulosten yhteiskäsittely ja analyysi johdattavat mielenkiintoisiin teoreettisiin johtopäätöksiin..

Neuvostoliittolaisten ja suomalaisten tähtitieteilijäin yhteisen tarkkailun kohteena on ennen kaikkea meitä lähimpänä sijaitseva tähti — Aurinko. Se antaa energiallaan planeetallemme elämän, sen säteilyn vähäisetkin heilahtelut vaikuttavat maan päällä tapahtuviin prosesseihin — kasvien kasvuun, satoon ja epidemioiden nousu- ja laskukausiin. Auringonpurkausten kaltaiset valtavat auringon aktiivisuuden ilmiöt taas aiheuttavat magneettisia myrskyjä, häiritsevät radioyhteyksiä ja saattavat sähkölaitteita epäkuntoon. Lähiavaruudessa saattaa tällöin lisääntyä avaruuslentäjille vaarallinen kosminen säteily. Mahdollisuus entistä tarkemmin ennustaa tällaisten purkausten esiintyminen on yksi yhteistutkimusten todennäköisistä käytännön tuloksista.

Toinen yhteistyön suuntaus on kvasaarien — kosmisen radiosäteilyn kaukaisimpien lähteiden yhteistutkimus. Kuten tiedetään, näiden kosmisten kohteiden luonnetta ei vielä tunneta. Ne säteilevät valtavaa energiaa sijaiten satojen miljoonien ja miljardien valovuosien päässä. Sen lisäksi, että kvasaarien arvoituksen ratkaiseminen loisi valoa yhteen avaruuden valtavimmista ilmiöistä, se antaisi uutta tietoa maailmankaikkeuden historiasta — tänään tarkkailtavat ilmiöthän ovat tapahtuneet itse asiassa miljardeja vuosia sitten...

Yhteistyömme jatkuu parhaimmillaan. Olemme jo suorittaneet muutamia yhtäaikaisten havainnointien sarjoja omalla laitteellamme ja Helsingin teleskoopilla. Suomalaiset tiedemiehet ovat vierailleet luonamme kahdesti. Alustavat vertailut puhuvat kummallakin teleskoopilla saatujen tietojen yhtäpitävyydestä. Täydellisempien johtopäätösten teko on vielä edessäpäin ja ottaen huomioon laitteidemme suuret tekniset mahdollisuudet, ne tulevat epäilemättä olemaan kiinnostavia. Olemme tyytyväisiä tähän yhteistyöhön ja tulemme jatkamaan sitä. Tutkimusten aihepiiriin kuuluvat nykytieteen vaikeimmat ja ajankohtaisimmat ongelmat. Yhteistyömme suunnitelmat ulottuvat useiden vuosien ajaksi eteenpäin, kertoi Ivan Moisejev.

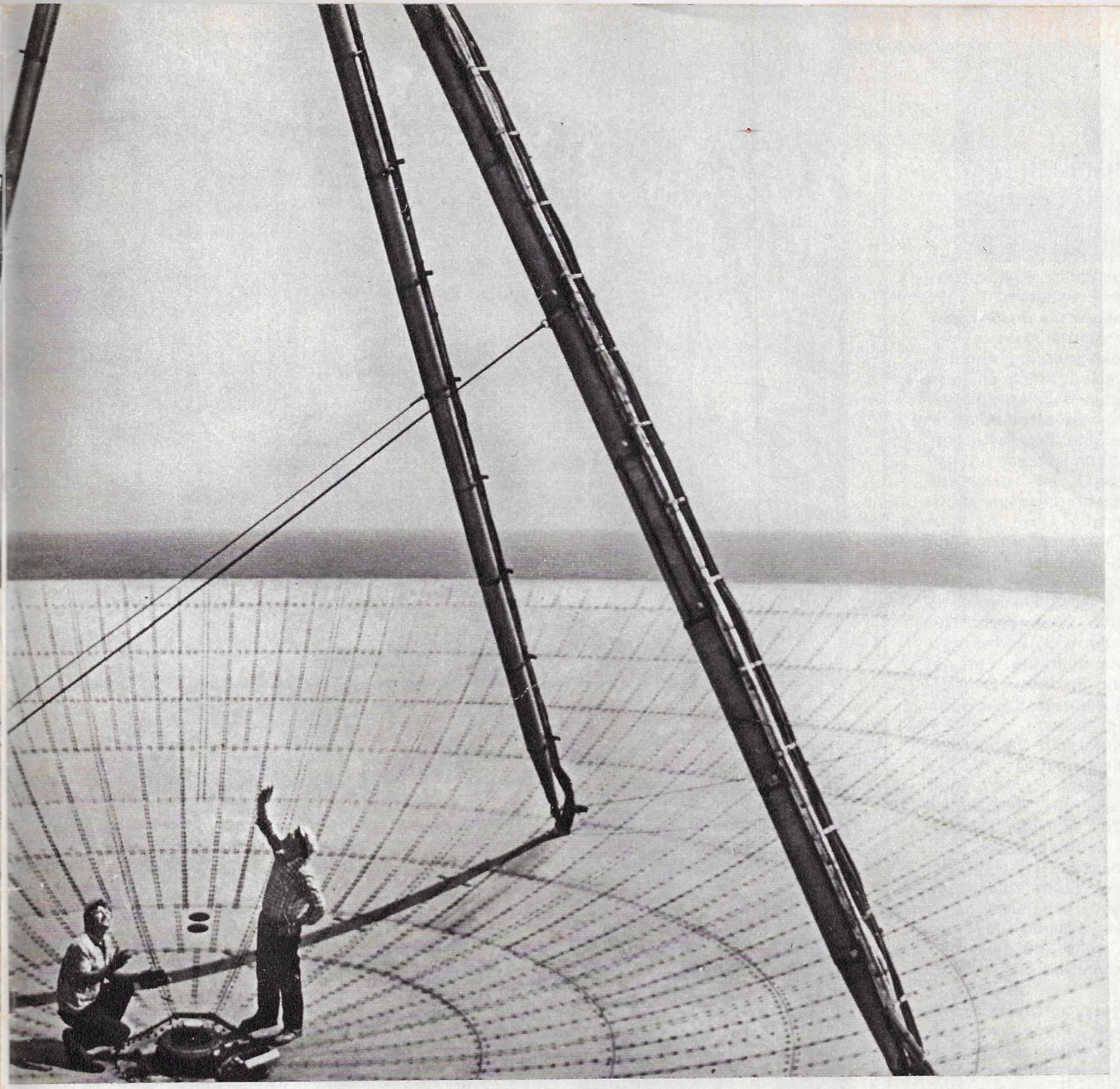

A. ARONOV. VALOK. V. SELEZNEV.

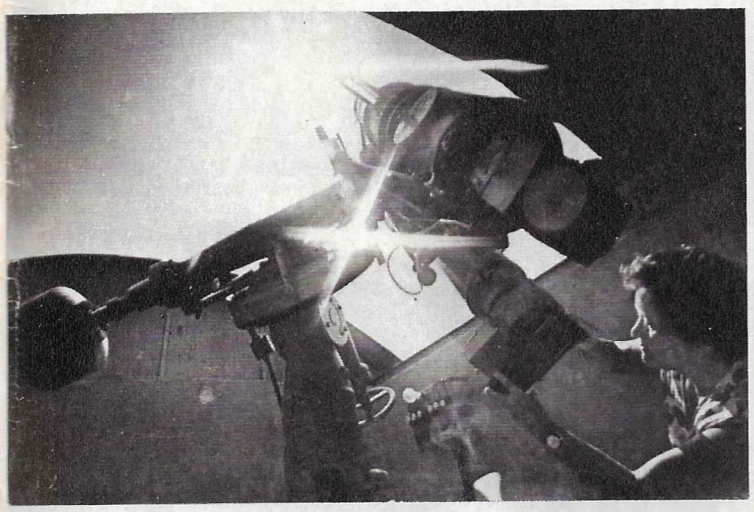

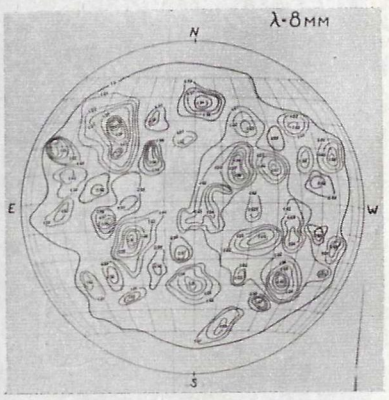

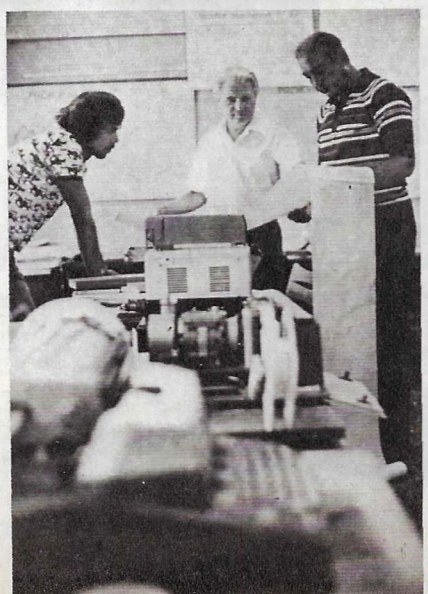

Laitteita sijoitetaan 22-metrisen "peilin" keskelle ennen seuraavaa havainnointisarjaa. Auringon tarkkailua suoritetaan samanaikaisesti optisella ja radioteleskoopilla. Näin on mahdollista verrata tähden silminnähtävää kuvaa sen "radiokuvaan" (ylempänä oikealla). Teleskooppiin on kytketty tietokonekeskus — havainnointitulokset ajetaan välittömästi tietokoneeseen.

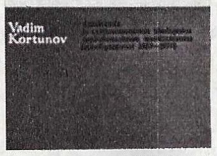

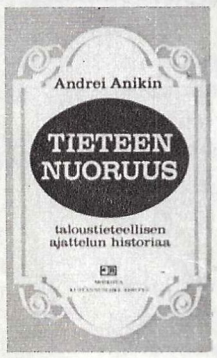

Suomenkielisiä kirjoja

Kustannusliike Edistys on julkaissut uusia suomenkielisiä kirjoja. Tällä sivulla esittelemme teille näitä julkaisuja.

V. I. Lenin: Neuvostovallan lähimmät tehtävät.
V. I. Leninin maalis-huhtikuussa 1918 kirjoittamassa artikkelissa hahmotellaan sosialistiseen rakennustyöhön siirtymisen suunnitelmaa.

K. Marx: Pääoma. I osa. Keskeisellä sijalla tässä osassa on oppi lisäarvosta. Osan loppuun on liitetty huomautuksia, aiheenmukainen hakemisto sekä lähdekirjallisuus- ja nimihakemistot.

K. Marx: Pääoma. II osa. Toinen osa on omistettu koko yhteiskunnallisen pääoman uusintumis- ja kiertokulkuprosessille. Tähän painokseen on liitetty Friedrich Engelsin esipuhe "Pääoman" toiseen osaan.

K. Simonov: Viimeinen kesä. Romaani. Viimeinen kesä päättää K. Simonovin Suurta Isänmaallista sotaa käsittelevän trilogian. Ensimmäiset kaksi romaania — Elävät ja kuolleet sekä Sotilaiksi ei synnytä on myöskin jo käännetty suomeksi. Viimeisen osan keskustapahtuma on operaatio "Bagration" — yksi Puna-armeijan suurimmista sotaliikkeistä fasistien joukkoja vastaan. Ihmiset, jotka aikanaan kävivät kamppailua elämästä ja kuolemasta Moskovan ja Stalingradin seuduilla.

V. Kortunov: Ideologia ja politiikka. Tämän tiedemiehen ja kolumnistin kirjassa tutkitaan kommunisminvastaisen propagandan taktisten menetelmien, muotojen ja keinojen kehitystä maailman vallankumousprosessin syvenemisen oloissa.

A. Anikin: Tieteen nuoruus. (Taloudellisen ajattelun historiasta). Tekijä seurailee taloustieteen nykyisten suuntausten ja käsitteiden yhteyksiä menneiden aikojen taloustieteeseen. Lukijoiden editse kulkee kokonainen oppineiden sikermä — Petty, Kenau, Turgot, Smith-Ricardo, Saint-Simon, Fourier, Owen.

KULTTUURI-YHTEYKSIÄ

■ Ranskan museot — ensi kädessä Louvre — ovat esitelleet Moskovassa Valtion kuvataidemuseossa 18. vuosisadan ranskalaista maalaustaidetta. Näyttely, jolle oli annettu nimeksi "Watteau'sta Davidiin" tutustutti moskovalaisia 114 tauluun, jotka olivat Neuvostoliitossa ensi kertaa esillä. Niiden joukossa oli Watteau'n Bouchernin, Fragonard'n maalauksia, Vernet'n ja Robertin maisemakuvia, Chardinin laatumaalauksia sekä Davidin, Rigaud'n ja Grezen tauluja.

■ Vilnassa ja muissa Liettuan kaupungeissa on pidetty huomattavan italialaisen säveltäjän A. Vivaldin syntymän 300-vuotispäivän kunniaksi kamariorkesterien festivaali. Siihen osallistuivat mm. Weimarin (DDR) kamariorkesteri sekä menneiden aikojen soitinten orkesteri Hollannista.

■ Suomen television työntekijät ovat yhteistyössä Neuvostoliiton yleisradion kanssa filmanneet tunnin kestävän ohjelman Vladimirin maakunta-alueen kansantaiteen mestareista "800 vuotta kansan innoitusta".

■ "Jelena Obrastsova tuotti meille suurta nautintoa ja todisti korkealla taidollaan olevansa neuvostoliittolaisen musiikkitaiteen mainio edustaja", näin arvioi YK:n pääsihteeri Kurt Waldheim laulajatteren esiintymisen YK:n päivän johdosta New Yorkissa pidetyssä konsertissa.

Humanismi valkokankaalla

IX Kansainvälisessä Taorminan (Italia) elokuvafestivaalissa esitettiin hyvällä menestyksellä Josef Heifitsin ohjaama elokuva "Asja", joka perustuu tunnetun venäläisen kirjailijan Ivan Turgenevin kertomukseen. Nuori neuvostoliittolainen näyttelijätär Jelena Koreneva (hänen kuvansa on kansisivussa) sai palkinnon parhaasta naisosan suorituksesta.

Taorminan elokuvajuhlat olivat yhdet monista, joihin Neuvostoliitto osallistui v. 1978. Elokuvamme esitettiin Locarnossa, San Sebastianissa, Barcelonassa, Manheimissa, Pariisissa, San Remossa, Cannessa, Chicagossa, Krakovassa ja Zagrebissa.

XI Karlovy Varyn festivaalilla elokuva "Valkea Bim Musta korva" voitti pääpalkinnon "Kristalliglobuksen". Piirretty elokuva "Siili sumussa" sai Melbournessa "Hopeabumerangin". Saint Vincentissa pidetyssä urheiluelokuvien kansainvälisessä festivaalissa voitti pääpalkinnon dokumenttifilmi "3, 5, 7, 10".

Neuvostoliittolaiset mestarit noudattavat kaikissa elokuvissaan Moskovan kansainvälisen elokuvafestivaalin tunnusta "Elokuvataiteen humanismin, rauhan ja kansojen välisen ystävyyden puolesta". Seuraava festivaali Moskovassa pidetään kesällä 1979.

Muutama sana Jelena Korenevasta. Ensimmäisenä mainittavana roolinaan hän pitää Tanjan osaa elokuvassa "Rakastuneiden romanssi". Se voitti Kristalliglobuksen Karlovy Varyssa ja teki nuoren näyttelijättären tunnetuksi. Jelena Koreneva on opiskellut Štšukinin teatteristudiossa. Aluksi hän näytteli Sovremennik-teatterissa, nykyään hän työskentelee Malaja Bronnajan teatterissa Moskovassa. Ja filmaa elokuvissa. Kohta ilmestyy valkokankaalle "Jaroslavna, Ranskan kunningatar". Hän esittää siinä Kievin ruhtinaan Jaroslavin tytärtä Annaa, josta tuli Ranskan kuningatar.

URHEILU

LIIKKEET VAIKEAMPIA, KAMPPAILU KIREÄMPÄÄ

Neuvostoliittolaiset voimistelijat esiintyivät menestyksellisesti Strasbourgissa (Ranska) pidetyissä XIX MM-kisoissa. He voittivat 7 kulta-, 7 hopea- ja 4 pronssimitalia.

Päättyneet MM-kilpailut jäävät pitkäksi aikaa urheilunystävien mieleen. Niille oli leimallista kireä, kaunis kilvoittelu, ylivaikeiden liikeyhdistelmien runsaus ja uusien nimien ilmaantuminen.

Joukkuekilvassa oli Japanin miesjoukkue tälläkin kertaa vahvin. Neuvostoliiton tytöllä ei taas ollut vertaisiaan. He voittivat joukkuekullan kuudennen kerra.

Kilpailujen sankareita olivat 18-vuotias Moskovan liikuntakasvatuskorkeakoulun opiskelija Jelena Muhina ja 26-vuotias Vladimirin kasvatusopillisen korkeakoulun opiskelija Nikolai Andrianov, joiden suoritukset olivat teknisesti korkeatasoisia ja näyttäviä; he suorittivat mitä vaikeimpia liikeyhdistelmiä kaikilla telineillä voittaen henkilökohtaisen yleismestaruuden.

Kilpailu moniottelun eri lajeissa oli kiinnostavaa — siinä kunnostautuivat monet Neuvostoliiton, Japanin, BRD:n, Unkarin, Romanian ja USA:n voimistelijat.

Kuvissa — Neuvostoliiton naisjoukkue, joka voitti joukkuekilpailun: henkilökohtaiset yleismestarit J. Muhina ja N. Andrianov; nojapuuliikkeiden maailmanmestari E. Kenmotsu (Japani).

Valok S. Gurari.

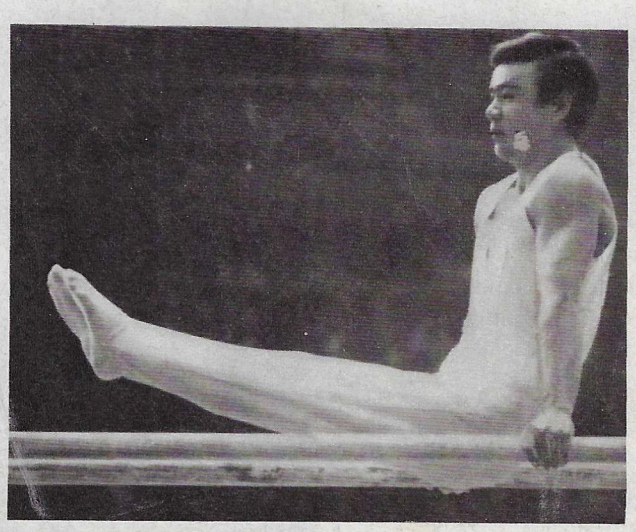

Päätoimittaja N. GRIBATŠEV.
Toimitusneuvosto:
V. BLAGODETJELEV, A. BOTŠAROV, A. ŽITOMIRSKI (päätaiteilija), A. KOLODNYI, I. LJADOV (päätoimittajan sijainen), O. MOŠENSKI (päätoimittajan sijainen) ja V. PANKINA,

Kuvien jäljentäminen sallittu lähdeviittauksin.
Toimituksen osoite: 103772, Moskova, K-31, GSP-3, Moskvininkatu 8.

OFFICIAL OLYMPIC CARRIER
АЭРОФЛОТ
Soviet airlines

AEROFLOT AUTTAA LEHTEMME KULJETUKSESSA YLI SATAAN MAAHAN ERI PUOLILLE MAAILMAA.

Robinson: "Se nyt vielä puuttui!" Piirt. S. Tjunin

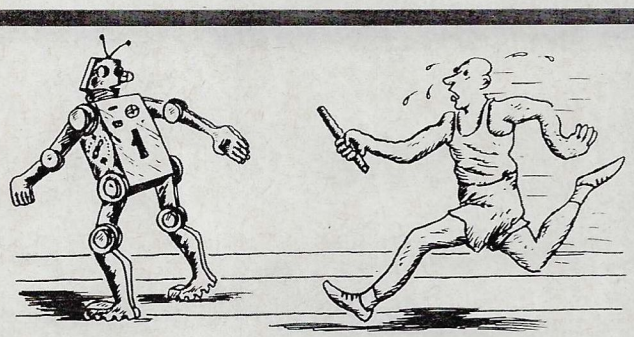

— Oletko varma, että olemme saman joukkueen jäseniä? Piirt. N. Malov

Nostalgia. Piirt. A. Dmitriev

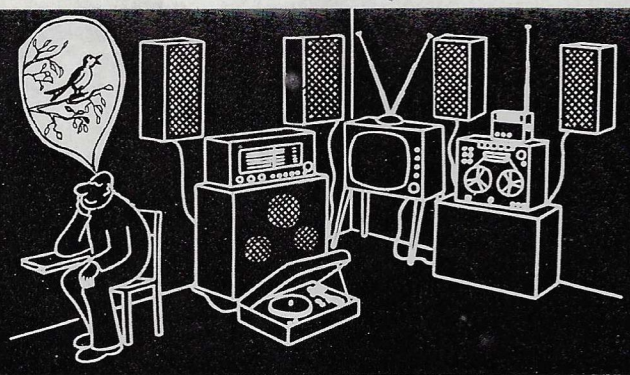

NUORTEN HUMORISTIEN KERHO

Mihin joutuisimmekaan ilman sitä?

Taiteilijayhdistyksemme NHK:n presidentti pysäköi autonsa, ajoi hissillä ateljeehen, näpsäytti tupakansytyttimeen liekin, nosti puhelimenkuulokkeen ja sanoi vilkaistuaan sähkökelloon: "Tämänkertaisen istunnon aihe on 'Tekniikka ympärillämme'!"

Kun nuoret huuliveikot olivat kokoontuneet, hän aloitti kaukaa menneisyydestä: "Kuvitelkaa, miten kurjaa Homeroksella oli ilman sanelukonetta, Bachilla ilman sähköurkuja, Diogeenella ilman säiliöautoa, Goethella ilman kirjoituskonetta, Aesculapilla ilman röntgeniä, Ahasuerusilla ilman kardiostimulaattoria, Leonardo da Vincilla ilman tietokonetta, Einsteinilla ilman minitietokonetta ja markiisitar Pompadourilla ilman minihametta..."

Käynnistettyään ilmastointilaitteen, presidentti jatkoi: "Kolumbuksella ilman tutkaa, Hokusailla ilman värikynää, Don Juanilla ilman puhelinta ja ylipäänsä Newtonilla ilman omenaa! Ajatelkaahan sitä."

Ja me ajattelimme. Tässä piirretyt ajatuksemme. Ihan totta, mihin me joutuisimmekaan ilman tekniikkaa?

Kerrotaan, että ennen meitä oli olemassa joitakin barbaareja... Piirt. O. Safronov

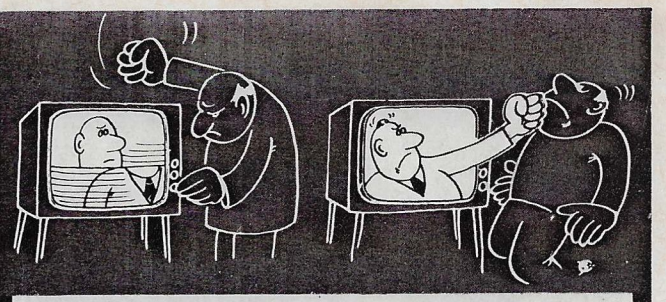

Sen metsä kajahtaa minkä sille huutaa... Piirt. V. Spelnikov

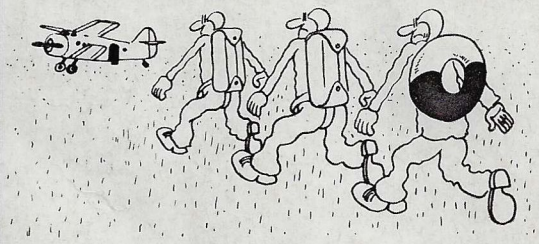

— Minulla on vedenpelko. Piirt. V. Oster

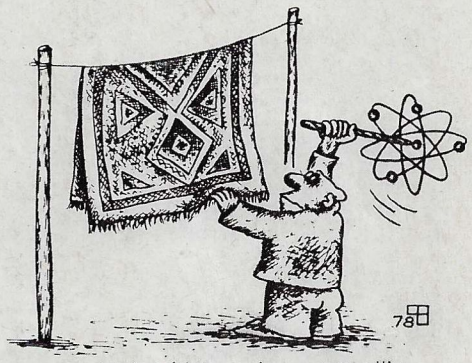

Perinteiden ja tieteellis-teknisen kumouksen sopusointu. Piirt. V. Fedorov

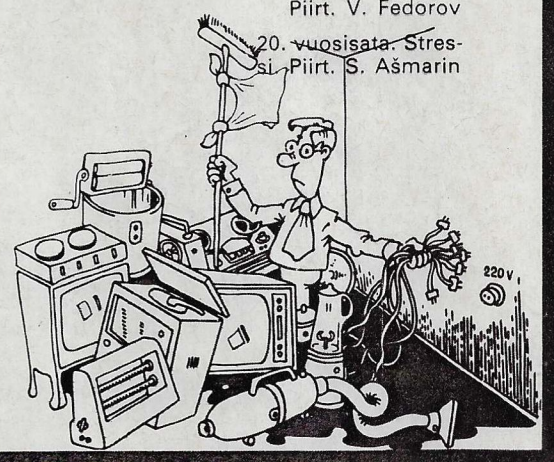

20. vuosisata. Stressi. Piirt. S. Ašmarin

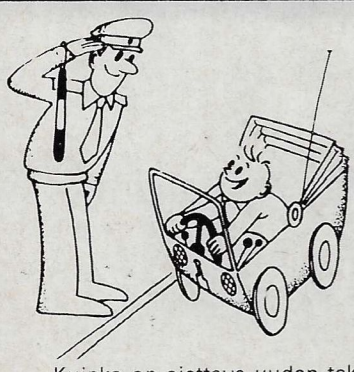

— Kuinka on ajettava uuden tekniikan näyttelyyn? Piirt. V. Vladov

Tekniikka on ihmisen paras ystävä! Piirt. V. Leppert

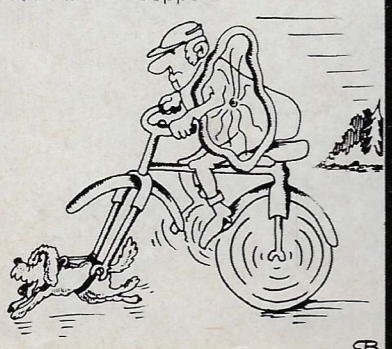

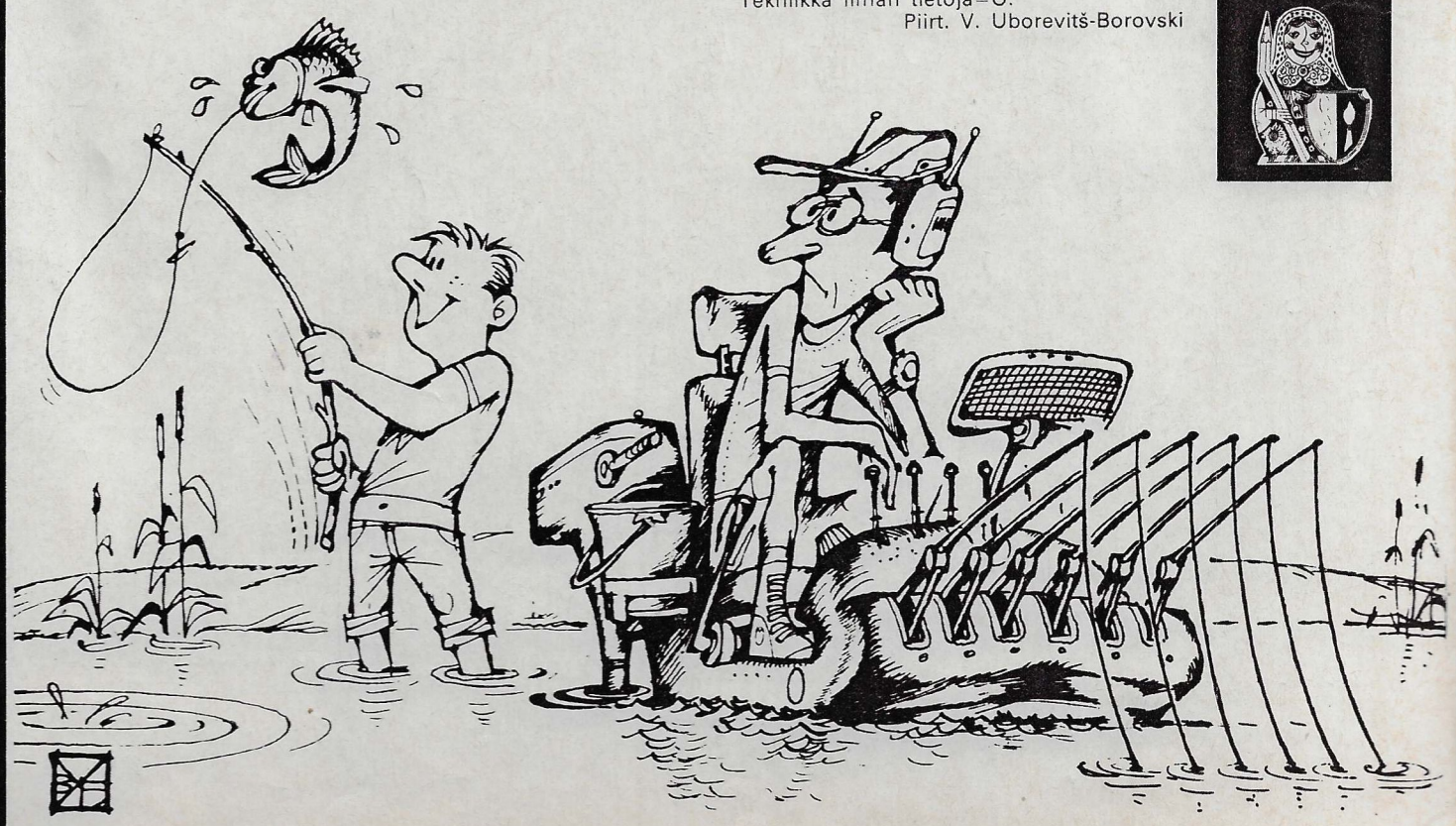

Tekniikka ilman tietoja=O. Piirt. V. Uborevitš-Borovski

NEUVOSTOLIITTO

N:o 1 (264)
v. 1979

Indeksi 70859

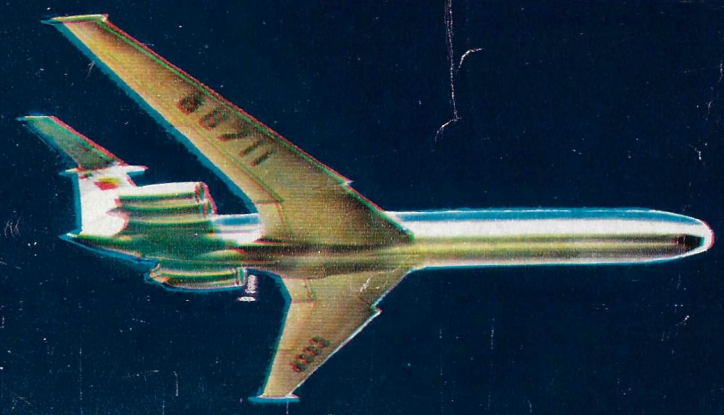

1979

	TAMMIKUU							HELMIKUU							MAALISKUU							
M	1	8	15	22	29				5	12	19	26				5	12	19	26		M
T	2	9	16	23	30				6	13	20	27				6	13	20	27		T
K	3	10	17	24	31				7	14	21	28				7	14	21	28		K
T	4	11	18	25				1	8	15	22				1	8	15	22	29		T
P	5	12	19	26				2	9	16	23				2	9	16	23	30		P
L	6	13	20	27				3	10	17	24				3	10	17	24	31		L
S	7	14	21	28				4	11	18	25				4	11	18	25			S

	HUHTIKUU							TOUKOKUU							KESÄKUU							
M	2	9	16	23	30				7	14	21	28				4	11	18	25		M
T	3	10	17	24				1	8	15	22	29				5	12	19	26		T
K	4	11	18	25				2	9	16	23	30				6	13	20	27		K
T	5	12	19	26				3	10	17	24	31				7	14	21	28		T
P	6	13	20	27				4	11	18	25				1	8	15	22	29		P
L	7	14	21	28				5	12	19	26				2	9	16	23	30		L
S	1	8	15	22	29			6	13	20	27				3	10	17	24			S

	HEINÄKUU							ELOKUU							SYYSKUU							
M		2	9	16	23	30			6	13	20	27				3	10	17	24		M
T		3	10	17	24	31			7	14	21	28				4	11	18	25		T
K		4	11	18	25			1	8	15	22	29				5	12	19	26		K
T		5	12	19	26			2	9	16	23	30				6	13	20	27		T
P		6	13	20	27			3	10	17	24	31				7	14	21	28		P
L		7	14	21	28			4	11	18	25				1	8	15	22	29		L
S	1	8	15	22	29			5	12	19	26				2	9	16	23	30		S

	LOKAKUU							MARRASKUU							JOULUKUU							
M	1	8	15	22	29				5	12	19	26				3	10	17	24	31		M
T	2	9	16	23	30				6	13	20	27				4	11	18	25			T
K	3	10	17	24	31				7	14	21	28				5	12	19	26			K
T	4	11	18	25				1	8	15	22	29				6	13	20	27			T
P	5	12	19	26				2	9	16	23	30				7	14	21	28			P
L	6	13	20	27				3	10	17	24				1	8	15	22	29			L
S	7	14	21	28				4	11	18	25				2	9	16	23	30			S

LENTOMATKA SNTL:n KAUTTA

Jos teillä on edessä virka- tai turistimatka Euroopasta Itä- ja Kaakkois-Aasian, Lähi- ja Keski-Idän maihin, teidän käytettävänä on lyhin ja mukavin reitti, jonka tarjoaa teille Aeroflot Siperian ilmatilan kautta.
Voitte pysähtyä Moskovassa, käväistä muissa Neuvostoliiton kaupungeissa ja sitten jatkaa matkaanne.

Tarkat tiedot lennoista saatte jokaisesta Aeroflotin edustustosta tai toimistosta.

LENTÄKÄÄ AEROFLOTIN KONEILLA!

OFFICIAL OLYMPIC CARRIER
АЭРОФЛОТ
Soviet airlines